

KNO.430.7.2024

Nr ewid. 127/2024/P/24/024/KNO

Informacja o wynikach kontroli

REALIZACJA ZADAŃ
PRZEZ POLSKIE ZWIĄZKI SPORTOWE
W RAMACH PROGRAMÓW
MINISTRA SPORTU I TURYSTYKI

DEPARTAMENT NAUKI,
OŚWIATY I DZIEDZCTWA
NARODOWEGO

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Informacja o wynikach kontroli

Realizacja zadań przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki

p.o. Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Sławomir Żyła

/podpisano elektronicznie/

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Piotr Miklis

/podpisano elektronicznie/

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
z upoważnienia
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 12 lutego 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ	4
1. WPROWADZENIE	7
2. OCENA OGÓLNA	10
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI	12
4. WNIOSKI	26
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	27
5.1. Realizacja zadań dofinansowanych w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego przez Ministra Sportu i Turystyki	27
5.2. Realizacja zadań dofinansowanych w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki przez polskie związki sportowe i szkoły piłkarskie	45
5.3. Nadzór Ministra Sportu i Turystyki nad polskimi związkami sportowymi	56
6. ZAŁĄCZNIKI	60
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe	60
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych	69
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	74
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	75

Zdjęcie na okładce:

© DragonImages – stock.adobe.com

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

DI PRS 2020 lub Dokument Implementacyjny do PRS 2020	Dokument Implementacyjny do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020. Dokument przyjęty przez Ministra Sportu i Turystyki w maju 2016 r., zaktualizowany przez Ministra Sportu i Turystyki w grudniu 2017 r. oraz przez Ministra Sportu w grudniu 2019 r., https://www.gov.pl/web/sport/dokumenty-strategiczne87 .
DIS	Departament Infrastruktury Sportowej w Ministerstwie Sportu i Turystyki
DS	Departament Sportu dla Wszystkich w Ministerstwie Sportu i Turystyki.
DSW	Departament Sportu Wyczynowego w Ministerstwie Sportu i Turystyki.
Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej lub FRKF	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej – państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 86 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 227, ze zm.). Źródłem przychodów Funduszu jest m.in. 75 % wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach liczbowych oraz w loteriach pieniężnych i grze telebingo. Wydatki FRKF są przeznaczone na przebudowę, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych, rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami, rozwój turystyki społecznej sprzyjającej aktywności fizycznej społeczeństwa oraz zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej. Dysponentem FRKF jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.
Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów lub FZSdU	Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów – państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 13 ³ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Przychodami Funduszu są opłaty stanowiące 10 % podstawy opodatkowania podatkiem od towarów i usług, usług polegających na reklamie napojów alkoholowych. Środki Funduszu przeznacza się na dofinansowanie zajęć sportowych dla uczniów, prowadzonych przez kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia oraz inne organizacje pozarządowe, które w ramach swojej statutowej działalności realizują zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, a także organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, oraz na zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej. Dysponentem FZSdU jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.
IG	Igrzyska Głuchych.
IO	Igrzyska Olimpijskie.
IP	Igrzyska Paralimpijskie.
Kadra narodowa lub Kn	Zawodnicy powołani przez polski związek sportowy do kadry narodowej (członkowie kadry narodowej).
ME	Mistrzostwa Europy.
Minister lub Minister SiT	Minister właściwy do spraw kultury fizycznej – Minister Sportu i Turystyki, od dnia 15 listopada 2019 r. Minister Sportu, od dnia 6 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, od dnia 26 października 2021 r. Minister Sportu i Turystyki zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 1946, obowiązywało do 27 listopada 2023 r.), rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki z dnia 28 listopada 2023 r. (Dz. U. poz. 2597, obowiązywało do 12 grudnia 2023 r.) oraz rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 2722).

Ministerstwo lub MSiT	Ministerstwo Sportu i Turystyki, od dnia 1 marca 2021 r. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, od dnia 26 października 2021 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki.
MŚ	Mistrzostwa świata.
Program lub program Ministra	Ogłoszony przez Ministra program, konkurs na realizację zadań publicznych lub zadanie publiczne określające zasady dofinansowania i realizacji tych zadań w ramach sportu wyczynowego, sportu młodzieżowego, sportu powszechnego.
Program Rozwoju Sportu do roku 2020 lub PRS 2020	Program Rozwoju Sportu do roku 2020 – program przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020” (M.P. poz. 989). Jest to dokument o charakterze strategicznym, wyznaczający w sposób ramowy cele, priorytety i kierunki interwencji w obszarze sportu do roku 2020. Ww. program został zaktualizowany uchwałą nr 83 Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2019 r. w sprawie aktualizacji Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 (M.P. poz. 905). Uchwała weszła w życie z dniem 2 października 2019 r. i zastąpiła Program Rozwoju Sportu do roku 2020.
PZ, Pzs lub Związek	Polski związek sportowy.
Rozporządzenie z dnia 25 września 2017 r. sprawie przekazywania środków z FRKF	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. poz. 1801). Rozporządzenie obowiązywało do 13 września 2019 r.
Rozporządzenie z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1169, ze zm.). Rozporządzenie obowiązywało do dnia 29 listopada 2024 r.
Rozporządzenie z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z FZSdU	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów (Dz. U. poz. 2222, ze zm.).
Sport młodzieżowy	Rodzaj sportu opartego o System Sportu Młodzieżowego obejmujący zbiór zasad i regulaminów organizacji szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo, nadzorowany i koordynowany przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, na potrzeby realizacji zadań dofinansowywanych ze środków publicznych, przeznaczanych corocznie na rozwój sportu dzieci i młodzieży. Celem jest zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków do szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego, a także wytypowanie zawodników o wysokim potencjale sportowym do dalszego szkolenia w placówkach sportowych i kadrach narodowych polskich związków sportowych oraz przygotowanie ich do reprezentowania Polski w zawodach międzynarodowych w młodzieżowych kategoriach wiekowych, w szczególności w sportach olimpijskich.
Sport powszechny	Rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu utrzymania sprawności fizycznej, zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia, związany z uczestnictwem w imprezach sportowych nastawionych najczęściej na masowe uczestnictwo; sport uprawiany niezawodowo (amatorsko, rekreacyjnie); znany również jako, sport rekreacyjny, sport masowy, sport amatorski, sport dla wszystkich.
Sport wyczynowy	Rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu osiągania jak najlepszych wyników w zawodach sportowych różnego szczebla poprzez prowadzenie systematycznego treningu; często – sport zawodowy, którego uprawianie jest formą pracy zarobkowej.

Ustawa o finansach publicznych	Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.).
Ustawa o NIK	Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623).
Ustawa o rachunkowości	Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).
Ustawa o sporcie lub ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie	Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1488).
Wnioskodawca lub beneficjent	Polski związek sportowy składający wniosek lub ofertę w Programie Ministra lub podmiot wykorzystujący środki dofinansowania w ramach Programu Ministra w związku z zadaniem polskiego związku sportowego.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy polskie związki sportowe prawidłowo i rzetelnie realizowały zadania dofinansowane w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki, w tym czy osiągały zakładane efekty?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy Minister Sportu i Turystyki prawidłowo i rzetelnie dofinansowywał realizację zadań przez polskie związki sportowe oraz osiągnął zakładane efekty udzielonego dofinansowania?

2. Czy Minister Sportu i Turystyki prawidłowo i rzetelnie sprawował nadzór nad polskimi związkami sportowymi?

3. Czy polskie związki sportowe prawidłowo zrealizowały i rozliczyły umowy na dofinansowanie zadań zawarte z Ministrem Sportu i Turystyki, w tym wykonały określone w nich zadania oraz osiągnęły zakładane efekty tych zadań?

4. Czy inni beneficjenci, w związku z zadaniami polskich związków sportowych, zrealizowali i rozliczyli umowy na dofinansowanie zadań, w tym wykonali określone w nich zadania oraz osiągnęły zakładane efekty tych zadań?

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Osiem polskich związków sportowych

Cztery szkoły piłkarskie

Okres objęty kontrolą

Lata 2019–2024 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem

Zgodnie z art. 68 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Zasady uprawiania, organizowania i finansowania sportu, w tym sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego, określono w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie. Ponadto zasady dofinansowania zadań w zakresie rozwijania sportu wśród dzieci, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami oraz zadań określonych w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej zostały określone w rozporządzeniu z dnia 25 września 2017 r. sprawie przekazywania środków z FRKF i rozporządzeniu z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF, a zasady dofinansowania zadań na prowadzenie i organizowanie zajęć sportowych dla uczniów w rozporządzeniu z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z FZSdU.

W latach 2019–2024 Minister Sportu i Turystyki wspierał zadania realizowane w przez polskie związki sportowe w ramach programów² w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym.

Infografika nr 1

Schemat finansowania przez Ministra Sportu i Turystyki zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w latach 2019–2024

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

¹ Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm. Dalej: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

² Także w formie ogłaszanych przez Ministra konkursów i zadań.

W ramach ogłaszanych przez Ministra Sportu i Turystyki programów w zakresie sportu wyczynowego polskie związki sportowe realizowały zadania publiczne m.in. w zakresie przygotowań i udziału zawodników kadry narodowej w Igrzyskach Olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w sportach olimpijskich i sportach nieolimpijskich, promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji w Polsce imprez mistrzowskich, zawodów z cyklu pucharu świata i zawodów kwalifikacyjnych do zawodów mistrzowskich, przygotowania i udziału zawodników kadry narodowej w Igrzyskach Paralimpijskich i Igrzyskach Głuchych, realizacji programów naukowych w sporcie wyczynowym, wsparcia rozwoju kariery dwutorowej członków kadry narodowej, wsparcia utytułowanych sportowców – byłych członków kadry narodowej po zakończeniu przez nich kariery sportowej poprzez włączanie ich do sztabów szkoleniowych oraz kadry zarządzającej polskich związków sportowych. Celem tych programów był w szczególności awans w rankingach medalowych i rankingach punktowych w letnich i zimowych Igrzyskach Olimpijskich oraz w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w sportach letnich i zimowych, a także zwiększenie potencjału medalowego mierzonego liczbą zawodników kadry narodowej zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2³, stworzenie optymalnych warunków szkolenia dla zawodników kadry narodowej poprzez zapewnienie im sprzętu sportowego i umożliwienie udziału w zawodach mistrzowskich w celu osiągnięcia wysokich rezultatów, w tym uzyskania kwalifikacji olimpijskiej oraz zdobywania medali i punktów w zawodach. Dofinansowano zadania realizowane przez polskie związki sportowe w ramach programów sportu młodzieżowego dotyczące m.in. szkolenia centralnego i grupowego młodzieży uzdolnionej sportowo, a także organizacji i udziału młodzieży w zawodach krajowych i międzynarodowych w młodzieżowych kategoriach wiekowych. W ramach programów Ministra w zakresie sportu powszechnego polskie związki sportowe, a także szkoły piłkarskie w związku z zadaniami polskich związków sportowych, realizowały zadania dotyczące upowszechniania sportu dzieci i młodzieży, ich aktywności fizycznej oraz promocji wśród nich zdrowego i aktywnego stylu życia.

Przyznane na zadania kwoty dofinansowania mogły skutkować znacznymi dysproporcjami w finansowaniu sportów w sporcie wyczynowym i młodzieżowym wynikającymi ze sposobu podziału przez Ministra środków publicznych. Istniało także ryzyko, że wykorzystane środki finansowe przez polskie związki sportowe nie przełożą się na prawidłowe przygotowanie i wyniki sportowe zawodników w zawodach sportowych m.in. na Igrzyskach Olimpijskich, mistrzostwach świata, mistrzostwach Europy, co mogło skutkować niepełną realizacją celów programów oraz zadań, a także wykorzystaniem przez polskie związki sportowe środków publicznych niezgodnie z przepisami prawa i warunkami ogłaszanych programów.

Do końca 2020 r. obowiązywał *Program Rozwoju Sportu do roku 2020* przyjęty przez Radę Ministrów 31 sierpnia 2015 r. – dokument o charakterze strategicznym, wyznaczający w sposób ramowy cele, priorytety i kierunki interwencji w obszarze sportu do roku 2020, w tym w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym oraz w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej. Także do końca 2020 r. obowiązywał *Dokument Implementacyjny do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020* przyjęty przez Ministra Sportu i Turystyki w maju 2016 r., który określał sposób realizacji poszczególnych kierunków interwencji poprzez katalog narzędzi służących realizacji celów *Programu Rozwoju Sportu do roku 2020*, wraz z podmiotami odpowiedzialnymi za ich koordynację i realizację. Po 2020 r. nie został opracowany nowy dokument strategiczny dotyczący rozwoju sportu.

³ Do grup A1 i A2 szkolenia olimpijskiego kwalifikowano zawodników kadry narodowej osiągających wysokie wyniki sportowe (miejsca 1–8) na Igrzyskach Olimpijskich, mistrzostwach świata, mistrzostwach Europy w sportach i konkurencjach objętych programami letnich i zimowych Igrzysk Olimpijskich.

Zasady nadzoru Ministra Sportu i Turystyki nad polskimi związkami sportowymi zostały określone w przepisach ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie. Nadzorem tym nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z organizacją i przebiegiem współzawodnictwa sportowego.

Kontrola NIK pt. *Realizacja zadań przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki (P/24/024)* została podjęta z inicjatywy własnej NIK, zgodnej z sugestią Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

2. OCENA OGÓLNA

Realizacja zadań w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki, była w części nieprawidłowa i nierzetelna, a w przypadku sportu wyczynowego nie przyniosła zakładanych efektów

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, realizacja w latach 2019–2024 (do 31 marca) zadań w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki dotyczących sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego była w części nieprawidłowa i nierzetelna, a w przypadku sportu wyczynowego nie przyniosła zakładanych efektów.

Minister na zadania realizowane przez polskie związki sportowe w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego wydatkował łącznie 2675,5 mln zł ze środków z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów. Zadania w sporcie wyczynowym Minister dofinansował w kwocie 1400,7 mln zł, sporcie młodzieżowym w kwocie 896,6 mln zł i sporcie powszechnym w kwocie 378,2 mln zł.

Dofinansowanie przez Ministra realizacji zadań w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego było częściowo nieprawidłowe i nierzetelne.

Po 2020 roku Minister nie opracował dokumentu strategicznego dotyczącego rozwoju sportu w Polsce, obejmującego obszary sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego, a podejmowane działania w celu jego opracowania były nierzetelne i nieskuteczne. Uniemożliwiało to ocenę czy działania Ministra, w szczególności ogłoszone programy oraz zadania zlecane do realizacji polskim związkom sportowym, wpisują się w strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce.

Minister m.in. niezgodnie z programem udzielił dotacji na organizację i promocję pikników, które nie miały charakteru systemowego projektu sportowego (694,5 tys. zł), nierzetelnie zweryfikował i rozliczył wydatki na zadanie poniesione po zakończeniu realizacji zadania (37 tys. zł) oraz zatwierdził rozliczenia dwóch z 65 skontrolowanych dotacji po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Ponadto Minister nierzetelnie informował w latach 2019–2024 w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego o zasadach podziału środków przyznanych na sporty w zakresie podziału 30 % planowanych środków w oparciu o własną i uznaniową decyzję Ministra. W Ministerstwie nierzetelnie monitorowano wypełnianie przez polskie związki sportowe obowiązków wynikających z programów, w tym obowiązków informacyjnych. Minister nie zapewnił także właściwego nadzoru w zakresie oceny wniosku, monitorowania realizacji i rozliczenia umowy, co stanowiło naruszenie standardów kontroli zarządczej nr 1 – *Przestrzeganie wartości etycznych* i nr 11 – *Nadzór*. Ponadto Minister w 2023 r. przyznał dotację w kwocie 186 123,7 tys. zł na zadanie inwestycyjne niezgodnie z warunkami *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – edycja 2023.

Minister nie osiągnął wszystkich celów zakładanych w programach sportu wyczynowego, pomimo objęcia tymi programami 45,7 tys. zawodników kadry narodowej, w tym 19,9 tys. w sportach olimpijskich.

Potwierdzeniem spadku wyników polskich zawodników było zdobycie zaledwie dziesięciu medali na letnich Igrzyskach Olimpijskich Paryż 2024 oraz tylko jednego medalu na zimowych Igrzyskach Olimpijskich Pekin 2022. Nie odnotowano również (we wszystkich latach okresu 2019–2023) zakładanego awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych (za miejsca 1–8) na letnich Igrzyskach Olimpijskich oraz w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w letnich i zimowych sportach olimpijskich ani zwiększenia (w roku 2023) potencjału medalowego mierzonego liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. NIK zauważa, że przyjęty przez Ministra cel – awans reprezentacji Polski w rankingach punktowych – nie odpowiadał obiektywnym wskaźnikom, takim jak dorobek medalowy i punktowy na zawodach (w stosunku do

poprzednich zawodów), a przez to nie odzwierciedlał rzeczywistych wyników sportowych. Stwarza to istotne ryzyko niepełnej, a nawet błędnej oceny efektów – dofinansowanych ze środków publicznych – zadań przygotowania i udziału zawodników kadry narodowej w imprezach sportowych.

Minister zrealizował natomiast cele zadań programów sportu młodzieżowego i powszechnego. W wyniku wsparcia 178,4 tys. zawodników, w tym 56,3 tys. zawodników kadry narodowej w młodzieżowych kategoriach osiągnięto awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i w punktacji w młodzieżowych mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy. Minister osiągnął cele programów sportu powszechnego dotyczące upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie udziału 9497,3 tys. dzieci i młodzieży m.in. w zajęciach, obozach, imprezach i zawodach sportowych.

Minister w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad polskimi związkami sportowymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie. W Ministerstwie dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w polskich związkach sportowych. W nadzorze Ministra stwierdzono nieprawidłowe załatwianie skarg dotyczących polskich związków sportowych.

Nieprawidłowości stwierdzono także w zakresie dotyczącym realizacji przez polskie związki sportowe zadań i rozliczenia środków przekazanych w ramach dotacji przez Ministra.

W pięciu z ośmiu skontrolowanych Związków, w 16 z 85 skontrolowanych umów nieprawidłowo wykorzystano dotacje w łącznej kwocie 2572,3 tys. zł, dotyczące wydatków m.in. na realizację pikników niemających charakteru systemowego projektu sportowego (694,5 tys. zł), dokonanych bez przeprowadzenia wymaganego w umowach przetargu określonego w przepisach Kodeksu cywilnego (1804,1 tys. zł), poniesionych po zakończeniu realizacji zadania lub nieopłaconych (37 tys. zł), poniesionych na zawyżone koszty wynagrodzenia koordynatorów zadań (20 tys. zł) oraz niezwiązanych z realizacją zadania (6,1 tys. zł). Ponadto pięć polskich związków sportowych nieterminowo zwróciło do Ministerstwa niewykorzystane środki dotacji w łącznej kwocie 249,8 tys. zł.

Polskie związki sportowe uzyskały zakładane efekty realizowanych zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym, a nieosiągnięcie niektórych z nich m.in. wyników sportowych spowodowane było przede wszystkim indywidualnymi zdarzeniami i kontuzjami zawodników oraz ograniczeniami w realizacji zadań wynikającymi z epidemii COVID-19.

Szkółki piłkarskie prawidłowo realizowały i rozliczyły umowy w związku z dofinansowanymi przez Ministra zadaniami Polskiego Związku Piłki Nożnej w ramach *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* oraz osiągnęły zakładane w nich efekty.

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Nieosiągnięcie przez Ministra większości wskaźników i mierników PRS 2020 i DI PRS 2020

W latach 2019–2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 oraz DI PRS 2020, w których Minister zaplanował odpowiednio osiem wskaźników oraz mierniki dziesięciu narzędzi dotyczących działalności Pzs w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. Minister na koniec 2020 r. nie osiągnął sześciu z ośmiu wskaźników PRS 2020 oraz siedmiu z 10 mierników narzędzi DI PRS 2020 dotyczących działalności i realizacji zadań przez Pzs, co wynikało z ograniczeń związanych z epidemią COVID-19. [str. 37–38]

Nieopracowanie przez Ministra dokumentu strategicznego w obszarze sportu po 2020 r.

Minister po 2020 r. nie opracował dokumentu strategicznego w obszarze sportu, obejmującego obszary sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. Podjęte w latach 2020–2023 działania kolejnych Ministrów⁴ w celu opracowania tego dokumentu były nierzetelne i nieskuteczne. Uniemożliwiało to ocenę czy podejmowane przez Ministra działania, w szczególności ogłoszone przez niego programy oraz zadania zlecane do realizacji Pzs, wpisują się w strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce. Stanowiło to także niezrealizowanie przez Ministra wniosku NIK dotyczącego opracowania ww. dokumentu sformułowanego we wcześniejszych kontrolach NIK⁵. Minister Sławomir Nitras podjął działania w celu opracowania nowego dokumentu, w tym powierzył zewnętrznemu podmiotowi, świadczącemu usługi doradcze przeprowadzenie „Analizy porównawczej modelu operacyjnego w zakresie zarządzania polityką sportową”. W trakcie kontroli NIK w dniu 8 lipca 2024 r. w Ministerstwie powołano Zespół projektowy do współpracy przy sporządzaniu analizy, po której opracowaniu Minister ma podjąć dalsze decyzje w celu opracowania dokumentu strategicznego. [str. 38–39]

Dofinansowanie 2675,5 mln zł na realizację zadań Pzs w programach Ministra

W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister dofinansował zadania realizowane przez Pzs w programach sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego w łącznej kwocie 2 675 453 tys. zł w ramach 2047 umów, w tym 1 357 855,3 tys. zł z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna⁶, 1 316 078,6 tys. zł ze środków FRKF i 1519,1 tys. zł ze środków FZSdU. Zadania w programach sportu wyczynowego zostały dofinansowane przez Ministra w kwocie 1 400 729,2 tys. zł (955 umów), sportu młodzieżowego w kwocie 896 567,7 tys. zł (544 umowy) i sportu powszechnego w kwocie 378 156,1 tys. zł (548 umów). [str. 27]

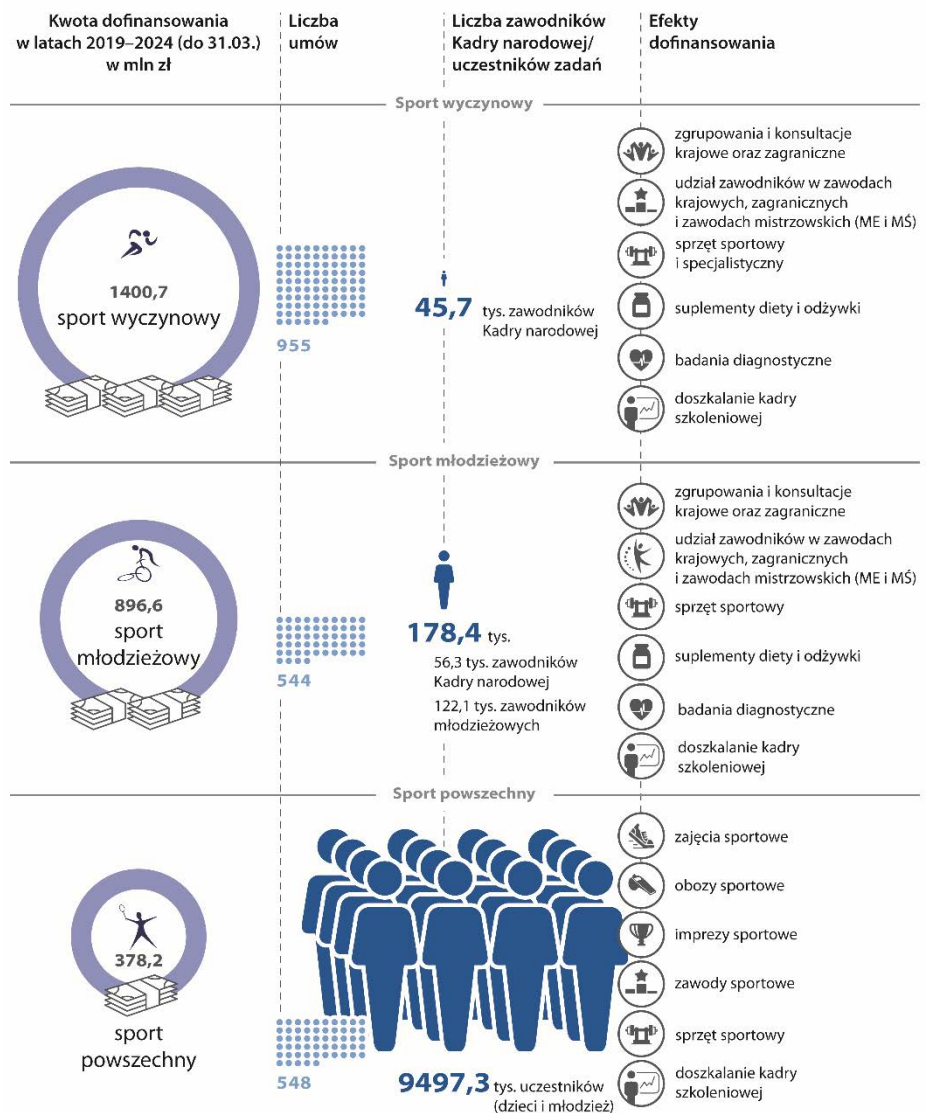
⁴ Piotra Glińskiego od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r., Kamila Bortniczuka od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r., Danuty Dmowskiej-Andrzejuk od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r.

⁵ Nr P/21/024 *Wspieranie rozwoju sportu akademickiego* (wystąpienie pokontrolne z dnia 25 sierpnia 2021 r. KNO.410.004.01.2021, <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/21/024/KNO/>) i nr P/22/017 *Realizacja programu Sportowa Polska* (wystąpienie pokontrolne z dnia 9 sierpnia 2022 r. KNO.410.002.01.2022, <https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/22/017/KNO/>).

⁶ Dalej: część 25 lub cz. 25.

Infografika nr 2

Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki oraz ich efekty w latach 2019–2024 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

1400,7 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
wyczynowym

W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister w programach sportu wyczynowego dofinansował zadania realizowane przez Pzs, w kwocie ogółem 1 400 729,2 tys. zł, tj. w: *Programie dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich*⁷ – 865 193,6 tys. zł (228 umów); *Programie wspierania sportów nieolimpijskich poprzez dofinansowanie przygotowania i udziału zawodników we współzawodnictwie międzynarodowym*⁸ – 119 013,9 tys. zł (234 umowy); *programie Wspieranie promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich i zawodów z cyklu Pucharu Świata w Polsce/programie Wspieranie promocji sportu poprzez organizację w Polsce w roku 2023, międzynarodowych imprez mistrzowskich, zawodów z cyklu Pucharu Świata oraz zawodów zaliczanych do klasyfikacji światowej międzynarodowej federacji sportowej działającej w sporcie olimpijskim lub*

⁷ Dalej: *Program wspierania sportów olimpijskich.*

⁸ Dalej: *Program wspierania sportów nieolimpijskich.*

paraolimpijskim lub innej uznanej przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski⁹ – 259 276,7 tys. zł (155 umów); programie Zasady wspierania projektów naukowych w zakresie sportu wyczynowego¹⁰ – 3 416,9 tys. zł (40 umów); Programie Super Trener wsparcie szkolenia zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, paraolimpijskich i głuchych oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich, paraolimpijskich i osób głuchych¹¹ – 8142,1 tys. zł (28 umów); programie Zasady wspierania programów kariery dwutorowej dla członków kadr narodowych¹² – 1268,7 tys. zł (siedem umów); Programie wspierania przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich¹³, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy – 62 215,5 tys. zł (117 umów)¹⁴; Programie dofinansowania realizacji zadań związanych z przygotowaniem w 2019 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy¹⁵ – 19 807 tys. zł (36 umów); Programie dofinansowania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa osób niepełnosprawnych (zadania: przygotowania do igrzysk paraolimpijskich; przygotowania do igrzysk głuchych; przygotowania i udział w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w sportach nieobjętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych) – 62 394,8 tys. zł (110 umów). [str. 27–28]

**885 mln zł
dofinansowania
na wsparcie
19,9 tys. zawodników
Kn w sportach
olimpijskich**

Minister na zadania przygotowania zawodników Kn do udziału w IO oraz przygotowania i udziału w MŚ i ME w sportach olimpijskich w ramach Programu wspierania sportów olimpijskich przeznaczył w latach 2019–2024 (do 31 marca) łącznie 885 000,6 tys. zł (228 umów). W kolejnych latach 2019–2023 wzrastały dotacje na te zadania, a w 2023 r. (184 545,2 tys. zł) w stosunku do 2019 r. (130 201,3 tys. zł) wzrosły o 41,7 %. [str. 28]

W efekcie realizowanych zadań w latach 2019–2024 (do 31 marca) w wyczynowych sportach olimpijskich wsparciem objęto 19,9 tys. zawodników Kn, w tym 16,1 tys. w Programie wspierania sportów olimpijskich i 3,8 tys. w Programie wspierania sportów olimpijskich z FRKF w 2019 r. Efektami realizacji zadań było także dofinansowanie 5091 zgrupowań i konsultacji krajowych oraz 2338 zagranicznych, udziału zawodników w 1367 zawodach krajowych, 3745 zagranicznych i 765 mistrzowskich (MŚ i ME), wsparcie 3570 szkoleniowców, zapewnienie zawodnikom sprzętu sportowego i specjalistycznego, badań diagnostycznych oraz suplementów diety i odżywek. [str. 29]

**Prawidłowa ocena
ofert Pzs w sporcie
wyczynowym**

W Ministerstwie w 33 skontrolowanych umowach dotyczących sportu wyczynowego oferty Pzs oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programach oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji oceniających oferty. Umowy zawarto zgodnie z programami i przepisami ustawy o finansach publicznych. Realizację zadań monitorowano m.in. poprzez weryfikację składania sprawozdań częściowych i rozliczenia dofinansowania oraz składania przez Pzs założeń i ocen startów zawodników Kn w międzynarodowych imprezach mistrzowskich. [str. 28–29]

⁹ Dalej: Program wspierania promocji sportu.

¹⁰ Dalej: Program wspierania projektów naukowych.

¹¹ Dalej: Program Super Trener.

¹² Dalej: Program wspierania kariery dwutorowej członków Kn.

¹³ Od dnia 31 sierpnia 2023 r. „paraolimpijskim”. Zmiana nazewnictwa wprowadzona ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1617) związana była z wymogami oraz standardami międzynarodowymi narzuconymi przez Międzynarodowy Komitet Paralimpijski (IPC).

¹⁴ W ramach kontroli NIK nr P/24/024 nie badano zadań realizowanych przez Pzs w zakresie sportu osób z niepełnosprawnościami w Programie wspieranie przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy.

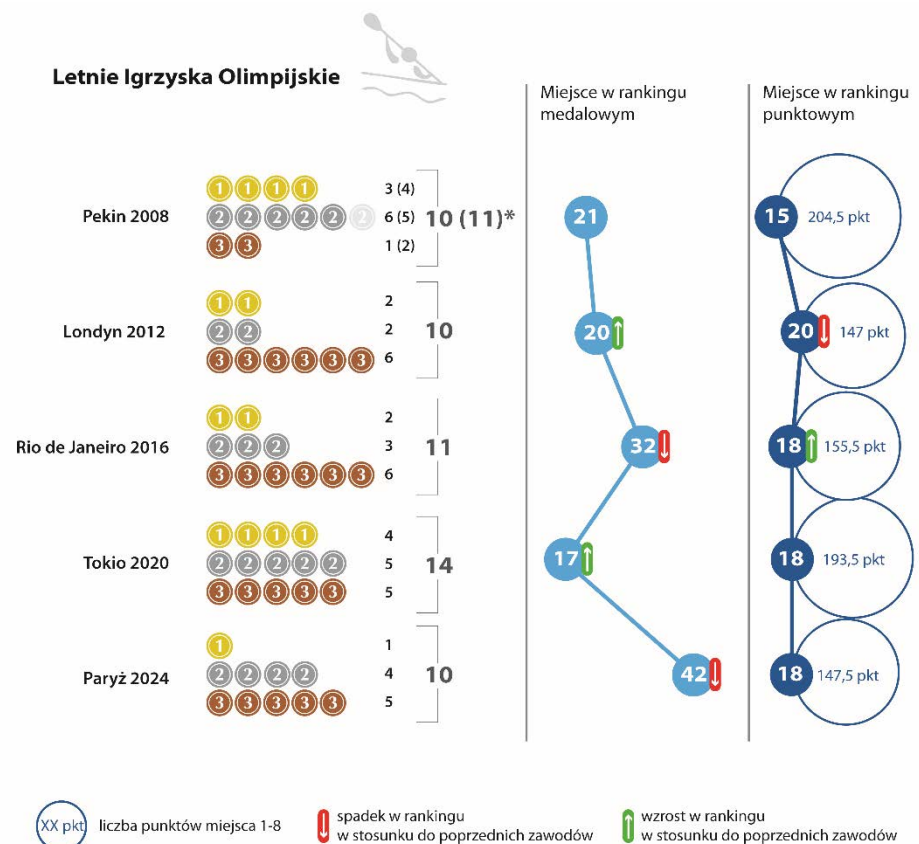
¹⁵ Dalej: Program wspierania sportów olimpijskich z FRKF w 2019 r.

Nierzetelne informowanie o zasadach podziału środków w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego

Minister w latach 2019–2024 nierzetelnie informował o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w *Programie wspierania sportów olimpijskich* oraz *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*. Z treści programów nie wynikał stosowany podział dofinansowania, tj. że Minister dokonywał podziału wg kryteriów algorytmu tylko 70 % planowanych środków dotacji, a pozostałe 30 % dzielił wg własnej uznaniowej decyzji. Zdaniem NIK obowiązujące zasady podziału środków publicznych powinny być przejrzyste i transparentne oraz podawane do wiadomości publicznej w ogłaszanych przez Ministra programach, zgodnie z faktycznym podziałem wg mierzalnych kryteriów algorytmu. Pozostawienie do uznaniowej decyzji Ministra 30 % środków dotacji na realizację programów skutkowało ryzykiem wystąpienia korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania¹⁶. [str. 36]

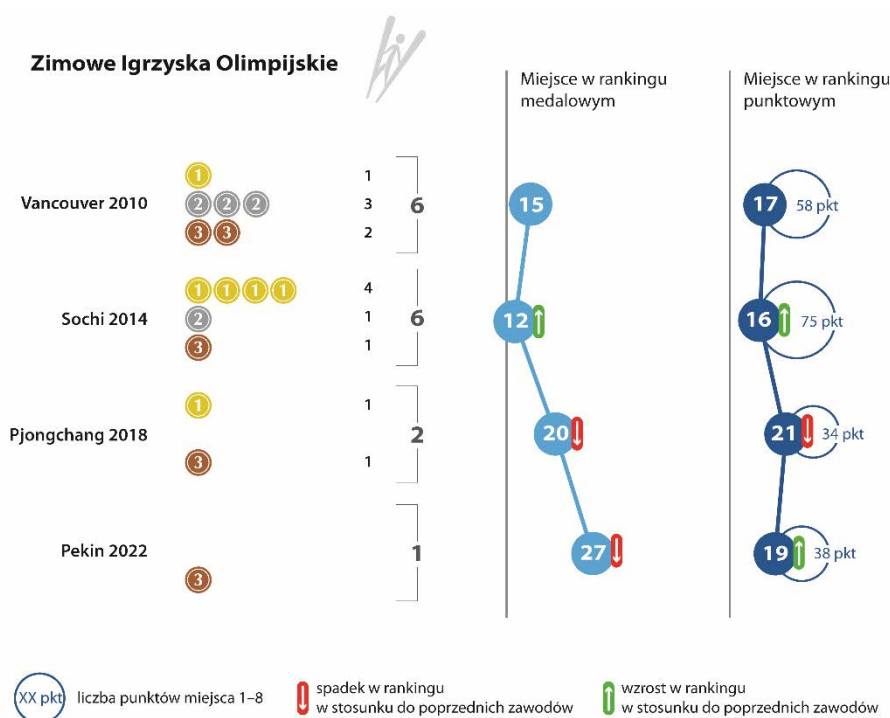
Infografika nr 3

Wyniki sportowe punktowe i medalowe oraz miejsca w rankingach reprezentacji Polski na letnich i zimowych Igrzyskach Olimpijskich

* 11 medali, w związku z dyskwalifikacją zawodników – dodatkowo 1 medal brązowy i 1 medal złoty (zmiana ze srebrnego)

¹⁶ „Dowolność postępowania jest to nieprawidłowość polegająca na tym, że urzędnik rozstrzygający określone sprawy postępuje nie według określonych reguł, lecz według własnej woli, czy nawet samowoli” – opracowanie Radcy Prezesa NIK Aliny B. Hussein pt. *Zagrożenie korupcją w świetle wyników kontroli NIK opublikowanych w latach 2016–2020 z dnia 30 listopada 2020 r.*, str. 6–7, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,23307,vp,26017.pdf>.

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Planowane cele zadań w Programie wspierania sportów olimpijskich

Brak awansu w rankingu punktowym na letnich IO – Tokio 2020 i Paryż 2024, pogorszenie wyników medalowych i miejsca w rankingu medalowym

Awans w rankingu punktowym na zimowych IO Pekin 2022, mimo spadku liczby medali i miejsca w rankingu medalowym

Minister w *Programie wspierania sportów olimpijskich* na lata 2019–2024 określił cele zadań dotyczących przygotowania zawodników Kn do letnich IO (do IO Tokio 2020 i IO Paryż 2024), do zimowych IO (do IO Pekin 2022 i IO Mediolan – Cortina d'Ampezzo 2026) oraz przygotowania i udziału zawodników Kn w MŚ i ME w sportach letnich i zimowych. Celami tych zadań był awans Polski w rankingach punktowych (za miejsca 1–8) oraz zwiększenie potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. [str. 29]

Na letnich IO Rio de Janeiro 2016 i IO Tokio 2020¹⁷ uzyskano to samo 18 miejsce w rankingu punktowym, przy czym na IO Tokio 2020 nastąpił wzrost liczby zdobytych punktów za miejsca 1–8 (z 155,5 do 193,5) oraz wzrosła liczba zdobytych medali (z 11 do 14) i miejsce Polski w rankingu medalowym (z 32 na 17 miejsce). Na ostatnich letnich IO Paryż 2024 reprezentacja Polski zdobyła natomiast 10 medali¹⁸, zajmując dopiero 42 miejsce w rankingu medalowym i 18 miejsce w rankingu punktowym. Stanowiło to pogorszenie wyników medalowych i pozycji w rankingu medalowym w stosunku do IO Tokio 2020 i Rio de Janeiro 2016. Zakładanego celu *Programu wspierania sportów olimpijskich* w zakresie awansu w rankingu punktowym na letnich IO Tokio 2020 i IO Paryż 2024 nie osiągnięto (uzyskano takie same 18 miejsce). [str. 29–30]

Na zimowych IO Pekin 2022 w porównaniu do IO Pjongchang 2018 wzrosła pozycja Polski w rankingu punktowym z 21 na 19 miejsce oraz nastąpił wzrost liczby punktów z 34 do 38, pomimo jednoczesnego spadku Polski w rankingu medalowym z 20 na 27 miejsce oraz liczby zdobytych medali (z dwóch do jednego). W przypadku zimowych IO cel *Programu wspierania sportów olimpijskich* jakim był awans w rankingu punktowym został osiągnięty. [str. 30]

¹⁷ Letnie IO Tokio 2020 ze względu na epidemię COVID-19 zostały przełożone z 2020 r. na 2021 r.

¹⁸ Jeden medal złoty, cztery srebrne i pięć brązowych.

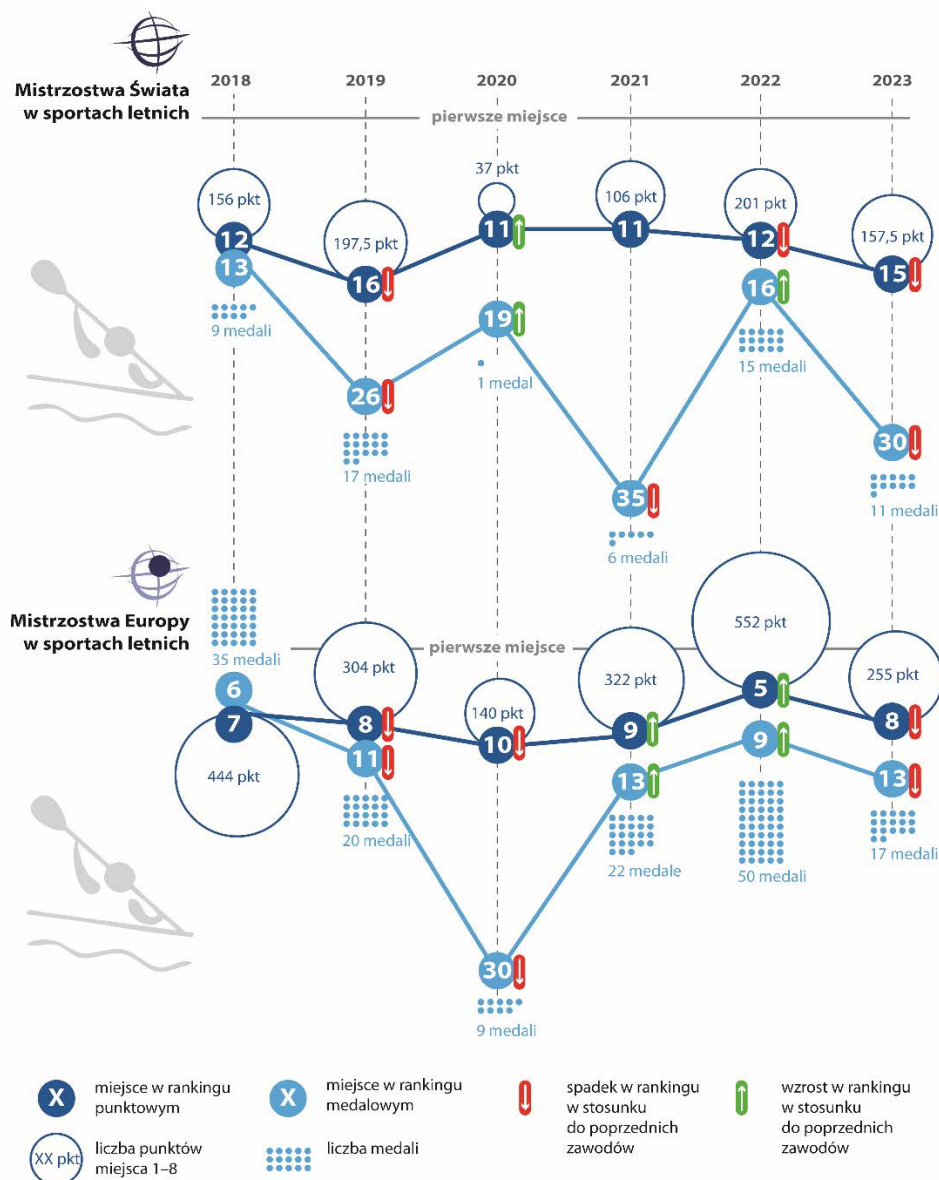
Brak osiągnięcia awansu w rankingach punktowych na MŚ i ME

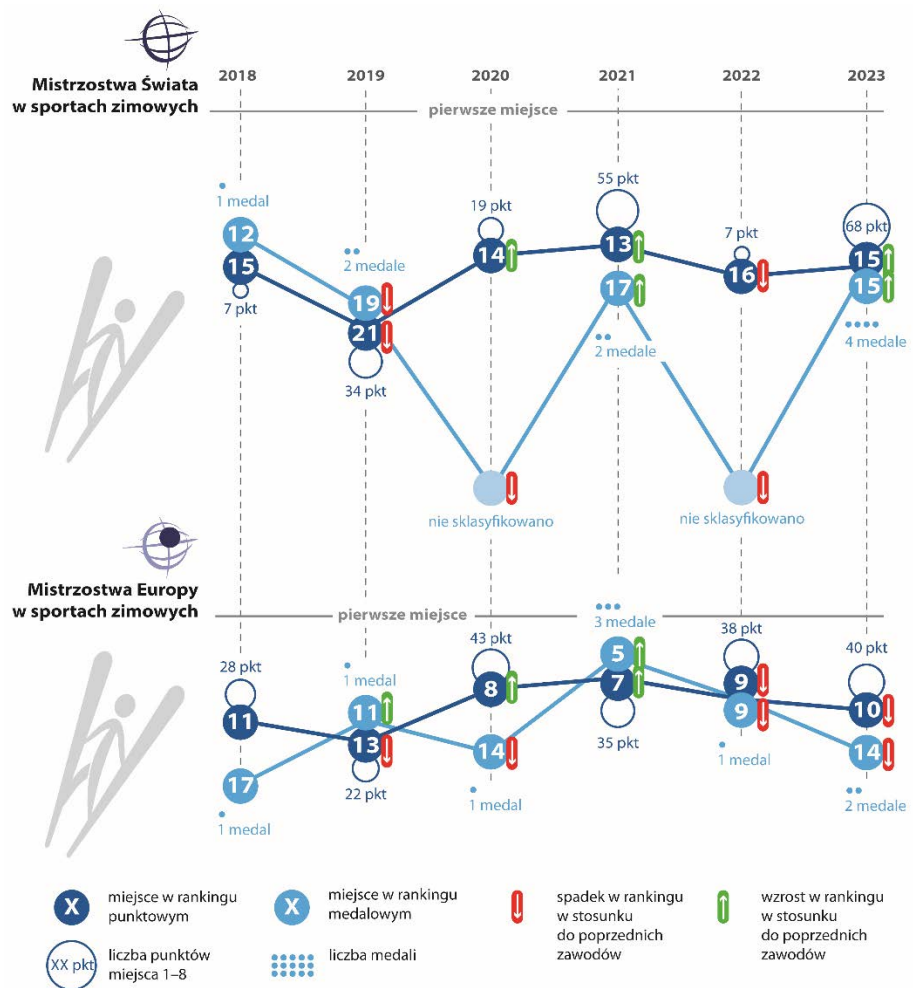
W zakresie realizacji celu dotyczącego awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych (za miejsca 1–8) w MŚ i ME (seniorów) w sportach olimpijskich letnich i zimowych, na MŚ i ME w 2023 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano spadek liczby zdobytych medali i punktów (choć uzyskano nieznaczny awans Polski w rankingu punktowym MŚ z 16 na 15 miejsce, a w ME tylko utrzymano ósme miejsce). W MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich w 2023 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost liczby zdobytych punktów i miejsca w rankingu punktowym (w MŚ z 21 na 15 miejsce i w ME z 13 na 10 miejsce) oraz wzrost w rankingu medalowym MŚ (z 19 na 15 miejsce) i liczby zdobytych na MŚ medali (z dwóch do czterech), natomiast spadek na ME w rankingu medalowym (z 11 na 14 miejsce) pomimo wzrostu liczby medali (z jednego do dwóch).

[str. 30–31]

Infografika nr 4

Wyniki sportowe punktowe i medalowe oraz miejsca w rankingach reprezentacji Polski w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w letnich i zimowych sportach olimpijskich

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Osiągnięcie
zwiększenia
potencjału medalowego
zawodników
w grupach A1 i A2,
z wyjątkiem 2023 r.

Minister osiągnął w latach 2019–2022 cel *Programu wspierania sportów olimpijskich* dotyczący zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2, natomiast nie osiągnął go w 2023 r. W latach 2019–2022 uzyskanie celu wynikało ze zdobycia większej liczby medali i miejsc punktowanych przez zawodników, z liczby uzyskanych kwalifikacji do IO Tokio 2020 i IO Pekin 2022 oraz dobrego startu reprezentantów Polski podczas IO Tokio 2020. W 2023 r. osiągnięto wartość 178 osób, przy zakładanej 180, a nieuzyskanie zaplanowanej wartości wynikało ze stanu uzyskania kwalifikacji olimpijskich w 2023 r. do IO Paryż 2024 i wczesnego stadium przygotowań bez możliwości uzyskiwania kwalifikacji do IO Mediolan – Cortina d’Ampezzo 2026. [str. 31]

Przyjęcie
w programach
Ministra celów, które
nie odzwierciedlają
rzeczywistych
wyników sportowych

Przyjęte przez Ministra cele w *Programie wspierania sportów olimpijskich* w latach 2019–2024 dotyczące awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na IO oraz MŚ i ME (za miejsca 1–8) nie odpowiadały obiektywnym wskaźnikom, takim jak dorobek medalowy i punktowy reprezentacji Polski na tych zawodach. Nie odzwierciedlały one rzeczywistych wyników sportowych, mierzonych liczbą zdobytych medali oraz punktów na zawodach. W związku z tym dokonywanie przez Ministra oceny realizacji samego awansu Polski w rankingach punktowych, bez uwzględnienia liczby zdobytych medali i punktów na IO, MŚ i ME w stosunku do poprzednich zawodów, stwarza istotne ryzyko niepełnej, a nawet błędnej oceny efektów dofinansowanych ze środków publicznych zadań przygotowania zawodników Kn do IO oraz zadań przygotowania i udziału w MŚ i ME realizowanych przez Pzs. [str. 31]

**Nierzetelna
weryfikacja
i rozliczenie w MSiT
wydatków z dotacji**

W Ministerstwie w dwóch spośród 65 skontrolowanych umów nie zapewniono właściwego nadzoru w DSW nad weryfikacją rozliczenia umów w zakresie weryfikacji wydatków pod względem terminowości zapłaty. Nierzetelnie weryfikowano dowody księgowe w umowach z PZ Sportowym Cheerleadingu z dnia 12 kwietnia 2022 r. i z dnia 4 kwietnia 2023 r. w *Programie wspierania sportu nieolimpijskiego* – edycja 2022 i 2023 w łącznej kwocie 37 tys. zł, w tym za 2022 r. wydatku 7 tys. zł za pobyt – zgrupowanie Kn, który nie został w ogóle opłacony oraz wydatków 30 tys. zł za usługi wynajmu hali i sprzętu, opłaconych w 2024 r., tj. po zakończeniu realizacji umowy. W rozliczeniu dofinansowania Związek wskazał daty zapłaty niezgodne z rzeczywistością. Pomimo iż Ministerstwo pobrało od Związku faktury, to nie zweryfikowano ich z dowodami zapłaty. Nierzetelna weryfikacja dowodów księgowych wynikała z niewystarczającego nadzoru DSW nad rozliczeniem rzeczowo-finansowym dofinansowanych zadań oraz z braku w Ministerstwie opracowanych zasad weryfikacji wydatków. [str. 32]

**Brak narzędzi
do egzekwowania
obowiązków
publikowania
dokumentów przez Pzs**

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) nie zapewnił narzędzi w celu egzekwowania realizacji przez Pzs wynikających z programów (*Programu wspierania sportów olimpijskich*, *Programu wspierania sportów nieolimpijskich*, *Programu Super Trener*) obowiązków publikowania przez Pzs aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji i listy osób w niej uczestniczących oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych*¹⁹. Minister nie przewidział takich narzędzi w programach ani w umowach, jak również nie uzależnił rozliczenia dotacji od spełnienia tych obowiązków. Stosowana w Ministerstwie Karta rozliczenia dotacji nie zawierała oceny spełniania ww. obowiązków. Zdaniem NIK nieegzekwowanie tych obowiązków negatywnie wpływa na transparentność i przejrzystość działalności prowadzonej przez Pzs oraz nie zapewnia efektywnego monitorowania realizacji zadań. Ponadto realizacja ww. obowiązków powinna warunkować rozliczenie udzielonej dotacji. [str. 34]

**896,6 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
młodzieżowym**

W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister na zadania realizowane przez Pzs w sporcie młodzieżowym wydatkował ze środków FRKF 896 567,7 tys. zł, w ramach: *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*²⁰: na szkolenie centralne zawodników Kn – 576 639,1 tys. zł (238 umów); na szkolenie grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo w Szkołach Mistrzostwa Sportowego (SMS), Niepublicznych Szkołach Mistrzostwa Sportowego (NSMS) oraz Ośrodkach Szkolenia Sportowego Młodzieży (OSSM) Pzs – 169 641,8 tys. zł (171 umów); na organizację zawodów Turnieju Nadziei Olimpijskich w ramach Grupy Wyszehradzkiej – 3988,6 tys. zł (38 umów); *programu Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży „Mały wielki Polak – nadzieje olimpijskie”* – 11 122,5 tys. zł (50 umów); *programu Ogólnopolski projekt szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jst* – 135 175,7 tys. zł (47 umów). [str. 35]

**Wsparcie 56,3 tys.
zawodników Kn
i 122,1 tys.
zawodników
młodzieżowych**

W efekcie realizowanych programów w sporcie młodzieżowym wsparciem w Pzs objęto ogółem 178,4 tys. zawodników, w tym 56,3 tys. zawodników Kn w młodzieżowych kategoriach sportowych i 122,1 tys. pozostałych zawodników młodzieżowych. W ramach zadań zapewniono im m.in. zgrupowania i konsultacje krajowe oraz zagraniczne, udział w zawodach krajowych, zagranicznych i mistrzowskich (MŚ i ME), sprzęt sportowy, suplementy diety i odżywki, badania diagnostyczne, doszkalanie kadry szkoleniowej. [str. 35]

¹⁹ Opracowany przez Ministerstwo *Kodeks Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* z 2018 r. stanowi zbiór wytycznych dla polskich związków sportowych, którego celem jest podniesienie w nich jakości zarządzania. Określono w nim wytyczne w zakresie przejrzystości działania polskich związków sportowych m.in. wytyczną 3B1 zobowiązująca Związki do zamieszczania na stronie internetowej dokumentów dotyczących prowadzonej działalności (<https://www.gov.pl/web/sport/kodeks-dobrego-zarzadzania-dla-pzs45>).

²⁰ Dalej także *Program szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*.

**Osiągnięcie celu
– awansu
reprezentacji Polski
w młodzieżowych
MŚ i ME**

W latach 2019–2023 Minister osiągnął zakładany cel *Programu szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*, tj. awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w młodzieżowych MŚ i ME. W 2023 r. w stosunku do 2019 r. w zawodach tych wzrosła liczba medali i osiągnięto awans w rankingach medalowych²¹ oraz wzrosła liczba zdobytych punktów i uzyskano awans w rankingach punktowych²². [str. 36]

**Nieterminowe
zatwierdzenie
przez Ministra
rozliczenia
dwóch dotacji**

Minister zatwierdził rozliczenie dofinansowania dwóch z 65 skontrolowanych umów po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym zatwierdzenie przez Ministra rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia. Informacje o przyjęciu rozliczenia umów²³ zostały zatwierdzone odpowiednio 48 i 8 dni po terminie. Wynikało to m.in. z braku dokumentacji potwierdzającej działania pracowników MSiT w celu uzupełnienia lub korekty rozliczenia. Zdaniem NIK Minister powinien zapewnić przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa i terminowo zatwierdzać rozliczenia dotacji. [str. 37]

**378,2 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
powszechnym**

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ramach programów sportu powszechnego dofinansował zadania Pzs w łącznej kwocie 378 156,1 tys. zł. Ze środków budżetu państwa część 25 dofinansował zadania realizowane w ramach: *Programu Sport dla Wszystkich* 14 521,8 tys. zł (113 umów), *Programu Sportowe Wakacje+* 16 288 tys. zł (46 umów); *Programu Kibice Razem* 8518,1 tys. zł (siedem umów). Ze środków FRKF dofinansował zadania w ramach: *Programu Sport Wszystkich Dzieci – Projekty upowszechniania sportu dzieci i młodzieży przez polskie związki sportowe*²⁴ 145 632,2 tys. zł (178 umów); *Programu Sport Wszystkich Dzieci – Wspieranie organizacji imprez sportowych dla dzieci i młodzieży* 9597,9 tys. zł (99 umów); *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* 169 341,3 tys. zł (cztery umowy); *Programu Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych* 12 737,7 tys. zł (92 umowy)²⁵. Ponadto Minister ze środków FZSdU dofinansował *Zajęcia sportowe dla uczniów, ukierunkowane na upowszechnianie sportów zimowych oraz Zajęcia sportowe dla uczniów z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej* w łącznej kwocie 1519,1 tys. zł (9 umów)²⁶. [str. 40]

**Prawidłowe efekty
programów sportu
powszechnego**

Minister objął dofinansowaniem w zadaniach Pzs w programach sportu powszechnego ogółem 9497,3 tys. uczestników (dzieci i młodzieży), w tym 7951,7 tys. osób z niepełnosprawnościami, tj. 83,9 %. Efektami realizacji zadań było m.in. upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży oraz promocji wśród nich zdrowego i aktywnego stylu życia. W ramach zadań zapewniono udział dzieci i młodzieży w zajęciach, obozach i imprezach sportowych, sprzęt sportowy, doszkalanie kadry szkoleniowej (trenerów, instruktorów) oraz wynajem obiektów sportowych. [str. 40–41]

²¹ Z wyjątkiem MŚ Juniorów w sportach zimowych (spadek z 5 do 4 medali), pomimo wzrostu miejsca w rankingu medalowym (z 21 na 15 miejsce).

²² Z wyjątkiem MŚ Juniorów Młodszych/Kadetów i ME Juniorów Młodszych/Kadetów w sportach zimowych, które odbywają się jedynie w niektórych dyscyplinach sportu.

²³ Umowy z dnia 4 sierpnia 2022 r. z PZ Tenisa Stołowego na realizację zadania pn. Cykl pikników pingpongowych (300 tys. zł) w ramach *Programu Sportowe Wakacje+* – edycja 2022 i umowy z dnia 17 sierpnia 2023 r. ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce na realizację projektu naukowego (120 tys. zł) w ramach *Programu wspierania projektów naukowych* – edycja 2023.

²⁴ Dalej: *Program Sport Wszystkich Dzieci* lub *Program Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe*.

²⁵ W ramach kontroli NIK nr P/24/024 nie badano zadań w zakresie sportu osób z niepełnosprawnościami dofinansowanych w *Programie Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych*.

²⁶ W ramach kontroli NIK nr P/24/024 nie badano zadań dofinansowanych ze środków FZSdU.

**Udzielenie dotacji
na realizację
pikników niezgodnie
z Programem**

Były Minister Kamil Bortniczuk udzielił PZ Badmintona w 2023 r. dotacji ze środków FRKF na realizację pikników rodzinnych w kwocie 418,9 tys. zł i ich promocję w kwocie 275,6 tys. zł w zadaniu pn. *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona*²⁷ w ramach umowy z dnia 5 września 2023 r. (dofinansowanym w kwocie 1885 tys. zł), pomimo iż głównym warunkiem realizacji zadania było założenie, że przedsięwzięcie musi mieć charakter „systemowego projektu sportowego”. Dofinansowanie dotyczyło organizacji 150 pikników, realizowanych podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych (dożynki, dni danego miasta) lub samodzielnej organizacji wydarzenia. Stanowiło to naruszenie pkt. 3 rozdziału VI *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023, zgodnie z którym dofinansowaniem mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych, a wśród głównych warunków w rozdziale IV *Programu* wskazano, że przedsięwzięcie realizowane w ramach tego zadania musi mieć charakter projektu systemowego. Wynikało to z uznania w ocenie wniosku o dofinansowanie organizacji pikników rodzinnych za wypełniające cechy komponentu *Programu*. Dofinansowaniem w *Programie* mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych, a dofinansowane pikniki nie miały takiego charakteru. [str. 41–42]

**Brak właściwego
nadzoru w zakresie
oceny wniosku,
monitorowania
i rozliczenia umowy**

W Ministerstwie nie zapewniono właściwego nadzoru nad realizacją zadań przez DS w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, przygotowywania aneksów do umowy, monitorowania i rozliczenia umowy zawartej z PZ Badmintona z dnia 5 września 2023 r. na zadanie *MOB*. W wyniku oceny wniosków otrzymał 60 na 100 pkt., a po jego ocenie Związek czterokrotnie składał korekty²⁸, które nie podlegały ocenie konkursowej i nie miały wpływu na decyzję o wysokości dofinansowania. W ofertach dokonano kilkukrotnych istotnych zmian wniosku w zakresie dat i miejsca realizacji pikników (poza jednym piknikiem) i liczby eventów (z 30 do 10). Spowodowane to było tym, że pracownik DS, oceniając sposób i formę realizacji działań oraz rzetelność i racjonalność preliminowanych kosztów, nie zgłosił przełożonym zastrzeżeń do zmian wniosku, a Minister nie miał wiedzy o dokonanych zmianach. Skutkowało to realizacją przez Związek obowiązków informacyjnych, wykorzystaniem wizerunku byłego Ministra na materiałach reklamowych dofinansowanych ze środków publicznych oraz rozliczeniem kosztów organizacji i promocji pikników niezgodnie z przepisami i umową. Stanowiło to również naruszenie standardów kontroli zarządczej, tj. *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych oraz Standardu nr 11 – Nadzór*. [str. 42–43]

**Nierzetelne
monitorowanie
i weryfikacja w MSiT
realizacji obowiązków
informacyjnych
w umowie**

Departament Sportu dla Wszystkich nierzetelnie monitorował i weryfikował realizację przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych w umowie z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania *MOB*. Dyrektor DS nie podejmował wystarczających działań w celu zapewnienia prawidłowej weryfikacji wypełniania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 35a ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych²⁹. Wynikało to również z niewprowadzenia przez Ministra narzędzi weryfikacji realizacji obowiązków informacyjnych przez beneficjentów.

W Ministerstwie nie zapewniono akceptacji projektów graficznych używanych w realizacji ww. umowy, które zawierały: logotyp Ministerstwa Sportu i Turystyki, zdjęcie ówczesnego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka

²⁷ Dalej także *MOB*.

²⁸ 18 kwietnia, 5 czerwca, 26 lipca i 29 sierpnia 2023 r.

²⁹ Zgodnie z § 7 ust. 2 ww. umowy Związek zobowiązany był m.in. do umieszczania widocznej w miejscu realizacji zadania tablicy informacyjnej z zapisem: „Dofinansowano ze środków FRKF, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki” oraz logotypu MSiT, zgodnie z wytycznymi, udostępnionymi pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sport/logotypy-msit>, a wszystkie projekty graficzne z wykorzystaniem logotypu MSiT należało przesłać, z minimum 3-dniowym wyprzedzeniem przed realizacją, do akceptacji Ministerstwa.

**Przyznanie
dofinansowania
na zadanie
inwestycyjne
niezgodnie
z programem Ministra**

oraz napis: „TWORZYMY POLSKI SPORT”. Dyrektor Biura Ministra oraz Dyrektor Biura Komunikacji nie wyjaśnili przyczyn braku akceptacji projektów graficznych. Skutkowało to wykorzystaniem na materiałach reklamowych dofinansowanych ze środków dotacji wizerunku byłego Ministra³⁰ oraz rozliczeniem kosztów organizacji i promocji pikników niezgodnie z programem i umową o dofinansowanie. Stanowiło to także naruszenie standardów kontroli zarządczej, tj. *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych* oraz *Standardu nr 11 – Nadzór*. [str. 43–44]

Były Minister Kamil Bortniczuk przyznał w 2023 r. dofinansowanie w kwocie 186 123,7 tys. zł PZ Piłki Nożnej na zadanie inwestycyjne pn. *Narodowe Centrum Szkolenia, Badań i Treningu Piłki Nożnej – I etap* niezgodnie z pkt 1 ppkt 1 rozdziału V oraz pkt 4 rozdziału VI *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – edycja 2023. Decyzja byłego Ministra o dofinansowaniu została podjęta wbrew ocenie Zespołu opiniującego wniosek inwestycyjny, który nie spełniał wymogów formalnych w zakresie potwierdzenia prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz uwzględniał wydatki niekwalifikowane dotyczące obiektów inwestycji. Przyczyną było przyznanie dofinansowania na podstawie własnej decyzji Ministra pomimo negatywnej oceny wniosku przez Zespół. Działanie byłego Ministra naruszało także zasady kontroli zarządczej w Ministerstwie w zakresie *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych*. [str. 44–45]

**Pzs w większości
osiągnęły zakładane
efekty zadań**

W Pzs w ramach realizacji zadań w programach sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego wystąpiły nieprawidłowości w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji, udzielania zamówień ze środków dotacji, prowadzenia ewidencji księgowej i opisywania dowodów księgowych oraz monitorowania realizacji zadań. Związki w większości uzyskały zakładane efekty zadań, a nieosiągnięcie niektórych efektów m.in. wyników sportowych spowodowane było przede wszystkim indywidualnymi zdarzeniami i kontuzjami zawodników oraz ograniczeniami w realizacji zadań wynikającymi z epidemii COVID-19. [str. 55]

**Nieprawidłowe
wykorzystanie
dotacji przez pięć Pzs
w kwocie
2572,3 tys. zł**

W pięciu spośród ośmiu skontrolowanych Pzs, w 16 z 85 skontrolowanych umów, stwierdzono nieprawidłowe wykorzystanie dotacji w łącznej kwocie 2572,3 tys. zł, tj.:

- 700,1 tys. zł w PZ Badmintonu, w tym zawyżenia o 5,6 tys. zł kosztów realizacji obozów wakacyjnych w umowie z dnia 11 lipca 2019 r. na realizację zadania *MOB*, wynikającego z przekroczenia dopuszczalnej stawki dofinansowania uczestnika obozu w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2019 oraz wydatkowania kwoty 694,5 tys. zł na organizację i promocję pikników rodzinnych w umowie z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania *MOB*, które nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego”. W związku z realizacją pikników nie sporządzano list uczestników zajęć, co uniemożliwiało ich identyfikację i naruszało postanowienia *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023;
- 1804,1 tys. zł³¹ w PZ Narciarskim w związku z nieprzeprowadzeniem wymaganego w dziewięciu umowach o dofinansowanie przetargu na zakup towarów i usług o charakterze powszechnym na podstawie art. 70¹ i 70³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny³². Ponadto Związek nie stosował jednolitych zasad wyboru wykonawców zamówień oraz nie dokumentował ich wyboru. NIK zauważa, że niestosowanie trybu przetargu, niedokonywanie udokumentowania wyboru wykonawców, przy równoczesnym niewprowadzeniu wewnętrznych regulacji mających na celu dokonywanie zakupów w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny³³ stwarzało ryzyko niegospodarnego wydatkowania środków publicznych;

³⁰ Materiały z wykorzystaniem wizerunku byłego Ministra Kamila Bortniczuka (baner 1x2, flaga 4x1 oraz baner 2x1) stanowiły ok. 10 % całości wyprodukowanych materiałów reklamowych rozliczonych w ramach umowy.

³¹ W dziewięciu umowach o dofinansowanie, dotyczących zakupu biletów lotniczych na (1659,8 tys. zł), suplementów diety (107 tys. zł), transportu autokarowego (29,8 tys. zł), ubezpieczeń (7,5 tys. zł).

³² Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm. Dalej: Kodeks cywilny lub K.c.

³³ Minister zalecał wprowadzenie pisemnych uregulowań dotyczących zamawiania towarów i usług w *Kodeksie Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych*.

- 42 tys. zł w PZ Sportowym Cheerleadingu w umowach z dnia 12 kwietnia 2022 r. i 4 kwietnia 2023 r. w ramach *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycje 2022 i 2023, w tym wydatków w kwocie 37 tys. zł poniesionych po zakończeniu realizacji zadania lub nieopłaconych oraz w kwocie 5 tys. zł dokonanych z naruszeniem art. 9 ust. 3 pkt 7 ustawy o sporcie;
- 20 tys. zł w PZ Tenisowym w związku z wypłaceniem w ramach umów z dnia 16 maja 2022 r. i 4 lipca 2023 r. wynagrodzenia koordynatorowi krajowemu i regionalnemu wyższego niż wynikające z dopuszczalnych stawek wynagrodzenia określonych w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2022–2023;
- 6,1 tys. zł w PZ Pływackim w związku z zakwalifikowaniem i rozliczeniem w umowie z dnia 11 kwietnia 2023 r. wydatku dotyczącego obsługi technicznej niezwiązanego z realizacją zadania, co było niezgodnie z postanowieniami *Programu Sport dla Wszystkich* – edycja 2023. [str. 46–48]

Nieterminowy zwrot niewykorzystanych dotacji przez Pzs w kwocie 249,8 tys. zł

W pięciu z ośmiu skontrolowanych Pzs stwierdzono nieterminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji w łącznej kwocie 249,8 tys. zł. Nieterminowo zwrócono część dotacji w PZ Lekkiej Atletyki w ośmiu umowach (140,8 tys. zł), w PZ Pływackim w pięciu umowach (34,5 tys. zł), w PZ Piłki Siatkowej w trzech umowach (62,3 tys. zł) oraz w jednej umowie w PZ Tenisowym (12,1 tys. zł) i jednej w PZ Narciarskim (0,1 tys. zł). Stanowiło to naruszenie postanowień umów o dofinansowanie, zobowiązujących beneficjentów do zwrotu niewykorzystanych dotacji w terminie 15 dni od dnia wskazanego jako termin zakończenia realizacji zadania publicznego na rachunek Ministerstwa, z jednoczesnym powiadomieniem o zwrocie Ministra. [str. 54–55]

Nieprawidłowości w Pzs w prowadzeniu ewidencji księgowej i opisywaniu dowodów księgowych

Skontrolowane Pzs, z wyjątkiem PZ Sportowego Cheerleadingu prowadziły wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dofinansowania oraz wydatków na realizację zadania. Nieprowadzenie ewidencji w latach 2019–2023 przez ten Związek stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 umów o dofinansowanie w ramach *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycje 2019–2023³⁴. Ponadto w pięciu Pzs (PZ Lekkiej Atletyki, PZ Tenisowym, PZ Narciarskim, PZ Sportowym Cheerleadingu, PZ Piłki Siatkowej), w 16 z 85 skontrolowanych umów, część zbadanych dowodów księgowych dotyczących wydatków z dofinansowania nie zawierała wymaganych elementów³⁵, co naruszało przepisy art. 21 ust. 1 pkt 4 i 6 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz regulacje wewnętrzne dotyczące obiegu i kontroli dokumentów. [str. 48–50]

Realizacja zgrupowań bez wymaganych opinii i zgód, nieterminowe przysyłanie założeń i ocen startów w zawodach

W dwóch Pzs, tj. PZ Piłki Siatkowej i PZ Pływackim stwierdzono nieprawidłowe uzyskanie zgody i opinii na organizację zgrupowań zagranicznych zawodników Kn³⁶. Ponadto trzy Pzs, tj. PZ Narciarski, PZ Pływacki i PZ Tenisowy nieterminowo przesyłały do MSiT i/lub Zespołu

³⁴ Umowy: z 11 kwietnia 2019 r., z 14 maja 2020 r., z 14 lipca 2021 r., z 12 kwietnia 2022 r., z 4 kwietnia 2023 r.

³⁵ M.in.: podpisu osoby odpowiedzialnej za sprawdzenie dowodu księgowego pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym, daty sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym i podpisu głównego księgowego pod zatwierdzeniem do wypłaty, stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) i podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

³⁶ PZ Piłki Siatkowej przeprowadził w 2022 r. zgrupowanie zagraniczne dla senierek w piłce siatkowej halowej bez uzyskania pozytywnej opinii Zespołu Metodycznego w Instytucie Sportu – Państwowym Instytucie Badawczym oraz zgody Ministra (lub dyrektora DSW), co było niezgodne z rozdziałem VII, pkt 3, ppkt 5 *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2022. Natomiast PZ Pływacki wystąpił o akceptację Dyrektora DSW na organizację zagranicznego zgrupowania szkoleniowego Kn seniorów dopiero w dniu ich rozpoczęcia, co było spowodowane skróceniem terminu pierwotnie zaplanowanego zgrupowania w Las Vegas, czym naruszono postanowienia rozdziału III pkt 5 *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2023. Ww. *Programy* jednoznacznie określały, że Związki powinny posiadać opinię oraz zgodę (akceptację) przed realizacją zgrupowania i konsultacji zagranicznych.

**Niewywiązywanie się
Pzs z obowiązku
publikowania
dokumentów
i prowadzenia list
uczestników zadań**

Metodycznego³⁷ dokumenty dotyczące założeń i ocen startów zawodników Kn³⁸ w zawodach mistrzowskich (MŚ i ME). Wskazywane przyczyny dotyczące m.in. dużej liczby wyjazdów na zawody i okresów sprawozdawczych w okresach świątecznych, zdaniem NIK, nie mogą uzasadniać braku terminowego i kompletnego przesyłania założeń i ocen startów. [str. 50–52]

Dwa z ośmiu skontrolowanych Pzs nie zrealizowały obowiązków publikowania na swojej stronie internetowej dokumentów wskazanych w wytycznej 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* oraz list uczestników akcji szkoleniowych. PZ Sportowy Cheerleadingu w latach 2021–2023 nie opublikował na swojej stronie internetowej dokumentów wskazanych w wytycznej³⁹, co stanowiło naruszenie postanowień rozdziału VII, pkt 3, ppkt 8 *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycje 2021–2023. Związek ten także w latach 2019–2023 także nie utworzył na swojej stronie internetowej oddzielnej ogólnodostępnej zakładki dotyczącej publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników, co było niezgodne z postanowieniami *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycje 2019, 2020, 2022, 2023. Ponadto ww. Związek nie realizował obowiązku prowadzenia list uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału, co naruszało postanowienia ww. *Programu* – edycje 2019–2023. Działania Związku nie zapewniały pełnej transparentności w zakresie publikacji wymaganych dokumentów dotyczących jego działalności, co wynikało z niewłaściwego nadzoru prezesa Zarządu nad realizacją tych zadań. Natomiast PZ Badmintonu nie sporządził list uczestników zajęć organizowanych w 2023 r. podczas 150 pikników rodzinnych, co naruszało postanowienia *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023. NIK zauważa, że zgodnie z ww. *Programem*, prowadzący zajęcia sportowe, zobowiązani byli do sprawdzania i dokumentowania frekwencji uczestników podczas każdego zajęcia. [str. 52–53]

**Niewystarczające
monitorowanie
wykonania zadań
w trzech Pzs**

W trzech z ośmiu skontrolowanych Pzs niewystarczająco monitorowano wykonanie zadań w sporcie powszechnym. PZ Badmintonu nie posiadał w ramach czterech umów w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2019–2021 i 2023 zgód/oświadczeń uczestników lub ich rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych uczestnika, a także na wprowadzanie tych danych do systemów informatycznych przez podmiot realizujący zadanie, w celu dokumentowania, monitorowania oraz ewaluacji realizacji zadania. Natomiast PZ Narciarski nie uzyskał od osób prowadzących zajęcia zgód/oświadczeń na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie ich danych osobowych w celu dokumentowania, monitorowania oraz ewaluacji

³⁷ Zespół Metodyczny funkcjonujący w latach 2019–2024 w Instytucie Sportu – Państwowym Instytucie Badawczym powołany w celu realizacji nadzoru merytorycznego oraz kontroli procesu szkolenia sportowego w ramach zadań określonych w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycje 2019–2023 oraz *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycje 2019–2023.

³⁸ PZ Narciarski – dokumentację startów zawodników Kn w siedmiu zawodach, czym naruszył postanowienia trzech umów z 2021 i 2023 r. w związku z warunkami *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycje 2021 i 2023 oraz *Programu wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023; PZ Pływacki – dokumentację startów zawodników Kn w 12 zawodach, co stanowiło naruszenie postanowień *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2021 i 2023, *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2019 i *Programu wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023; PZ Tenisowy – założenia i oceny startu w trzech zawodach oraz niekompletną dokumentację dotyczącą czterech zawodów, co było niezgodne z postanowieniami *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2022 i 2023 oraz *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2023.

³⁹ Tj. strategii rozwoju cheerleadingu od 2021 r.; sprawozdania z realizacji strategii; regulaminów obowiązujących w latach 2021–2023, w tym regulaminu dyscyplinarnego; protokołów z walnych zgromadzeń członków; protokołów z posiedzeń Zarządu oraz grup roboczych lub komisji w latach 2021–2023; uchwał poszczególnych organów Związku.

realizacji zadania, czym naruszył § 24 umów z 16 maja 2022 r. oraz z 2 czerwca 2023 r. w związku z pkt 5 rozdziału VI *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2022 i 2023. NIK nie podzieliła wyjaśnień, że brak zgód/oświadczeń w PZ Badmintona wynikał z niezbiegania i nieprzetwarzania danych osobowych, a w PZ Narciarskim z dużego obciążenia kierownika administracyjnego w realizacji zadania. Wymóg pozyskiwania zgód/oświadczeń wynikał bowiem z programów Ministra, do których przestrzegania Pzs zobowiązały się w umowach. [str. 53]

PZ Badmintona i PZ Tenisowy nie przeprowadziły wymaganych w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2021–2023 wizytacji grup ćwiczebnych i klubów sportowych. PZ Badmintona w 2019 i 2020 r. przeprowadził wizytacje tylko w części grup ćwiczebnych, a w 2021 r. zaniechał ich przeprowadzenia. PZ Tenisowy natomiast nie przeprowadził wizytacji zajęć w części klubów w 2022 r. [str. 54]

Prawidłowa realizacja zadań przez szkoły piłkarskie

Minister prawidłowo udzielił i rozliczył w latach 2020–2023 dotacje w kwocie 169 341,3 tys. zł na zadania w *Programie Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* realizowane przez PZ Piłki Nożnej (operatora krajowego) i szkoły piłkarskie. W latach 2020–2023 w ramach podpisanych przez Związek 3102 umów ze szkołkami w zajęciach sportowych wzięło udział 354 tys. uczestników z terenu całej Polski. Skontrolowane szkoły piłkarskie prawidłowo realizowały i rozliczyły umowy oraz osiągnęły zakładane w nich efekty. [str. 44, 55–56]

Nadzór Ministra nad Pzs w ograniczonym zakresie, nieprawidłowe załatwianie skarg

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad Pzs. Minister realizował działania nadzorcze wydając na podstawie ustawy o sporcie decyzje dotyczące m.in. zgody na utworzenie Pzs lub odmowy takiej zgody, w sprawach kadencji władz Pzs, zakazu łączenia stanowisk w Pzs, sprawozdań z działalności Pzs. W ramach nadzoru Ministerstwo informowało Pzs o nowych obowiązkach związanych z ochroną małoletnich wynikających z nowelizacji przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich⁴⁰. W Ministerstwie dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w Pzs⁴¹. Z przeprowadzonego w 2023 r. przez MSiT badania ankietowego w 53 z 69 Pzs (77 %) w zakresie procedur przeciwdziałania molestowaniu i dyskryminacji pt. *Przeciwdziałanie molestowaniu, dyskryminacji i innym nadużyciom*, wynika, że tylko 38 % Pzs przyjęło regulamin zawierający zasady przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi i innym nadużyciom wobec zawodników i innych osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym; 28 % powołało pełnomocnika ds. przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi i innym nadużyciom, 45 % zadeklarowało wdrożenie polityki w zakresie ochrony nietykliwości fizycznej i psychicznej zawodników, a 53 % powołało rzecznika dyscyplinarnego. Ponadto Minister załatwiał skargi dotyczące działalności Pzs (23 w 2022 r. i 2023 r.) z naruszeniem art. 237 § 1 oraz art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴², tj. po upływie miesięcznego terminu na załatwienie sprawy oraz bez zawiadomienia stron o przyczynach jej niezakończoności, bez wskazania nowego terminu załatwienia sprawy i pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia. NIK nie podzieliła wyjaśnienia dotyczącego uznania spraw dotyczących ww. skarg jako spraw szczególnie skomplikowanych, załatwianych w terminie nie późniejszym niż w ciągu dwóch miesięcy, ponieważ Minister jako organ właściwy powinien załatwić sprawę bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu miesiąca. [str. 56–58]

⁴⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 560. Dalej: ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

⁴¹ Ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz niektórych innych ustaw uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej nie została podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, który w dniu 23 grudnia 2024 r. na podstawie art. 122 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej skierował ją do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania jej zgodności z Konstytucją.

⁴² Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Dalej: Kpa.

4. WNIOSKI

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonej kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

**Minister Sportu
i Turystyki**

- 1) Zintensyfikowanie prac w celu opracowania i wprowadzenia dokumentu strategicznego dotyczącego rozwoju sportu w Polsce m.in. w obszarach sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.
- 2) Stosowanie mierzalnych kryteriów oceny przy podziale środków publicznych w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego z zachowaniem zasady równości oferentów oraz rzetelne informowanie o zasadach podziału tych środków.
- 3) Wprowadzenie dla dofinansowanych przez Ministra zadań realizowanych przez polskie związki sportowe celów pozwalających na ocenę potencjału medalowego i punktowego reprezentacji Polski:
 - w programach sportu wyczynowego obejmujących zadania przygotowania zawodników kadry narodowej do Igrzysk Olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy celów dotyczących wzrostu liczby medali oraz liczby punktów (za miejsca 1–8) przez zawodników kadry narodowej w zawodach w stosunku do poprzednich zawodów,
 - w programach sportu młodzieżowego obejmujących zadania szkolenia młodzieży i uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym celów dotyczących wzrostu liczby medali oraz liczby punktów (za miejsca 1–8) przez zawodników młodzieżowej kadry narodowej w zawodach w stosunku do poprzednich zawodów.
- 4) Zapewnienie skutecznych mechanizmów monitorowania udzielania dofinansowania i rozliczania umów o dofinansowanie z polskimi związkami sportowymi w zakresie:
 - weryfikacji i akceptacji zmian wniosków o dofinansowanie oraz przygotowywania aneksów do umów,
 - wprowadzenia narzędzi weryfikacji realizacji przez polskie związki sportowe obowiązków wynikających z programów Ministra, w tym obowiązków informacyjnych oraz publikowania na stronach internetowych związków wymaganych dokumentów,
 - wprowadzenia pisemnych zasad doboru umów i prób wydatków w celu weryfikacji ich prawidłowości oraz zapłaty w okresie realizacji zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym.

**Prezesi Zarządu
polskich związków
sportowych**

W ramach środków publicznych otrzymywanych na zadania w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki zapewnienie:

- wydatkowania środków dofinansowania w okresie realizacji zadań,
- realizacji obowiązków wynikających z programów Ministra i umów o dofinansowanie, w tym obowiązków informacyjnych oraz publikowania na stronach internetowych związków wymaganych dokumentów,
- dokumentowania i zatwierdzania dowodów księgowych dotyczących poniesienia wydatków zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości,
- udzielania wykonawcom zamówień publicznych zgodnie z wymogami umów o dofinansowanie,
- terminowego zwrotu do Ministerstwa niewykorzystanych środków dofinansowania.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Realizacja zadań dofinansowanych w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego przez Ministra Sportu i Turystyki

Minister na zadania realizowane przez Pzs w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego wydatkował w latach 2019–2024 (do 31 marca) 2 675 453 tys. zł w ramach 2047 umów. Zadania w programach sportu wyczynowego Minister dofinansował w kwocie 1 400 729,2 tys. zł (955 umów), sportu młodzieżowego w kwocie 896 567,7 tys. zł (544 umów) i sportu powszechnego w kwocie 378 156,1 tys. zł (548 umów). Minister w ramach programów sportu wyczynowego nie osiągnął wszystkich zakładanych celów. Potwierdzeniem spadku wyników sportowych polskich zawodników było m.in. zdobycie na letnich IO w Paryżu 2024 zaledwie 10 medali, tj. o cztery mniej niż na poprzednich IO w Tokio 2020. Nie osiągnięto (we wszystkich latach okresu 2019–2023) zakładanego awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na letnich IO oraz w MŚ i ME w letnich i zimowych sportach olimpijskich ani zwiększenia (w roku 2023) potencjału medalowego mierzonego liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. Minister nie opracował po 2020 r. dokumentu strategicznego rozwoju sportu w Polsce, obejmującego obszary sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. W związku z nieopracowaniem tego dokumentu nie była możliwa po 2020 r. ocena czy ogłaszane przez Ministra programy i zadania publiczne realizowane przez Pzs wpisują się strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie realizacji przez Ministra dofinansowanych dla Pzs zadań dotyczyły m.in. nierzetelnego informowania przez Ministra o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019–2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, udzielenia dotacji na realizację i promocję pikników, które nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego” (694,5 tys. zł), nierzetelnej weryfikacji rozliczonych dowodów księgowych pod względem zapłaty w okresie realizacji zadania (37 tys. zł) oraz nieterminowego zatwierdzenia rozliczenia dwóch dotacji. Ponadto były Minister przyznał dotację dla PZ Piłki Nożnej w kwocie 186 123,7 tys. zł na zadanie inwestycyjne niezgodnie z warunkami *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – edycja 2023.

**2675,5 mln zł
na dofinansowanie
zadań Pzs w ramach
programów Ministra**

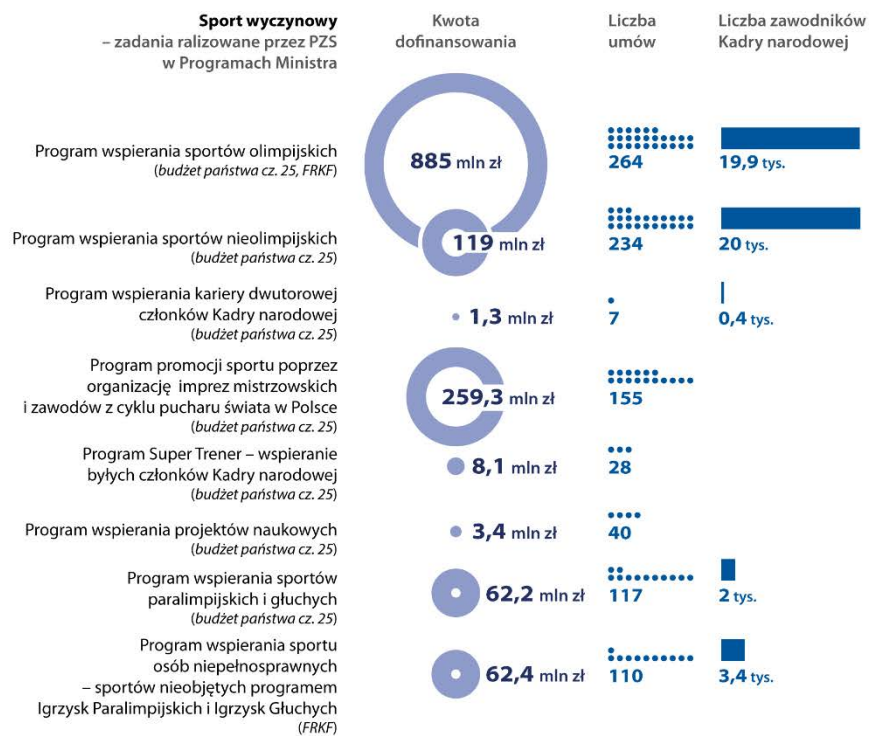
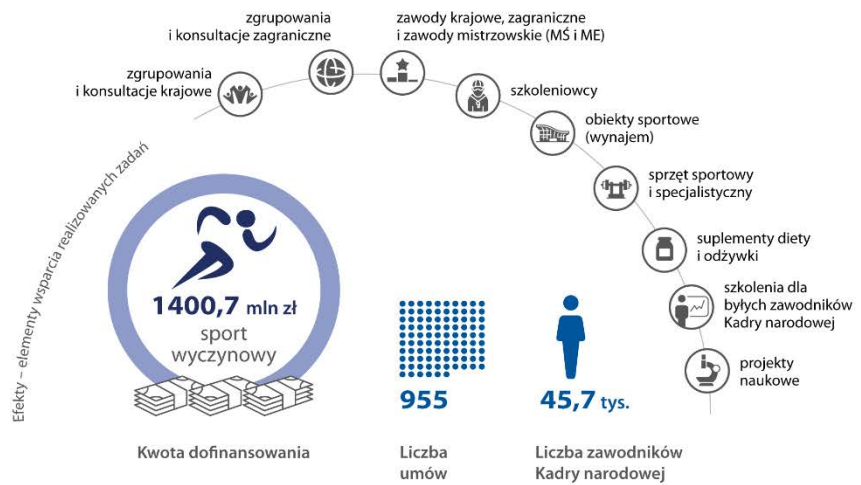
W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister dofinansował zadania realizowane przez Pzs w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego ogłaszanych na podstawie ustawy o sporcie, rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF (wcześniej rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. sprawie przekazywania środków z FRKF) oraz rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z FZSdU. Minister na ww. zadania wydatkował 2 675 453 tys. zł w ramach 2 047 umów, w tym 1 357 855,3 tys. zł z budżetu państwa część 25, 1 316 078,6 tys. zł ze środków FRKF i 1519,1 tys. zł ze środków FZSdU.

**1400,7 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
wyczynowym**

W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister w realizowanych programach w ramach sportu wyczynowego dofinansował zadania realizowane przez Pzs w kwocie ogółem 1 400 729,2 tys. zł (955 umów), w tym ze środków budżetu państwa część 25 w wysokości 1 318 527,4 tys. zł (809 umów) oraz ze środków FRKF 82 201,8 tys. zł (146 umów). Dofinansowanie w 2023 r. w stosunku do 2019 r. z budżetu państwa w części 25 wzrosło o 99,3 %, a ze środków FRKF zmniejszyło się o 37,9 %.

Infografika nr 5

Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki w sporcie wyczynowym oraz ich efekty w latach 2019–2024 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

**885 mln zł dotacji
na realizację
przygotowań i udział
zawodników Kn
w IO, MŚ i ME**

**Prawidłowa ocena
ofert Pzs w sporcie
wyczynowym**

Minister na zadania przygotowania zawodników Kn do udziału w IO oraz przygotowania i udziału w MŚ i ME w sportach olimpijskich przeznaczył z budżetu państwa część 25 i FRKF środki finansowe w łącznej wysokości 885 000,6 tys. zł (228 umów), w tym 130 201,3 tys. zł w 2019 r., 129 926,8 tys. zł w 2020 r., 137 313,6 tys. zł w 2021 r., 146 633,7 tys. zł w 2022 r., 184 545,2 tys. zł w 2023 r., 156 380 tys. zł w I kwartale 2024 r. Wydatki na dotacje w 2023 r. (184 545,2 tys. zł) w stosunku do 2019 r. (130 201,3 tys. zł) wzrosły o 41,7 %.

W Ministerstwie dokonano oceny ofert w 33 skontrolowanych umowach z Pzs na realizację zadań pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programach sportu wyczynowego oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji opiniujących, oceniających oferty w danym roku. Umowy zawarto zgodnie z programami

Wsparcie 19,9 tys. zawodników Kn w sportach olimpijskich, inne efekty zadań	i przepisami ustawy o finansach publicznych. W trakcie realizacji umów monitorowano w MSiT realizację zadań m.in. poprzez weryfikację składania sprawozdań częściowych, w trakcie udzielania dodatkowego dofinansowania oraz weryfikację rozliczenia końcowego dofinansowania w kartach rozliczenia dotacji.
Planowane cele zadań w Programie wspierania sportów olimpijskich	W efekcie realizowanych przez Pzs zadań w latach 2019–2024 (do 31 marca) w wyczynowych sportach olimpijskich dofinansowaniem objęto 19,9 tys. zawodników Kn, w tym 16,1 tys. w <i>Programie wspierania sportów olimpijskich</i> (2816 w 2019 r., 3167 w 2020 r., 2501 w 2021 r., 3245 w 2022 r., 2717 w 2023 r. i 1 680 w I kwartale 2024 r.) oraz 3,8 tys. zawodników Kn w 2019 r. w <i>Programie wspierania sportów olimpijskich z FRKF w 2019 r.</i> Efektami realizacji zadań było m.in. dofinansowanie 5091 zgrupowań i konsultacji krajowych, 2338 zgrupowań i konsultacji zagranicznych, zapewnienie udziału zawodników w 1367 zawodach krajowych, 3745 zawodach zagranicznych i 765 zawodach mistrzowskich (MS i ME) oraz wsparcie 3570 szkoleniowców. W latach 2019–2023 nastąpił wzrost nakładów Ministra na realizację <i>Programu wspierania sportów olimpijskich</i>, co pozwoliło na stwarzanie optymalnych warunków szkolenia zawodnikom Kn skutkującym zwiększeniem liczby akcji szkoleniowych, tj. zgrupowań i konsultacji krajowych (z 677 w 2019 r. do 1081 w 2023 r.), zgrupowań i konsultacji zagranicznych (z 367 w 2019 r. do 470 w 2023 r.), zwiększeniem liczby startów zawodników w zawodach krajowych (z 203 do 278), zagranicznych (z 530 do 983) i mistrzowskich (ze 143 do 148). Minister w <i>Programie wspierania sportów olimpijskich</i> na lata 2019–2024 określił cele dla zadań dotyczących przygotowania do letnich IO (odpowiednio do IO Tokio 2020 i IO Paryż 2024) oraz przygotowania i udziału w MŚ i ME w letnich sportach olimpijskich (w danym roku), dotyczących przygotowania do zimowych IO (odpowiednio do IO Pekin 2022 i IO Mediolan – Cortina d’Ampezzo 2026) oraz przygotowania i udziału w MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich (w danym roku). Celami tych zadań był awans Polski w rankingach punktowych oraz zwiększenie potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. Dyrektor DSW wyjaśniła, że dokonana zmiana celów programu w roku 2023 i 2024 w stosunku do roku 2021 i 2022⁴³ wynikała z tego, że rozpatrywanie samych rankingów medalowych (tj. awansu Polski w rankingach medalowych) dawało mylny obraz potencjału sportowego w kraju. Wynikało to z konstrukcji rankingu medalowego, przyznającej wyższą pozycję zdobywcy jednego złotego medalu, niż państwu, w dorobku którego jest np. 10 medali srebrnych i 20 brązowych. Na ww. zmianę wpływ miało też to, że we współczesnym sporcie wyczynowym wyrównał się poziom rywalizujących zawodników i coraz trudniej o tzw. „pewniaków” do zwycięstwa.
Wyniki sportowe reprezentacji Polski na letnich i zimowych IO	Z porównania wyników sportowych uzyskanych przez reprezentację Polski na czterech ostatnich letnich IO (w latach 2008–2020) i zimowych IO (w latach 2010–2022) wynika, że: – na letnich IO – Pekin 2008, Londyn 2012, Rio de Janeiro 2016, Tokio 2020 zdobyto odpowiednio: 10⁴⁴, 10, 11, 14 medali i zajęto miejsce w rankingu medalowym: 21, 20, 32, 17 oraz uzyskano liczbę punktów: 204,5; 147; 155,5; 193,5 i zajęto miejsce w rankingu punktowym: 15, 20, 18, 18; – na zimowych IO – Vancouver 2010, Sochi 2014, Pjongchang 2018, Pekin 2022 zdobyto odpowiednio: 6, 5, 2, 1 medali i zajęto miejsce w rankingu medalowym: 15, 12, 20, 27 oraz uzyskano liczbę punktów: 58, 75, 34 i 38 i zajęto miejsce rankingu punktowym: 17, 16, 21 i 19. ⁴³ W Programie na 2021 r. dla zadania <i>Przygotowania do Igrzysk Olimpijskich Pekin 2022 oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w zimowych sportach olimpijskich w roku 2021</i> celem określono awans Polski w rankingach medalowych; w Programie na 2022 r. dla zadania <i>Przygotowania do Igrzysk Olimpijskich Paryż 2024 oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w letnich sportach olimpijskich w roku 2022</i> celem określono awans Polski w rankingach medalowych. W Programach na lata 2022 i 2023 ww. cel zmieniono na awans Polski w rankingach punktowych oraz zwiększenie potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. ⁴⁴ 11 medali, w związku z dyskwalifikacją zawodników – dodatkowo jeden medal brązowy i jeden medal złoty (zmiana ze srebrnego).

**Brak awansu
w rankingu
punktowym na
letnich IO Tokio 2020
i IO Paryż 2024 oraz
pogorszenie wyników
medalowych
i miejsca w rankingu
medalowym**

Na letnich IO Rio de Janeiro 2016 i IO Tokio 2020 uzyskano to samo 18 miejsce w rankingu punktowym, przy czym na IO Tokio 2020 wzrosła liczba zdobytych punktów za miejsca 1–8 (z 155,5 do 193,5) oraz wzrosła liczba zdobytych medali (z 11 do 14) i miejsce Polski w rankingu medalowym (z 32 na 17 miejsce). Na letnich IO Paryż 2024 reprezentacja Polski zdobyła 10 medali (jeden złoty, cztery srebrne i pięć brązowych), zajmując 42 miejsce w rankingu medalowym i 18 miejsce w rankingu punktowym⁴⁵. Stanowiło to pogorszenie wyników medalowych i pozycji w rankingu medalowym w stosunku do poprzednich IO Tokio 2020 i Rio de Janeiro 2016. Zakładanego celu *Programu wspierania sportów olimpijskich* w zakresie awansu Polski w rankingu punktowym na letnich IO Tokio 2020 i IO Paryż 2024 nie osiągnięto, ponieważ uzyskano to samo 18 miejsce.

**Awans w rankingu
punktowym
na zimowych IO
Pekin 2022, mimo
spadku liczby medali
i miejsca w rankingu
medalowym**

Na zimowych IO Pekin 2022 w porównaniu do IO Pjongchang 2018 wzrosła pozycja Polski w rankingu punktowym z 21 na 19 miejsce oraz nastąpił wzrost liczby punktów z 34 do 38, pomimo jednoczesnego spadku Polski w rankingu medalowym z 20 na 27 miejsce oraz liczby zdobytych medali (z dwóch do jednego). W przypadku zimowych IO cel *Programu wspierania sportów olimpijskich* został osiągnięty na IO Pekin 2022 (awans z 21 na 19 miejsce).

**Wyniki sportowe
na MŚ i ME w letnich
i zimowych sportach
olimpijskich**

W odniesieniu do realizacji celu awansu Polski w rankingach punktowych w MŚ i ME (seniorów) w letnich i zimowych sportach olimpijskich (wszystkie sporty) w kolejnych latach 2018–2023 uzyskano wyniki punktowe i medalowe, tj.:

- w MŚ w sportach letnich – spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 12 w 2018 r., 16 w 2019 r., 11 w 2020 r., 11 w 2021 r., 12 w 2022 r. i 15 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1–8 (156; 197,5; 37; 106; 201; 157,5). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 13; 26; 19; 35; 16; 30) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 9; 17; 1; 6; 15; 11);
- w ME w sportach letnich – spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 7 w 2018 r., 8 w 2019 r., 10 w 2020 r., 9 w 2021 r., 5 w 2022 r. i 8 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1–8 (444; 304; 140; 322; 552; 255). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 6; 11; 30; 13; 9; 13) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 35; 20; 9; 22; 50; 17);
- w MŚ w sportach zimowych – spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 15 w 2018 r.; 21 w 2019 r., 14 w 2020 r., 13 w 2021 r., 16 w 2022 r. i 15 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1–8 (7; 34; 19; 55; 7; 68). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym oraz brak sklasyfikowania (odpowiednio 12; 19; nie sklasyfikowano; 17; nie sklasyfikowano; 15) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 1; 2; 0; 2; 0; 4);
- w ME w sportach zimowych – spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 11 w 2018 r., 13 w 2019 r., 8 w 2020 r., 7 w 2021 r., 9 w 2022 r., 10 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1–8 (28; 22; 43; 35; 38; 40). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 17; 11, 14, 5, 9, 14) oraz spadki i wzrosty lub utrzymanie liczby zdobytych medali (odpowiednio 1; 1, 1, 3, 1, 2).

**Brak osiągnięcia
awansu w rankingach
punktowych na MŚ i ME**

W zakresie realizacji celu *Programu wspierania sportów olimpijskich* dotyczącego awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych (za miejsca 1–8) w MŚ i ME (seniorów) w sportach olimpijskich letnich i zimowych, na MŚ i ME w 2023 r. w letnich sportach olimpijskich w stosunku do roku 2019 r. odnotowano spadek liczby zdobytych medali i punktów (choć jednocześnie uzyskano nieznaczny awans reprezentacji w rankingu punktowym MŚ z 16 na 15 miejsce, a w ME tylko utrzymano ósme miejsce). W MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich w 2023 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost liczby zdobytych punktów i miejsca w rankingu punktowym (w MŚ z 21 na 15

⁴⁵ https://eurosport.tvn24.pl/igrzyska-olimpijskie/igrzyska-olimpijskie-paryz-2024/2024/klasyfikacja-punktowa-io-2024.-ktore-miejsce-zajeli-polacy-ile-punktow-zdobyli-jakie-jest-stypendium-za-miejsca-1-8_sto20028864/story.shtml.

Osiągnięcie celu zwiększenia potencjału medalowego zawodników w grupach A1 i A2, z wyjątkiem 2023 r.	miejsce i w ME z 13 na 10 miejsce) oraz wzrost w rankingu medalowym MŚ (z 19 na 15 miejsce) i liczby zdobytych na MŚ medali (z 2 do 4) oraz spadek na ME w rankingu medalowym (z 11 na 14 miejsce) pomimo wzrostu liczby medali (z 1 do 2). W latach 2019–2022 Minister osiągnął cel <i>Programu wspierania sportów olimpijskich</i> dotyczący zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2, natomiast nie osiągnął go w 2023 r. W latach 2019–2022 uzyskanie celu wynikało ze zdobycia większej liczby medali i miejsc punktowanych przez zawodników, z liczby uzyskanych kwalifikacji do IO Tokio 2020 i IO Pekin 2022 oraz dobrego startu reprezentantów Polski podczas IO Tokio 2020. W 2023 r. osiągnięto wartość 178 osób, przy zakładanej 180, a nieuzyskanie zaplanowanej wartości wynikało ze stanu uzyskania kwalifikacji olimpijskich w 2023 r. do IO Paryż 2024 i wczesnego stadium przygotowań bez możliwości uzyskiwania kwalifikacji do IO Mediolan – Cortina d’Ampezzo 2026.
Przyjęcie w programach Ministra celów, które nie odzwierciedlają rzeczywistych wyników sportowych	Przyjęte w <i>Programie wspierania sportów olimpijskich</i> w latach 2019–2024 przez Ministra cele dotyczące awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na IO oraz w MŚ i ME (za miejsca 1–8) nie odpowiadały obiektywnym wskaźnikom, takim jak dorobek medalowy i punktowy reprezentacji Polski na tych zawodach. Nie odzwierciedlały one rzeczywistych wyników sportowych, mierzonych liczbą zdobytych medali czy punktów na zawodach. W związku z tym dokonywanie przez Ministra oceny realizacji samego awansu Polski w rankingach punktowych, bez uwzględnienia liczby zdobytych medali i punktów na IO oraz w MŚ i ME w stosunku do poprzednich zawodów, stwarza istotne ryzyko niepełnej, a nawet błędnej oceny efektów zadań przygotowania zawodników Kn do IO oraz zadań przygotowania i udziału zawodników Kn w MŚ i ME realizowanych przez Pzs.
Wsparcie 20 tys. zawodników Kn w sportach nieolimpijskich, efekty zadań	W latach 2019–2024 (do 31 marca) w ramach zadań realizowanych przez Pzs w <i>Programie wspierania sportów nieolimpijskich</i> dofinansowaniem objęto 20 tys. zawodników Kn (3890 w 2019 r., 3201 w 2020 r., 3698 w 2021 r., 3960 w 2022 r., 4223 w 2023 r. i 1018 w I kwartale 2024 r.). Ponadto wsparciem objęto ogółem 1758 szkoleniowców, zorganizowano 1766 zgrupowań i konsultacji krajowych oraz 475 zagranicznych, zapewniono udział zawodników w 805 zawodach krajowych, 643 zagranicznych i 1018 mistrzowskich (MŚ i ME). W sportach nieolimpijskich nie prowadzono klasyfikacji ani rankingów, a w grudniu każdego roku DSW pozyskiwał dane dotyczące liczby medali zdobytych przez członków Kn w sportach i konkurencjach objętych dofinansowaniem⁴⁶. W latach 2019–2023 nastąpił wzrost nakładów z ponad 19 mln złotych do blisko 30 mln zł, co pozwoliło na: stworzenie warunków szkolenia większej liczbie członków Kn (wzrost liczby szkolonych zawodników Kn z 3890 w 2019 r. do 4223 w 2023 r.), wzrost liczby wysoko wykwalifikowanej kadry szkoleniowej z 293 do 377 trenerów, utrzymanie poziomu liczby zgrupowań i konsultacji krajowych (336 w 2019 r. i 335 w 2023 r.), zwiększenie liczby zgrupowań i konsultacji zagranicznych (z 68 w 2019 r. do 89 w 2023 r.), utrzymanie liczby startów w zawodach krajowych (148 w 2019 r. i 147 w 2023 r.) i mistrzowskich (251 w 2019 r. i 249 w 2023 r.) oraz zapewnienie zawodnikom sprzętu sportowego i specjalistycznego.
Prawidłowe przyznawanie 6,8 tys. zawodnikom Kn stypendiów sportowych	W latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister przyznał stypendia 6831 członkom Kn, tj. stypendia za wyniki sportowe na podstawie art. 32 ustawy o sporcie 6387 członkom Kn oraz stypendia w szczególnie uzasadnionych przypadkach na podstawie art. 32a ustawy o sporcie 444 członkom Kn, którzy nie osiągnęli wyniku sportowego. Ogółem na stypendia w latach 2019–2024 (do 31 marca) Minister przekazał 136 574 tys. zł. Objęte badaniem stypendia na łączną kwotę 1672,6 tys. zł zostały przyznane przez Ministra zgodnie z przepisami ustawy o sporcie oraz rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie stypendiów sportowych⁴⁷.

⁴⁶ W latach 2019–2023 zdobyto łącznie 2298 medali w MŚ i ME w sportach nieolimpijskich, tj. w 2019 r. – 639, 2021 r. – 471, 2022 r. – 531, 2023 r. – 657.

⁴⁷ Dz. U. poz. 1298, ze zm.

**Nierzetelna
weryfikacja w MSiT
wydatków z dotacji**

W Ministerstwie w dwóch z 65 skontrolowanych umów nie zapewniono właściwego nadzoru w DSW nad weryfikacją rozliczenia umów w zakresie weryfikacji wydatków pod względem terminowości zapłaty w okresie realizacji zadania w *Programie wspierania sportu nieolimpijskiego*. Nierzetelnie weryfikowano dowody księgowe pod względem terminowości zapłaty wymaganej w umowach z PZ Sportowym Cheerleadingu, tj.: w umowie z 12 kwietnia 2022 r. (dofinansowanie 230 tys. zł) rozliczono fakturę z 5 sierpnia 2022 r. na kwotę 7 tys. zł (wystawioną za pobyt – zgrupowanie Kn) ujętą w rozliczeniu końcowym zadania w załączniku nr 28 – zestawienie faktur (rachunków) do zrealizowanego działania. Faktura ta nie została w ogóle opłacona⁴⁸, chociaż w załączniku nr 28 dla ww. faktury wskazano datę zapłaty 5 sierpnia 2022 r.; w umowie z dnia 4 kwietnia 2023 r. (dofinansowanie 410 tys. zł) rozliczono faktury, których zapłata nie nastąpiła w okresie realizacji zadania (do 31 grudnia 2023 r.), tj.: fakturę z 8 grudnia 2023 r. na kwotę 15,9 tys. zł (za wynajem hali) oraz fakturę z 12 grudnia 2023 r. na kwotę 14,1 tys. zł (za wynajem sprzętu) opłacono 2 stycznia 2024 r. W zestawieniu faktur (rachunków) do zrealizowanego zadania (załącznik nr 28 do sprawozdania końcowego z realizacji zadania) dla ww. faktur wskazano daty zapłaty niezgodne z rzeczywistością, tj. odpowiednio 22 grudnia 2023 r. i 25 grudnia 2023 r. DSW pobrał od Związku kopie tych faktur, jednak nie zweryfikował ich z dowodami zapłaty. Dyrektor DSW wyjaśniła powyższe tym, że Związek przedstawił załącznik nr 28 – zestawienie faktur będące częścią sprawozdania końcowego do umowy na 2022 r. i na 2023 r., w których daty zapłaty wymienionych faktur mieściły się w terminie realizacji zadania, a opiekun umowy (pracownik DSW) został wprowadzony w błąd i nie dysponował wiedzą, że wskazane faktury zostały faktycznie opłacone przelewem w 2024 r.

**Niewprowadzenie
w MSiT zasad
weryfikacji
wykorzystanego
dofinansowania**

W DSW zasady postępowania w zakresie weryfikacji zapłaty za wydatki dokonane ze środków dotacji nie zostały sformalizowane. Były one przypominane podczas zebrań poprzedzających okres przyjmowania sprawozdań oraz przedmiotem rozmów pracowników z Dyrektorem. Minister Sławomir Nitras w sprawie niewprowadzenia szczegółowych zasad weryfikacji wydatków dofinansowania na etapie rozliczenia umowy przez pracowników departamentów (m.in. DS, DSW) wyjaśnił, że z uwagi na odmienny charakter i stopień złożoności oraz objętości dokumentacji rozliczeniowej, wymaganej w ramach różnych programów, określenie w MSiT jednolitych, szczegółowych zasad weryfikacji wydatków na etapie rozliczenia umowy byłoby utrudnione. Zdaniem NIK nierzetelna weryfikacja dowodów księgowych pod względem terminowości zapłaty wynikała z niewystarczającego nadzoru DSW nad rozliczeniem rzeczowo-finansowym dofinansowanych zadań oraz z braku w Ministerstwie opracowanych zasad weryfikacji przez pracowników wydatków rozliczenia rzeczowo-finansowego umów o dofinansowanie.

**Wsparcie promocji
sportu – organizacja
153 zawodów
sportowych w Polsce**

W ramach *Programu wspierania promocji sportu* w latach 2019–2024 (I kwartał) dofinansowano ogółem 153 imprezy sportowe m.in. imprezy mistrzowskie oraz zawody z cyklu Pucharu Świata w Polsce⁴⁹, w których udział wzięło ogółem 32 957 zawodników. W objętych badaniem siedmiu dotacjach⁵⁰ promowano różne dyscypliny sportu podczas zorganizowanych imprez mistrzowskich m.in.: ME w piłce siatkowej kobiet CEV Eurovolley 2019, Młodzieżowych MŚ Mężczyzn i Kobiet w Boksie, Halowych ME w Toruniu, Drużynowych MŚ w Tenisie Kobiet Billie Jean King Cup, ME Seniorów w Short Tracku Gdańsk 2023, 28 MŚ w Piłce Ręcznej Mężczyzn 2023, MŚ U23 w koszykówce 3x3.

⁴⁸ Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy termin realizacji zadania publicznego ustalono na okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r., a zgodnie z § 6 ust. 1 przyznane środki finansowe, określone w § 3 ust. 1 oraz środki, o których mowa w § 3 ust. 4 zleceniobiorca był zobowiązany wykorzystać poprzez zapłatę za zrealizowane zadanie publiczne do dnia 31 grudnia 2022 r.

⁴⁹ 18 w 2019 r., 12 w 2020 r., 22 w 2021 r., 41 w 2022 r., 50 w 2023 r., 10 w I kwartale 2024 r.

⁵⁰ Umowy: z 03 lipca 2019 r. z PZ Piłki Siatkowej (4775,5 tys. zł); z 24 lutego 2021 r. z PZ Bokserskim (800 tys. zł); z 24 lutego 2021 r. z PZ Lekkiej Atletyki, (3000 tys. zł); z 14 kwietnia 2022 r. z PZ Tenisowym (350 tys. zł); z 3 stycznia 2023 r. ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce (10 000 tys. zł); z 24 stycznia 2023 r. z PZ Koszykówki (3079,9 tys. zł); z 3 stycznia 2023 r. z PZ Łyżwiarstwa Szybkiego (1200 tys. zł).

**Dofinansowanie
40 projektów
w sporcie
wyczynowym**

W latach 2019–2023 w ramach *Programu wspierania projektów naukowych* Pzs wykorzystowały dofinansowanie Ministra w kwocie 3416,9 tys. zł w ramach 40 umów oraz zrealizowały 40 projektów naukowych (5 w 2020 r., 12 w 2021 r., 9 w 2022 r., 14 w 2023 r.). Efektem skontrolowanych zadań były projekty naukowe wykorzystywane przez Pzs w szkoleniu i przygotowaniach zawodników Kn do zawodów.

**Niewprowadzenie
w Programie wspierania
projektów naukowych
zasad konkurencyjnego
wydatkowania środków**

Badaniem w ramach *Programu wspierania projektów naukowych* objęto trzy dotacje⁵¹ udzielone na podstawie umów zawartych w latach 2019–2023. Cele zakładane w ramach skontrolowanych projektów naukowych zostały osiągnięte⁵². NIK zauważa, że w programie (ogłoszonym na lata 2021–2024) odmiennie niż w innych programach dot. m.in. sportu wyczynowego Minister nie wskazał, że zleceniobiorca zawierający umowy, których zawarcie jest wyłączone z zakresu stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁵³, zobowiązuje się wydatkować środki w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, w trybie przetargu, zgodnie z art. 70¹ i 70³–70⁵ K.c., chyba że charakter umowy lub jej przedmiot czynią niezasadnym zastosowanie formy przetargu lub przepisy szczególnie przewidują inną formę i tryb zawierania umowy. Ponadto nie zobowiązano zleceniobiorcy, aby ogłoszenie, o którym mowa w art. 70¹ § 2 K.c., kierować do możliwie nieograniczonego kręgu adresatów.

**Wsparcie
w programach
wspierania kariery
dwutorowej 447
członków Kn**

W latach 2022–2024 (do 31 marca) Minister dofinansowywał ze środków budżetu państwa część 25 zadania realizowane przez Pzs w *Programie wspierania kariery dwutorowej członków Kn* w ramach siedmiu umów w łącznej kwocie 1268,7 tys. zł, tj.: 314,4 tys. zł w 2022 r. (dwie umowy), 954,3 tys. zł w 2023 r. (pięć umów). W ramach tych umów zadaniem objęto łącznie 447 uczestników – członków Kn objętych programami kariery dwutorowej (91 w 2022 r., 356 w 2023 r.) oraz przeprowadzono 65 szkoleń dla uczestników zadania (tj.: 7 w 2022 r., 58 w 2023 r.). Skontrolowano dwie umowy⁵⁴ zawarte na łączną kwotę dofinansowania 415 tys. zł. W ramach realizacji tych umów uczestniczyło łącznie 204 zawodników Kn, przeprowadzono 15 szkoleń, a 50 uczestników zadania realizowanego przez PZ Lekkiej Atletyki zdobyło kwalifikacje instruktora lekkiej atletyki.

**Wsparcie 426 byłych
zawodników Kn
w ramach Programu
Super Trener**

W latach 2021–2024 (do 31 marca) Minister wspierał szkolenie byłych zawodników Kn w ramach *Programu Super Trener*, ogółem przeznaczając na dofinansowanie 8142,1 tys. zł w ramach 28 umów. Wsparciem objęto łącznie 426 byłych zawodników Kn uczestniczących w systemie kontroli efektów potreniingowych, 39 asystentów trenerów Kn oraz pięciu asystentów dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w Pzs (byłych członków Kn, którzy zakończyli karierę reprezentacyjną), tj.: 48 zawodników i pięciu asystentów trenerów w 2021 r.; 157 zawodników, 14 asystentów trenerów i jednego asystenta dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w 2022 r.; 221 zawodników, 20 asystentów trenerów i czterech asystentów dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w 2023 r. W skontrolowanych w MSiT umowach zrealizowano zakładany cel jakim było przygotowanie byłych zawodników do samodzielnego prowadzenia treningu sportowego w Kn oraz uczestniczenia w akcjach szkoleniowych jako asystenci trenera głównego.

⁵¹ Umowy: z 21 maja 2021 r. z PZ Żeglarskim (120 tys. zł), z 6 lipca 2022 r. z PZ Żeglarskim (180 tys. zł); z 17 sierpnia 2023 r. ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce (120 tys. zł).

⁵² W ramach ww. badań m.in.: opracowywano szczegółową metodykę i plan badań, przeprowadzono badania, analizy, opracowano wnioski pogrupowane według analizowanych zmiennych, przedstawiono część wyników badań na konferencji naukowej, zgodnie z przyjętymi założeniami w projekcie. Badania przyczyniły się m.in. do podwyższenia świadomości, wiedzy i warsztatu trenerów i zawodników.

⁵³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320. Dalej: Prawo zamówień publicznych. Wcześniej obowiązywała ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.), uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.

⁵⁴ Umowy: z 31 sierpnia 2022 r. z PZ Lekkiej Atletyki, z 7 sierpnia 2023 r. z PZ Żeglarskim.

**Brak narzędzi
do egzekwowania
obowiązku
publikowania
przez Pzs
dokumentów na
stronie internetowej**

Minister nie zapewnił narzędzi w celu egzekwowania realizacji przez Pzs wynikającego z programów Ministra (*Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycje 2020–2024⁵⁵, *Programie wspierania sportów nieolimpijskich* – edycje 2021–2024⁵⁶; *Programie Super Trener* – edycje 2021–2024), obowiązku publikowania przez Pzs aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji i listy osób w niej uczestniczących oraz elementów wskazanych w wytycznej 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych*. Minister nie przewidział takich narzędzi w programach ani w umowach o dofinansowanie, jak również nie uzależnił rozliczenia dotacji od spełnienia tego obowiązku. W ww. programach, Ministerstwo wprowadziło dla Pzs obowiązek publikowania na stronie internetowej Związku – w ogólnodostępnej zakładce – aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych⁵⁷, zawierających termin i miejsce każdej akcji oraz listy osób w niej uczestniczących, a także zgodnie z wytyczną 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* dokumentów: a) statutu, b) obowiązujących regulaminów, w tym regulaminu dyscyplinarnego, c) strategii rozwoju danego sportu, d) sprawozdań z realizacji strategii, e) protokołów z walnych zgromadzeń członków lub delegatów, posiedzeń Zarządu oraz grup roboczych lub komisji, f) uchwał poszczególnych organów Związków, g) rocznych sprawozdań finansowych, h) rocznych sprawozdań z działalności. W umowach dotacji zawieranych w ramach ww. programów wskazano, że zleceniobiorcy (Pzs) zostali zobowiązani do przestrzegania postanowień „Programu...”. Stosowana w Ministerstwie Karta rozliczenia dotacji, w zakresie oceny realizacji zadania nie zawierała oceny spełniania tych obowiązków.

Były Minister Kamil Bortniczuk w sprawie niewprowadzenia w dokumentach rozliczeniowych dotacji na 2019–2023 r. narzędzi do egzekwowania od Pzs ww. obowiązków oraz braku w Karcie rozliczenia dotacji oceny realizacji tych obowiązków zeznał, że wszystkie dokumenty dotyczące rozliczenia dotacji były dokumentami opracowywanymi w departamentach dokonujących rozliczeń oraz nie pamięta, aby w okresie pełnienia funkcji Ministra, prowadzone były rozmowy lub analizy w celu wprowadzenia narzędzi weryfikacji takich obowiązków. Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że wzór Karty rozliczenia dotacji stanowi załącznik nr 9 do procedury⁵⁸ (który przygotowywał Departament Ekonomiczno-Finansowy), ma charakter uniwersalny i jest stosowany do rozliczeń umów dotacyjnych prowadzonych w ramach różnych programów realizowanych przez poszczególne komórki MSiT. Ponadto Minister wyjaśnił, że dokonana zostanie analiza potrzeb w tym zakresie. Zdaniem NIK brak egzekwowania ww. obowiązków negatywnie wpływa na transparentność i przejrzystość działalności prowadzonej przez Pzs oraz nie zapewnia efektywnego monitorowania obowiązków w zadaniach dofinansowanych ze środków publicznych. Ponadto realizacja ww. obowiązków powinna warunkować rozliczenie udzielonej dotacji.

**Wsparcie 5,4 tys.
zawodników Kn
w programach sportu
paralimpijskiego
i głuchych**

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ramach *Programu wspierania przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy* dofinansował zadania Pzs w kwocie 62 215,5 tys. zł, w którym wsparciem objęto 1 998 zawodników Kn oraz *Programu dofinansowania ze środków FRKF zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa osób niepełnosprawnych* – 62 394,8 tys. zł, w którym wsparciem objęto 3 378 zawodników Kn.

⁵⁵ W Programie na 2019 r. zleceniobiorca (Pzs) miał obowiązek tylko utworzyć na swojej stronie internetowej oddzielną zakładkę dot. publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników.

⁵⁶ W Programie na 2019–2020 r. zleceniobiorca (Pzs) miał obowiązek tylko utworzyć na swojej stronie internetowej oddzielną zakładkę dot. publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników.

⁵⁷ W których uczestniczy trener asystent – w przypadku *Programu Super Trener*.

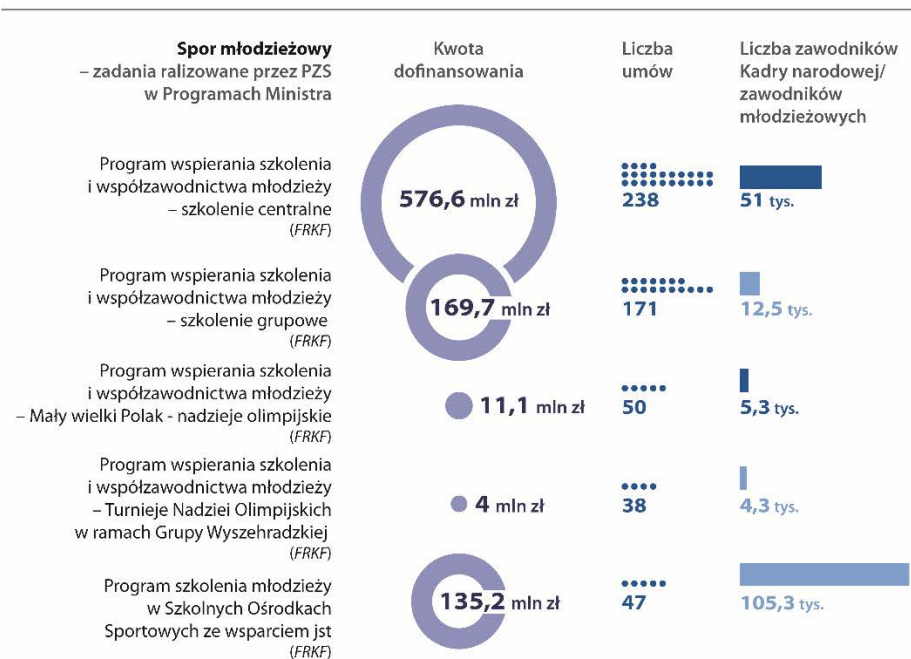
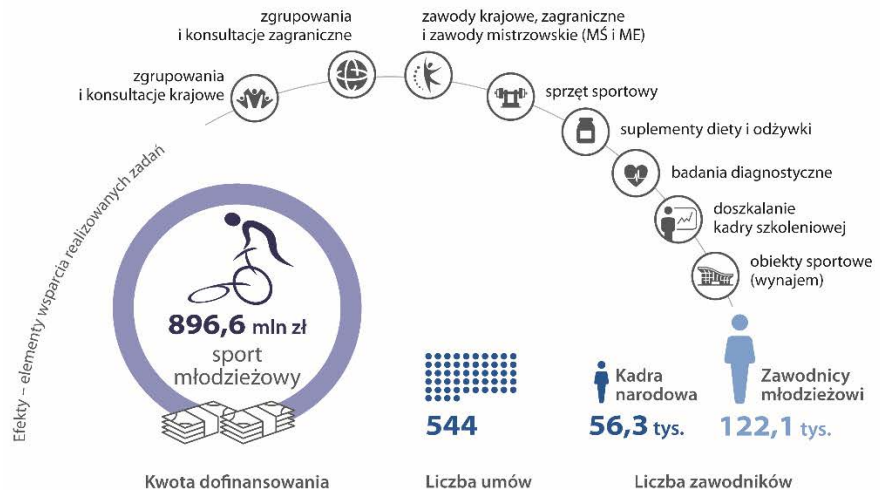
⁵⁸ Wprowadzonej zarządzeniem Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia Procedury nadzoru.

**896,6 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
młodzieżowym**

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) na zadania Pzs w ramach programów sportu młodzieżowego wydatkował ze środków FRKF łącznie 896 567,7 tys. zł (138 728 tys. zł w 2019 r., 148 174,2 tys. zł w 2020 r., 151 617,9 tys. zł w 2021 r., 163 960,7 tys. zł w 2022 r., 210 414,2 tys. zł w 2023 r., 83 672,7 tys. zł w I kwartale 2024 r.). Wydatki w 2023 r. w stosunku do 2019 r. wzrosły o 51,7 %.

Infografika nr 6

Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki w sporcie młodzieżowym oraz ich efekty w latach 2019–2024 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

**Wsparcie 56,3 tys.
zawodników Kn
i 122,1 tys.
zawodników
młodzieżowych**

W ramach ww. zadań wsparciem w Pzs objęto ogółem 178,4 tys. zawodników, w tym 56,3 tys. zawodników Kn w młodzieżowych kategoriach sportowych oraz 122,1 tys. pozostałych zawodników młodzieżowych. W ramach zadań sportu młodzieżowego zapewniono m.in. zgrupowania i konsultacje krajowe oraz zagraniczne, udział w zawodach krajowych, zagranicznych i mistrzowskich (MŚ i ME), sprzęt sportowy, suplementy diety i odżywki, badania diagnostyczne, doszkalanie kadry szkoleniowej, wynajem obiektów sportowych oraz zakwaterowanie i wyżywienie zawodników, kadry trenerskiej i współpracującej.

Osiągnięcie awansu reprezentacji Polski w rankingach medalowych i punktacji w młodzieżowych MŚ i ME

W latach 2019–2023 Minister osiągnął zakładany cel programów sportu młodzieżowego – awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i w punktacji w młodzieżowych MŚ i ME. W 2023 r. w stosunku do 2019 r. w zawodach tych wzrosła liczba medali i osiągnięto awans w rankingach medalowych (z wyjątkiem MŚ Juniorów w sportach zimowych – spadek z 5 do 4 medali), uzyskano wzrost miejsca w rankingu medalowym (z 21 na 15 miejsce) oraz wzrosła liczba zdobytych punktów i uzyskano awans w rankingach punktowych (z wyjątkiem MŚ Juniorów Młodszych/Kadetów i ME Juniorów Młodszych/Kadetów w sportach zimowych, które odbywają się jedynie w niektórych dyscyplinach sportu). Realizacja celów programów sportu młodzieżowego dotyczących awansu reprezentacji Polski w rankingach medalowych oraz punktacji były w latach 2019–2023 monitorowane w DSW w oparciu o wyniki zawodów w młodzieżowych kategoriach wiekowych w olimpijskich sportach letnich i zimowych, tj. Młodzieżowych MŚ, MŚ Juniorów, MŚ Juniorów Młodszych/Kadetów, Młodzieżowych ME, ME Juniorów, ME Juniorów Młodszych/Kadetów. Wpływ na uzyskane wyniki sportowe w sezonie 2020/2021 miała trwająca epidemia COVID-19.

Nierzetelne informowanie o zasadach podziału środków w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego

Minister nierzetelnie informował o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019–2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, tj. *Programie wspierania sportów olimpijskich* oraz *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*. Z treści programów nie wynikał faktyczny podział dofinansowania. Minister dokonywał podziału wg kryteriów algorytmu dla 70 % planowanych środków dotacji, a podziału pozostałych 30 % środków dokonywał na podstawie własnej uznaniowej decyzji. Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że nie było takiego założenia w zasadach przyznawania dotacji, że algorytm dotyczy podziału tylko 70 % planowanych środków dotacji, a podział 30 % planowanych środków wynika bezpośrednio z decyzji Ministra. Wskazał, że algorytm był wewnętrznym narzędziem, na podstawie którego oceniano wagę danej dyscypliny w systemie polskiego sportu. Był narzędziem niedoskonałym, pozwalał jednak Ministrowi na określenie realności kwot wykazanych w ofertach Pzs, chociaż każdorazowo wymagał weryfikacji w zakresie treści oferty, doświadczenia oraz wiedzy pracowników DSW, zdarzeń o charakterze losowym (w tym m.in. wzrostu cen usług, cen biletów lotniczych, cen wyżywienia i zakwaterowania, cen energii), w tym kwot dotacji dla Pzs, które uzyskały jednorazowo wysokie wyniki sportowe, co miało wpływ na wzrost kwot w stosunku do lat poprzednich. W ramach programów 100 % środków dotacji było w dyspozycji Ministra, a algorytm był tylko jednym z narzędzi służących do oceny ofert. Pan Kamil Bortniczuk wskazał, że w okresie pełnienia przez niego funkcji Ministra nie prowadzono prac nad zmianą algorytmu, w tym parametrów podziału środków wg algorytmu.

Zdaniem NIK obowiązujące zasady podziału środków publicznych powinny być przejrzyste i transparentne oraz podawane do wiadomości publicznej w ogłaszanych przez Ministra programach, zgodnie z faktycznym podziałem wg mierzalnych kryteriów. Pozostawienie do uznaniowej decyzji Ministra 30 % środków dotacji na realizację programów nie tylko nie wynikało z zasad podziału środków dotacji w programach, ale także skutkowało ryzykiem wystąpienia korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania. Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że brak informacji o podziale 70 % dotacji wg algorytmu i 30 % wg decyzji Ministra ma charakter historyczny. Jednocześnie poinformował, że sukcesywnie przeglądowi poddawane są kolejne procesy i rozwiązania zarządczo-organizacyjne dotychczas stosowane w Ministerstwie i w przypadku powzięcia jakichkolwiek wątpliwości, będą one zmieniane.

Przypadki nieprawidłowej oceny ofert w sporcie młodzieżowym

W DSW niezgodnie z regulacjami wewnętrznymi dokonano oceny objętych badaniem 11 ofert pod względem merytorycznym w ramach *Programu szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* przez członków komisji oceniającej. Minister decyzjami i zarządzeniami powoływał Komisje do spraw rekomendowania wysokości dofinansowania i rozpatrywania ofert/wniosków, w których we wzorach protokołu oceny wskazał sposób dokonywania ich oceny. Na 2019 r. wartość merytoryczna ofert oceniana była przez komisję

na podstawie pięciu kryteriów i wartości punktowych (od 1 do 10 pkt), natomiast w przypadku czterech objętych badaniem umów dokonano zwięzłej oceny opisowej lub oceny punktowo i opisowo. Na 2021 r. i 2023 r. wartość merytoryczna ofert powinna być oceniana na podstawie pięciu kryteriów i wartości punktowych (od 0 do 10 pkt lub zwięzła ocena opisowa), natomiast w przypadku siedmiu umów na szkolenie centralne i grupowe nie dokonywano oceny merytorycznej wniosków, a wskazano, że kwota przyznanego dofinansowania wynika z algorytmu zaakceptowanego przez Ministra i uchwały Zarządu (odpowiedniego) Pzs. Stosowanie niejednolitego sposobu oceny wniosków dla poszczególnych kryteriów wynikało z tego, że wysokość dofinansowania dla poszczególnych Pzs na zadania związane ze szkoleniem centralnym i grupowym w latach 2019–2024 ustalana była na podstawie algorytmu i decyzji Ministra oraz publikowana razem z Programem. Zdaniem NIK ocena merytoryczna ofert powinna być dokonywana zgodnie z zasadami określonymi przez Ministra, a wyłącznie zmiana regulacji wewnętrznych Ministerstwa uprawniałaby do odejścia od oceny punktowej lub opisowej. Jednocześnie Minister powinien zapewnić, by regulacje te były spójne i nie prowadziły do różnych interpretacji w zakresie oceny wniosków.

**Nieterminowe
zatwierdzenie przez
Ministra rozliczenia
dofinansowania**

W dwóch spośród 65 skontrolowanych umów Minister zatwierdził rozliczenie dofinansowania po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym zatwierdzenie przez Ministra rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia, tj.:

- informacja o przyjęciu rozliczenia PZ Tenisa Stołowego została zatwierdzona 18 kwietnia 2023 r., tj. 48 dni po terminie⁵⁹. Związek przedłożył do Ministerstwa rozliczenie dofinansowania w dniu 30 stycznia 2023 r. W ogłoszonym *Programie Sportowe Wakacje+* – edycja 2022 w pkt 7 rozdziału XII również wskazano 30-dniowy termin na zatwierdzenie rozliczenia zadania;
- informacja o przyjęciu rozliczenia Związku Piłki Ręcznej w Polsce na realizację projektu naukowego została zatwierdzona 30 stycznia 2024 r., tj. 8 dni po terminie⁶⁰. Związek przedłożył do MSiT rozliczenie dofinansowania na realizację zadania 21 grudnia 2023 r. W ogłoszonym *Programie wspierania projektów naukowych* – edycja 2023 w pkt 8 rozdziału VI również wskazano 30-dniowy termin na zatwierdzenie rozliczenia zadania.

Przyczyną powyższego był odpowiednio brak w Ministerstwie dokumentacji potwierdzającej działania pracowników w celu uzupełnienia lub korekty rozliczenia oraz niezarejestrowanie w Ministerstwie dokumentu dotyczącego korekty przekazanego przez Pzs. Zdaniem NIK Minister powinien zapewnić przestrzeganie obowiązujących przepisów w zakresie terminowego zatwierdzania rozliczania dotacji. Ponadto prowadzenie spraw, w tym żądanie od zleceniobiorców przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień do dokumentacji sprawozdawczej i rozliczeniowej – na co wyjaśnieniach wskazywali Dyrektor DS i Dyrektor DSW – powinno następować z zachowaniem formy pisemnej.

**Nieosiągnięcie
większości
wskaźników
i mierników PRS
2020 i DI PRS 2020**

W latach 2019–2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 oraz DI PRS 2020, w których zaplanowano odpowiednio osiem wskaźników oraz mierniki dziesięciu narzędzi dotyczących działalności Pzs w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. Minister w związku z wprowadzonymi ograniczeniami związanymi z epidemią COVID-19

⁵⁹ Umowa z dnia 4 sierpnia 2022 r. na realizację zadania pn. Cykl pikników pingpongowych (300 tys. zł).

⁶⁰ Umowa z dnia 17 sierpnia 2023 r. na realizację projektu naukowego (120 tys. zł).

nie osiągnął na koniec 2020 r. ⁶¹ z 8 wskaźników PRS 2020 oraz ⁷⁶² z 10 mierników narzędzi DI PRS 2020 dotyczących działalności i realizacji zadań przez Pzs. W 2020 r. zaplanowaną do osiągnięcia wartość uzyskano tylko dla dwóch wskaźników, tj. *Odsetka polskich związków sportowych w sportach olimpijskich posiadających system licencyjny lub ewidencyjny umożliwiający coroczną aktualizację liczby zawodników* – wartość docelowa 100 %, wartość osiągnięta 100 % w 2020 r. oraz *Liczby zawodników w sportach indywidualnych w kadrze szkolenia olimpijskiego zakwalifikowanych do grupy szkolenia A1 i A2* – wartość docelowa 120 osób, wartość osiągnięta 185 osób w 2020 r. Spośród 10 narzędzi DI PRS 2020 mierniki osiągnięto dla trzech (nr 27, 29 i 38)⁶³.

Nieopracowanie dokumentu strategicznego w obszarze sportu po 2020 r.

Minister nie opracował dokumentu strategicznego w obszarze sportu po 2020 r., obejmującego m.in. obszary sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. Podjęte w Ministerstwie w latach 2020–2023 działania w celu opracowania ww. dokumentu były nieskuteczne i nierzetelne. Zgodnie z art. 15 ustawy o działach administracji rządowej dział kultura fizyczna obejmuje sprawy sportu; wychowania fizycznego; rehabilitacji ruchowej. Stosownie do art. 34 ust. 1 zd.

⁶¹ *Odsetek polskich związków sportowych, dla których udział środków z dotacji MSiT stanowi 95 % lub więcej budżetu* – wartość docelowa 0 %, wartość osiągnięta 47 % w 2016 r.; *Odsetek polskich związków sportowych posiadających strategię rozwoju pozytywnie zaopiniowaną przez MSiT* – wartość docelowa 50 %, wartość osiągnięta 20,28 % w 2020 r.; *Skuteczność startowa polskiej reprezentacji na letnich i zimowych igrzyskach olimpijskich* – wartość docelowa $\geq 1,0$ pkt (każdorazowo), wartość osiągnięta 0,55 pkt w 2018 r.; *Liczba polskich związków sportowych (działających w obrębie 1 sportu) prowadzących działalność w sporcie osób niepełnosprawnych* – wartość docelowa 24, wartość osiągnięta 18 w 2020 r.; *Odsetek polskich związków sportowych w sportach olimpijskich, dla których COS zapewnia bazę i sprzęt umożliwiający prowadzenie szkolenia sportowego* – wartość docelowa 61 %, wartość osiągnięta 45 % w 2020 r.; *Odsetek polskich związków sportowych w sportach olimpijskich, których kadra narodowa objęta jest badaniami przez Instytut Sportu* – wartość docelowa 75 %, wartość osiągnięta 30 % w 2020 r.

⁶² Nr 19. Opracowanie i rozpowszechnienie standardów dobrego zarządzania w polskich związkach – miernik *Liczba polskich związków sportowych, które złożyły w Ministerstwie Sportu strategię rozwoju danego sportu* – wartość planowana 55, wartość uzyskana 52; nr 26. Przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w IO, MŚ oraz ME w sportach olimpijskich – miernik *Liczba zawodników kadry narodowej w sportach olimpijskich objęta zorganizowanym szkoleniem sportowym* – wartość planowana 5 520, wartość uzyskana 3 662; nr 28. Przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w międzynarodowych imprezach rangi mistrzowskiej w sportach nieolimpijskich – miernik *Liczba zawodników kadry narodowej w sportach nieolimpijskich objęta zorganizowanym szkoleniem sportowym* – wartość planowana 3 530, wartość uzyskana 3 207; nr 31. Wspieranie projektów naukowych w obszarze sportu wyczynowego – miernik *Liczba projektów badawczo-rozwojowych o charakterze wdrożeniowym, zrealizowana w danym roku* – wartość planowana 10, wartość uzyskana 7; nr 33. Wsparcie badań naukowych w zakresie kultury fizycznej, sportu i medycyny sportowej – miernik *Liczba finansowanych projektów badawczych* – brak możliwości oszacowania wartości planowanej, wartość uzyskana 2; nr 37. Wdrożenie systemu świadomego planowania kariery sportowej w połączeniu ze ścieżką edukacyjną oraz karierą zawodową – miernik *Łączna liczba osób (zawodników, szkoleniowców/nauczycieli) objętych realizacją Programu rozwoju kariery dwutorowej sportowców* – wartość planowana 50, wartość uzyskana 0; nr 39. Wsparcie organizacji imprez sportowych rangi mistrzowskiej w Polsce – miernik *Liczba zorganizowanych mistrzowskich imprez sportowych w Polsce* – wartość planowana 25, wartość uzyskana 15.

⁶³ Nr 27. Wsparcie indywidualnego toku przygotowań dla najwybitniejszych sportowców – miernik *Liczba zawodników objętych indywidualnym tokiem przygotowań* – wartość planowana 170, wartość uzyskana 185; nr 29. Wsparcie szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży – miernik *Liczba dzieci i młodzieży objęta zorganizowanym systemem szkolenia sportowego* – wartość planowana 43 500, wartość uzyskana 43 579; nr 38. Wsparcie procesu ubiegania się o organizację międzynarodowych imprez rangi mistrzowskiej – miernik *Liczba udzielonych gwarancji rządowych związanych z ubieganiem się o organizację międzynarodowej imprezy sportowej* – wartość planowana 2, wartość uzyskana 2.

pierwsze ww. ustawy minister jest obowiązany do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kieruje, a także przedkładania w tym zakresie inicjatyw, projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów – na zasadach i w trybie określonych w regulaminie pracy Rady Ministrów. Ponadto, w myśl art. 19 ust. 1–1c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁶⁴ właściwy minister opracowuje projekt programu rozwoju odnoszący się do danego sektora, a następnie – po pozytywnym zaopiniowaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – przedkłada projekt programu rozwoju do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

Działania wcześniejszych Ministrów (Piotra Glińskiego od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r.; Kamila Bortniczuka od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r., Danuty Dmowskiej-Andrzejuk od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r.) w celu opracowania dokumentu strategicznego były nierzetelne i nieskuteczne. W związku z brakiem ww. dokumentu strategicznego po 2020 r. nie była możliwa ocena, czy zadania realizowane przez Pzs w programach sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego realizują strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce. Wskazane przyczyny braku opracowania nowego dokumentu strategicznego, w tym epidemia COVID-19, w ocenie NIK, nie powinny wpływać na zachowanie ciągłości działań strategicznych Ministra w obszarze sportu.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że do zakończenia pełnienia przez niego funkcji Ministra nie powstał w Ministerstwie projekt nowego dokumentu strategicznego po 2020 r., a Ministerstwo bazowało na innych dokumentach strategicznych obowiązujących w kraju. Dyrektor DS wyjaśnił, że dokumentem strategicznym Rządu, w którym wskazano działania na rzecz infrastruktury sportu powszechnego była Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030⁶⁵. Natomiast Minister Sławomir Nitras wskazał, że nie są mu znane powody, dla których poprzedni ministrowie właściwi ds. kultury fizycznej nie opracowali i nie wprowadzili dokumentu strategicznego. Wg jego wyjaśnienia posiadanie takiego dokumentu jest niezbędne dla właściwego zarządzania polityką sportową, w związku z czym postanowił powierzyć wyspecjalizowanemu podmiotowi zewnętrznemu, międzynarodowej firmie, świadczącej usługi doradcze przeprowadzenie „Analizy porównawczej modelu operacyjnego w zakresie zarządzania polityką sportową”. W dniu 8 lipca 2024 r. na podstawie art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej⁶⁶ oraz § 9 ust. 3 Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 6 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki⁶⁷, w MSiT został powołany Zespół projektowy do współpracy z wykonawcą „Analizy...”⁶⁸. Minister wyjaśnił, że po przedstawieniu w sierpniu 2024 r. ww. analizy zostaną podjęte dalsze decyzje dotyczące przygotowania dokumentu strategicznego.

⁶⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 324, ze zm.

⁶⁵ Przyjęta uchwałą nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r., w której w ramach celu szczegółowego nr 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej przewidziano m.in. kierunek interwencji *Poprawa kultury fizycznej w społeczeństwie*. Dla tego kierunku interwencji przewidziano we wskazanej Strategii trzy projekty uzupełniające: *Infrastruktura sportowa dla budowy kapitału ludzkiego*, *Upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży* oraz *Upowszechnianie aktywności fizycznej w społeczeństwie*.

⁶⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 409.

⁶⁷ Dz. Urz. MSiT, poz. 7, ze zm.

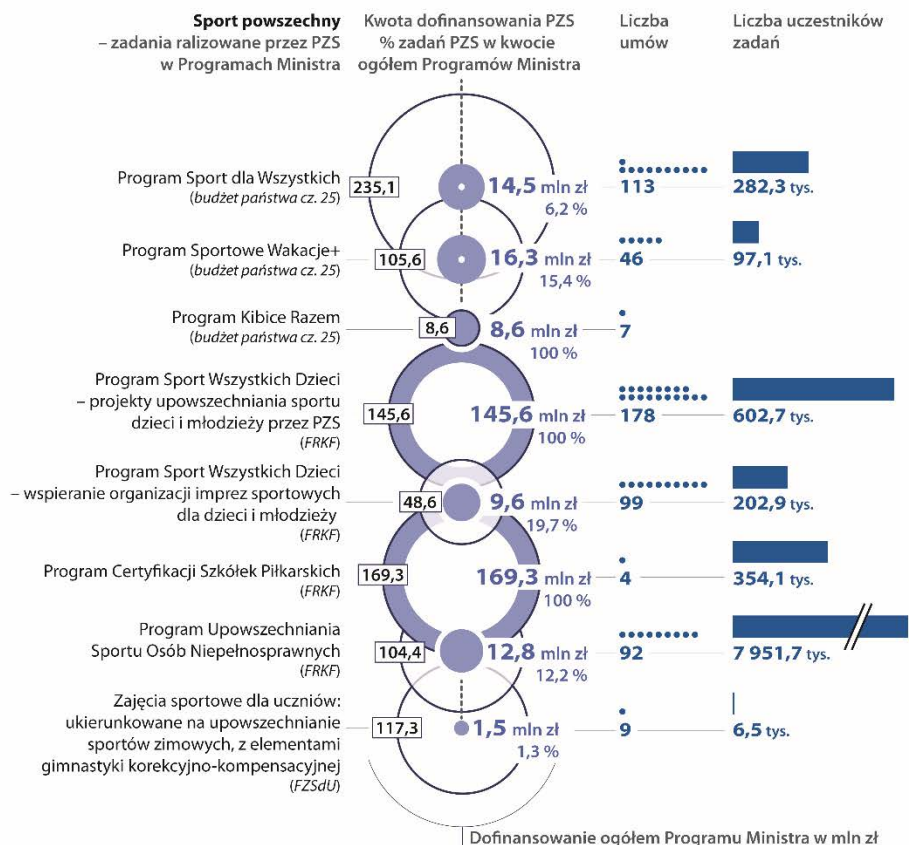
⁶⁸ Do zadań Zespołu należy w szczególności: 1) udział w określeniu celów analizy porównawczej modelu operacyjnego w zakresie zarządzania polityką sportową; 2) aktywny udział w spotkaniach z wykonawcą analizy i dzielenie się posiadaną wiedzą ekspercką; 3) zaopiniowanie ostatecznej treści analizy i rekomendacji w zakresie obszarów polityki sportowej w Polsce wymagających usprawnień, które zostaną opracowane przez wykonawcę analizy.

**378,2 mln zł
na dofinansowanie
przez Ministra zadań
Pzs w sporcie
powszechnym**

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ramach programów sportu powszechnego dofinansował zadania realizowane przez Pzs w łącznej kwocie 378 156,1 tys. zł, w tym 39 317,9 tys. zł ze środków budżetu państwa część 25, 337 309,1 tys. zł ze środków FRKF oraz 1519,1 tys. zł ze środków FZSdU.

Infografika nr 7

Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki w sporcie powszechnym oraz ich efekty w latach 2019–2024 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

**Efekty wsparcia
programów sportu
powszechnego przez
Ministra**

Minister objął dofinansowaniem w zadaniach Pzs w programach Ministra dotyczących sportu powszechnego ogółem 9497,3 tys. uczestników (dzieci i młodzież), w tym 7951,7 tys. osób z niepełnosprawnościami, tj. 83,9 %. Efektami realizacji tych zadań było m.in. upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży oraz promocja wśród nich zdrowego i aktywnego stylu życia. W ramach zadań zapewniono udział dzieci i młodzieży w zajęciach, obozach,

imprezach i zawodach sportowych, sprzęt sportowy, doszkalanie kadry szkoleniowej (trenerów, instruktorów), wynajem obiektów sportowych do szkolenia sportowego.

**Niewprowadzenie
obowiązku
sprawozdawczości
częściowej
w finansowej
realizacji zadań**

Minister w umowach o dofinansowanie zawartych z Pzs w ramach programów Ministra: *Programu Sport dla Wszystkich*, *Programu Sportowe Wakacje+* i *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* nie wprowadził obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania, co było działaniem nierzetelnym. Zgodnie z postanowieniami umów, w przypadku dofinansowania równego lub przekraczającego kwotę 500 tys. zł, zleceniobiorca (beneficjent, wnioskodawca) zobowiązany był do comiesięcznego sporządzania sprawozdania merytoryczno-finansowego z realizacji części zadania oraz przedstawiania go zleceniodawcy (Ministrowi) do 10 dnia każdego miesiąca w okresie, w którym realizowana była umowa (obowiązek ten rozpoczyna się z miesiąca następującym po miesiącu w którym podpisano umowę). W umowach z Pzs w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci* wskazano, że sprawozdanie zawiera: 1) opis przebiegu realizacji projektu (dane dot. wszystkich realizowanych komponentów, wnioski i rekomendacje); 2) opis realizacji założonego harmonogramu zadania; 3) informację dotyczącą regulowania bieżących i zaległych zobowiązań finansowych; 4) informacje dotyczące ryzyk i zagrożeń wynikających z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych, jeśli wdrożenie ich będzie konieczne. Natomiast w umowach w *Programie Sport dla Wszystkich* i *Programie Sportowe Wakacje+* wskazano, że sprawozdanie zawiera: 1) opis przebiegu realizacji projektu; 2) opis realizacji założonego harmonogramu działań; 3) informacje dotyczące ryzyk i zagrożeń wynikających z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych, jeśli wdrożenie ich będzie konieczne. W ww. umowach nie przewidziano wymogu dotyczącego przekazywania w sprawozdaniach częściowych informacji o finansowym stanie realizacji zadania. W skontrolowanych umowach w zakresie *Programu Sport dla Wszystkich*⁶⁹, *Programu Sportowe Wakacje+*⁷⁰ oraz *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe*⁷¹ Pzs te w składanych comiesięcznie sprawozdaniach merytoryczno-finansowych z realizacji części zadania, nie wskazywały finansowej realizacji zadania, w tym aktualnego wykorzystanego dofinansowania, kosztów bezpośrednich i pośrednich zadania. Zdaniem NIK niewprowadzenie w umowach o dofinansowanie obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania było działaniem nierzetelnym i skutkowało niepełnym monitorowaniem realizacji dofinansowanych zadań.

**Udzielenie dotacji
na realizację
pikników niezgodnie
z Programem**

Były Minister Kamil Bortniczuk udzielił PZ Badmintona w 2023 r. dotacji ze środków FRKF w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023 w ramach umowy z dnia 5 września 2023 r. na zadanie *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona* na realizację 150 pikników rodzinnych, pomimo iż głównym warunkiem realizacji zadania było założenie, że przedsięwzięcie musi mieć charakter „systemowego projektu sportowego”. Było to niezgodne z pkt. 3 rozdziału VI ww. *Programu*, w którym dofinansowaniem mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych, a wśród głównych warunków realizacji wskazano, że przedsięwzięcie realizowane w ramach tego zadania musi mieć charakter projektu systemowego (rozdział IV ww. *Programu*). Dofinansowanie dotyczyło realizacji pikników rodzinnych, realizowanych podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych (dożynki, dni danego miasta) lub samodzielnej

⁶⁹ Umowy: z 16 listopada 2022 r. z PZ Rugby, z 21 kwietnia 2023 r. z PZ Piłki Nożnej, z 11 kwietnia 2023 r. z PZ Pływackim.

⁷⁰ Umowy: z 2 września 2022 r. z PZ Badmintona, z 7 czerwca 2023 r. z PZ Strzelectwa Sportowego.

⁷¹ Umowy: z 11 lipca 2019 r., z 25 maja 2020 r., z 11 czerwca 2021 r., z 5 września 2023 r. z PZ Badmintona; z 16 maja 2022 r. z PZ Tenisowym; z 10 lipca 2023 r. z PZ Rugby.

organizacji wydarzenia. Na organizację pikników Związek wykorzystał i rozliczył z dotacji kwotę 418,9 tys. zł (w tym na obsługę techniczną 288 tys. zł, transport uczestników, urządzeń i sprzętu 97,5 tys. zł i koszty pośrednie 33,4 tys. zł). Ponadto z dotacji wykorzystał i rozliczył wydatki na promocję pikników w kwocie 275,6 tys. zł.

Dyrektor DS wyjaśnił, że *Program* określa katalog działań możliwych do realizacji w ramach pozyskanej dotacji, a jednym z nich jest organizacja imprez sportowych, która w założeniu powinna służyć zarówno rywalizacji sportowej, jak i upowszechnianiu danego sportu. Wskazał też, że impreza sportowa, w rozumieniu programowym, definiowana jest jako wydarzenie sportowe realizowane w różnych formach, np. turniejowym lub eventowym, czy też piknikowym. W ww. sprawie były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że nie ingerował w treść Protokołu zbiorczego z prac komisji opiniującej, podpisał Protokół zbiorczy przedłożony przez Dyrektora DS po dokonanej ocenie wniosków o dofinansowanie. Ponadto zeznał, że jeśli doszło do uwzględnienia w zadaniu pikników i eventów, to wynikało to z dokonania oceny wniosku przez Komisję opiniującą w DS, ale możliwa była sytuacja, że pikniki i eventy sportowe zostały uznane przez oceniającego wniosek za wypełniające cechy komponentu pierwszego i drugiego. Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że pikniki trudno uznać za przedsięwzięcie o charakterze „systemowego projektu sportowego”. Przyznanie środków Ministerstwa na ten cel uznał za naganne i szkodliwe zarówno dla samego Związku jak i Ministerstwa, a wyrazem negatywnej oceny działań poprzedniego Ministra było m.in. zwrócenie się do PZ Badmintonu o zwrot części dotacji wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem. Zdaniem NIK dofinansowaniem mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych. Dofinansowane pikniki, realizowane podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych (dożynki, dni danego miasta) czy też w ramach samodzielnej organizacji wydarzenia nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego”.

**Brak nadzoru
Ministra w zakresie
oceny wniosku,
monitorowania
i rozliczenia umowy**

W Ministerstwie nie zapewniono właściwego nadzoru nad realizacją zadań przez dyrektora i pracowników DS w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, monitorowania realizacji umowy, przygotowywania aneksów do umowy i rozliczenia umowy zawartej z PZ Badmintonu z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania *MOB*. W protokole oceny wniosku z dnia 4 kwietnia 2023 r. złożonego 27 marca 2023 r. wniosek otrzymał 60 na 100 pkt. możliwych do uzyskania, w tym ocena poprawności przedstawienia wszystkich elementów merytoryczno-finansowych projektu (np. błędy rachunkowe, pisarskie, nieścisłości informacyjne oraz niespójność pomiędzy poszczególnymi częściami wniosku) wyniosła 10 z 15 pkt. możliwych do uzyskania. Po tej ocenie PZ Badmintonu czterokrotnie składał korekty wniosku (18 kwietnia, 5 czerwca, 26 lipca i 29 sierpnia 2023 r.), które nie podlegały już ocenie konkursowej i nie miały wpływu na podjętą decyzję o udzielonej kwocie dofinansowania (1885 tys. zł). Dyrektor DS w ramach nadzoru sprawowanego nad realizacją zadań departamentu i pracownikami departamentu nie dokonał weryfikacji kosztów bezpośrednich dotyczących promocji zadania, w których uwzględniono koszty promocyjne realizacji pikników rodzinnych na kwotę 275,6 tys. zł. Koszty te stanowiły 85,9 % ogółem rozliczonych kosztów bezpośrednich promocji całego zadania (320,7 tys. zł).

Dyrektor DS w sprawie zaakceptowania zmian wniosku, w którym zwiększono koszty działań promocyjnych i wydawnictw metodyczno-szkoleniowych – wyjaśnił, że pracownik obsługujący sprawę dokonujący weryfikacji merytorycznej i finansowej wniosku oceniając sposób i formę realizacji planowanych działań oraz rzetelność i racjonalność preliminowanych kosztów, nie zgłosił przełożonym zastrzeżeń. Były Minister Kamil Bortniczuk w sprawie kilkukrotnych istotnych zmian wniosku przed podpisaniem umowy – po dokonaniu oceny wniosku m.in. zmieniono daty pikników i wszystkie lokalizacje poza jednym, liczbę eventów (z 30 na 10) – zeznał, że nie miał wiedzy na ten temat. Natomiast Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że

**Nierzetelne
monitorowanie
i weryfikacja w MSiT
realizacji
obowiązków
informacyjnych**

ww. dofinansowanie jest przedmiotem analiz prowadzonych w MSiT oraz zostały podjęte działania eliminujące zagrożenia przy wydatkowaniu i rozliczaniu środków finansowych. Zdaniem NIK były Minister nie zapewnił właściwego nadzoru nad realizacją zadań w DS, w tym przez pracowników Departamentu w procesie udzielania dofinansowania, bieżącego monitorowania i weryfikacji realizacji zadania oraz rozliczania zadania. Powyższe skutkowało realizacją przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych, wykorzystaniem wizerunku na materiałach reklamowych dofinansowanych z środków publicznych byłego Ministra oraz rozliczeniem kosztów organizacji i promocji tych pikników niezgodnie z obowiązującymi przepisami i umową o dofinansowanie. Stanowiło to również naruszenie obowiązujących w Ministerstwie standardów kontroli zarządczej, tj. *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych* oraz *Standardu nr 11 – Nadzór*.

Departament Sportu dla Wszystkich nierzetelnie monitorował i weryfikował realizację przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych określonych w ustawie o finansach publicznych oraz w umowie o dofinansowanie. Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania *MOB* Związek zobowiązany był do przestrzegania wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 35a ustawy o finansach publicznych oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych. Minister stosownie do § 7 ust. 3 umowy na każdym etapie realizacji zadania mógł dokonywać kontroli wypełniania przez Związek tych obowiązków informacyjnych. Dyrektor DS nie podejmował w ramach monitorowania realizacji zadania wystarczających działań w celu zapewnienia prawidłowej realizacji ww. obowiązków informacyjnych oraz wyeliminowania niewłaściwych działań promocyjnych. Dokonując weryfikacji rozliczenia nie uwzględniono tego, że Związek nie zrealizował wymaganych umową obowiązków informacyjnych podczas realizacji pikników i eventów oraz rozliczył koszty dotyczące promocji pikników. W ocenie NIK wynikało to również z niewprowadzenia przez Ministra narzędzi weryfikacji realizacji obowiązków informacyjnych przez beneficjentów środków publicznych.

W Ministerstwie nie zapewniono wymaganej akceptacji projektów graficznych używanych przez PZ Badmintona, które zawierały: logotyp Ministerstwa Sportu i Turystyki, zdjęcie ówczesnego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka oraz napis: „TWORZYMY POLSKI SPORT”. Załączona do sprawozdania za wrzesień i październik 2023 r. dokumentacja fotograficzna z realizacji zadania dla pikników oraz eventów sportowych nie potwierdzała wypełniania obowiązków informacyjnych. Dokumentacja z realizacji zadania dla poszczególnych pikników od 22 lipca 2023 r. do 14 października 2023 r. (np. Brenna z dnia 9 września 2023 r., Rybnik z dnia 14 października 2023 r.) przedstawiała m.in. rozmieszczenie flagi, x-baneru oraz baneru, które zawierały: logotyp Ministerstwa Sportu i Turystyki, zdjęcie ówczesnego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka oraz napis: „TWORZYMY POLSKI SPORT”. Ww. materiały reklamowe eksponowane były również na pozostałych piknikach. W dokumentacji rozliczenia końcowego umowy Związek przedłożył dokumentację fotograficzną z realizacji zadania dla poszczególnych pikników i eventów, która nie potwierdziła wypełniania wymaganych obowiązków informacyjnych. Powyższe skutkowało nieprawidłową realizacją przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych, wykorzystaniem wizerunku na materiałach reklamowych dofinansowanych z dotacji byłego Ministra oraz rozliczeniem kosztów organizacji pikników i kosztów ich promocji niezgodnie z obowiązującymi przepisami i umową o dofinansowanie. Stanowiło to również naruszenie obowiązujących w Ministerstwie standardów kontroli zarządczej, tj. *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych* oraz *Standardu nr 11 – Nadzór*. Dyrektor Biura Ministra oraz Dyrektor Biura Komunikacji nie wyjaśnili przyczyn braku akceptacji projektów graficznych zadania. Prezes Zarządu PZ Badmintona⁷² wyjaśnił, że materiały z wykorzystaniem wizerunku Ministra

⁷² W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

Kamila Bortniczuka (baner 1x2, flaga 4x1 oraz baner 2x1) stanowiły ok. 10 % całości wyprodukowanych materiałów reklamowych rozliczonych w ramach umowy. Koszty wyprodukowania wszystkich materiałów reklamowych zostały pokryte ze środków przekazanych przez Ministerstwo, Związek był inicjatorem umieszczenia wizerunku Ministra na nośnikach reklamowych, a zgoda na wykorzystanie wizerunku była udzielona ustnie przez Dyrektora Biura Komunikacji w MSiT. Były Minister zeznał, że nie konsultowano z nim rozmieszczenia nośników reklamowych z jego wizerunkiem podczas pikników realizowanych przez PZ Badmintona oraz, że w momencie, kiedy uzyskał informację o stosowaniu ich natychmiast wydał polecenie Dyrektorowi Biura Komunikacji albo rzecznikowi MSiT zakazujące używania jego wizerunku na tego typu wydarzeniach. Minister Sławomir Nitras w sprawie wykorzystywania wizerunku osób publicznych, w tym m.in. Ministra (byłego/obecnego) na materiałach reklamowych, wyjaśnił że środki publiczne, które obecnie dystrybuuje Ministerstwo nie powinny służyć oraz nie służą promowaniu osób kierujących resortem.

**Rozliczenie w MSiT
dofinansowania,
pomimo braku
informacji o realizacji
zadania**

Departament Sportu dla Wszystkich rozliczył dofinansowanie umowy z dnia 5 września 2023 r. zawartej z PZ Badmintona, pomimo że Związek przez okres ponad ośmiu z dziewięciu miesięcy (na jaki została zawarta umowa), nie zrealizował obowiązku zamieszczania informacji o realizacji dofinansowanego zadania. Zgodnie § 4 ust. 2 ww. umowy Związek zobowiązany był do zamieszczania na własnej stronie internetowej informacji o zadaniu zawierającej w szczególności: założenia programowe, terminy i miejsca prowadzonych zajęć sportowych w ramach zadania (w każdym z województw objętych zadaniem)⁷³. W kontroli stwierdzono, że w dniu 8 lipca 2024 r. na stronie internetowej PZ Badmintona (<https://pzbad.pl/programy-2/>) zamieszczony był plik MS Word pn. *Załącznik nr 11 harmonogram zajęć do wniosku 10.11.2023* – zawierający m.in. miejsca oraz terminy prowadzenia zajęć. Nie stwierdzono innego harmonogramu prowadzenia zajęć w 2023 r. Zdaniem NIK brak realizacji obowiązku określonego § 4 ust. 2 umowy przez PZ Badmintona powodował, że dostęp do realizowanego przez Związek zadania *MOB* dla potencjalnych uczestników był ograniczony. DS nie posiadał również informacji o miejscach i terminach zajęć sportowych, co uniemożliwiało przeprowadzenie ewentualnej wizytacji tych zajęć oraz weryfikacji, czy zostały one rzeczywiście zorganizowane.

**Prawidłowe
udzielenie
i rozliczenie
dofinansowania
przez Ministra na
zadania Programu
Certyfikacji Szkółek
Piłkarskich**

Minister w ramach *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* wydatkował 169 341,3 tys. zł na zadania realizowane przez PZ Piłki Nożnej (na podstawie czterech umów), tj. 31 341,3 tys. zł w 2020 r., 35 000 tys. zł w 2021 r., 50 000 tys. zł w 2022 r., 53 000 tys. zł w 2023 r. Wnioski o dofinansowanie oceniono w MSiT pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny, a dofinansowania udzielono zgodnie z warunkami wskazanymi w przepisach rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF i programach na lata 2020–2023. Realizację zadania monitorowano na podstawie comiesięcznych raportów sprawozdawczo-ewaluacyjnych składanych przez PZ Piłki Nożnej. Badane umowy rozliczono prawidłowo i terminowo na podstawie sprawozdań końcowych z rozliczenia zadania.

**Przyznanie
dofinansowania
na zadanie
inwestycyjne
niezgodnie
z programem
Ministra**

Były Minister Kamil Bortniczuk przyznał w 2023 r. dofinansowanie w kwocie 186 123,7 tys. zł PZ Piłki Nożnej na zadanie inwestycyjne pn. *Narodowe Centrum Szkolenia, Badań i Treningu Piłki Nożnej – I etap* niezgodnie z *Programem inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – edycja 2023. Dofinansowanie zostało przyznane poprzez zamieszczenie w Protokole zbiorczym nr 26 z dnia 27 listopada 2023 r. pisemnej adnotacji o treści „przyznaje środki finansowe w formie dotacji celowych na ww. zadania publiczne” w kwocie 186 123,7 tys. zł, pomimo negatywnej oceny wniosku przez Zespół opiniujący złożony z kierownictwa i pracowników DIS. Złożony wniosek inwestycyjny nie spełniał

⁷³ Zgodnie z umową zajęcia sportowe w *Młodzieżowych Ośrodkach Badmintona* miały być prowadzone w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada 2023 r.

wymogów formalnych w zakresie potwierdzenia prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz uwzględniał wydatki niekwalifikowane dotyczące budynku administracyjnego – pomieszczeń biurowych na potrzeby siedziby Związku, parkingu podziemnego, hotelu, a także zastosowania do wyliczenia wysokości dofinansowania 70 % wydatków kwalifikowanych jak dla zadania dotyczącego SMS, która na dzień składania wniosku nie istniała (utworzenie SMS planowano dopiero w ramach inwestycji). Stanowiło to naruszenie postanowień pkt 1 ppkt 1 rozdziału V oraz pkt 4 rozdziału V ww. *Programu*. Zgodnie z pkt 1 rozdziału X. *Programu* podstawą do sporządzenia umowy o dofinansowanie była pozytywna ocena wniosku inwestycyjnego, dokonana przez powołany przez Ministra Zespół i zatwierdzona przez Ministra. NIK nie podzieliła zeznania byłego Ministra, że budowa takiego obiektu leżała w interesie publicznym, ponieważ alternatywą była budowa lub rozbudowa Centralnego Ośrodka Sportu dla dyscypliny piłki nożnej, co rodziłoby konieczność wydatkowania ze środków publicznych 100 % kosztów inwestycji i ponoszenia bieżących kosztów utrzymania obiektu. Były Minister wskazał, iż interpretację wymogu dotyczącego SMS stosować należy w odniesieniu do przyszłości, a nie momentu składania wniosku, gdyż obiekty powstałe w wyniku inwestycji mają służyć SMS, zatem badanie spełniania tego kryterium na etapie składania wniosku mogłoby doprowadzić do sytuacji, że prowadzący SMS w momencie oddania do użytkowania inwestycji mógłby już tej szkoły nie prowadzić, a skorzystałby ze zwiększonego dofinansowania. Jednocześnie uwzględniono wszystkie wątpliwości DIS w zakresie kosztów części hotelowej, administracyjnej i parkingów. Minister wskazał w EZD, aby w umowie dotacyjnej dodać postanowienie, że beneficjent jest zobowiązany prowadzić SMS najpóźniej w roku szkolnym następującym po oddaniu inwestycji do użytkowania, a szkoła miała być prowadzona przez okres co najmniej trwałości zadania inwestycyjnego. Zdaniem NIK decyzja byłego Ministra o dofinansowaniu zadania została podjęta wbrew ocenie wniosku, w której Zespół opiniujący wskazał na niespełnianie wymogów formalnych i naruszenie postanowień *Programu*. Działanie byłego Ministra naruszało także zasady kontroli zarządczej w zakresie *Standardu nr 1 – Przestrzeganie wartości etycznych*.

5.2. Realizacja zadań dofinansowanych w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki przez polskie związki sportowe i szkoły piłkarskie

Skontrolowane Pzs w latach 2019–2024 (do 31 marca) realizowały i rozliczały udzielone przez Ministra dotacje na zadania w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. W realizacji dofinansowanych przez Ministra zadań w pięciu Pzs stwierdzono nieprawidłowe wykorzystanie dotacji w kwocie 2 572,3 tys. zł (PZ Sportowym Cheerleadingu, PZ Narciarskim, PZ Pływackim, PZ Badmintona, PZ Tenisowym) oraz nieterminowe dokonanie zwrotu niewykorzystanych dotacji w kwocie 249,8 tys. zł (PZ Lekkiej Atletyki, PZ Pływackim, PZ Piłki Siatkowej, PZ Tenisowym, PZ Narciarskim). Ponadto w pięciu Pzs wystąpiły nieprawidłowości zakresie prowadzenia ewidencji księgowej dla środków z dotacji i wydatków z dotacji oraz w opisywaniu dowodów księgowych pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym i zatwierdzaniu dowodów do zapłaty. Skontrolowane Pzs udzielały zamówień ze środków dotacji zgodnie z zawartymi umowami, z wyjątkiem PZ Narciarskiego, w którym nie stosowano procedur przetargu z K.c. i nie dokumentowano dokonywanych zamówień. W realizacji zadań stwierdzono m.in. brak uzyskania wymaganych opinii i zgody na zgrupowania zagraniczne zawodników Kn, nieterminowe przysyłanie założeń i ocen startów zawodników Kn w zawodach, brak realizacji obowiązku publikowania przez Pzs dokumentów wymaganych w programach Ministra, w tym wskazanych w wytycznej 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* oraz list uczestników objętych dofinansowaniem akcji szkoleniowych. Skontrolowane Pzs w większości osiągnęły zakładane w zadaniach efekty. W sporcie wyczynowym i młodzieżowym efekty te dotyczyły zapewnienia zawodnikom Kn zgrupowań

**Niewprowadzenie
reguł dyscyplinarnych
w PZ Sportowym
Cheerleadingu**

i konsultacji (krajowych i zagranicznych), przygotowań i udziału w zawodach sportowych (krajowych i zagranicznych, w tym IO, MŚ i ME) i uzyskiwania w nich wyników sportowych itd. W sporcie powszechnym efekty dotyczyły upowszechniania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży w formie zajęć, obozów, imprez i zawodów sportowych oraz promocji zdrowego i aktywnego stylu życia. Nieosiągnięcie w pełni zakładanych efektów dofinansowanych zadań, było spowodowane przede wszystkim indywidualnymi zdarzeniami i kontuzjami zawodników oraz ograniczeniami wynikającymi z epidemii COVID-19.

W okresie objętym kontrolą w ośmiu skontrolowanych Pzs powoływano zawodników do Kn oraz ustanowiono reguły sportowe, organizacyjne i dyscyplinarne w prowadzonym w tych Związkach współzawodnictwie sportowym. Jedynie PZ Sportowy Cheerleadingu w latach 2019–2024 nie ustanowił reguł dyscyplinarnych w prowadzonym współzawodnictwie sportowym, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie, zgodnie z którym polski związek sportowy ma wyłączne prawo do ustanawiania i realizacji reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez związek, z wyjątkiem reguł dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie. Reguły dyscyplinarne nie zostały opracowane, ponieważ opierano się każdorazowo na regulaminie zawodów, a Zarząd Związku nie widział potrzeby ich tworzenia. Dopiero od maja 2024 r. w Związku rozpoczęto prace nad stworzeniem ww. przepisów. Brak ustanowienia reguł dyscyplinarnych w prowadzonym współzawodnictwie sportowym wynikał z niewłaściwego nadzoru prezesa Zarządu nad działalnością Związku.

**Nieprawidłowe
wykorzystanie
dotacji przez cztery
Pzs w kwocie
768,2 tys. zł**

Polskie związki sportowe nieprawidłowo wykorzystywały dofinansowanie w ramach zadań dofinansowanych w programach Ministra. W czterech Pzs nieprawidłowo wykorzystano dotacje w łącznej kwocie 768,2 tys. zł, w siedmiu spośród 85 skontrolowanych umów.

Przykłady

PZ Sportowy Cheerleadingu:

- w kwocie 37 tys. zł na zadania dofinansowane w umowach z dnia 12 kwietnia 2022 r. i dnia 4 kwietnia 2023 r. w ramach *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2022 i 2023 poprzez zapłatę za wydatki po zakończeniu realizacji zadania (30 tys. zł) oraz za wydatki, których nie opłacono (7 tys. zł). Stanowiło to naruszenie § 6 ust. 1 umów z 12 kwietnia 2022 r. i 4 kwietnia 2023 r. stanowiących, że przyznane środki finansowe dotacji, Związek był zobowiązany wykorzystać poprzez zapłatę za zrealizowane zadania publiczne odpowiednio do 31 grudnia 2022 r. i 31 grudnia 2023 r. Zgodnie z art. 168 ust. 4 ustawy o finansach publicznych wykorzystanie dotacji następuje poprzez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona. W sprawozdaniu końcowym za 2022 r. do umowy z 12 kwietnia 2022 r., ujęto fakturę, której zapłata nie nastąpiła w okresie realizacji zadania (od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.) – faktura z 5 sierpnia 2022 r. na kwotę 7 tys. zł wystawiona przez P.T. Willa Pomorzanka nie została opłacona⁷⁴. W sprawozdaniu końcowym do umowy z 4 kwietnia 2023 r. ujęto dwie faktury na łączną kwotę 30 tys. zł, których zapłata nie nastąpiła w okresie realizacji zadania, tj.: z 8 grudnia 2023 r. na kwotę 15,9 tys. zł za wynajem sali oraz z 12 grudnia 2023 r. na kwotę 14,1 tys. zł za wynajem sprzętu. Według dokumentacji bankowej zapłaty za ww. faktury dokonano w roku następnym, tj. w 2024 r. Brak zapłaty za wydatek w kwocie 7 tys. zł wynikał z niedopatrzenia, natomiast zapłata za wydatek w kwocie 30 tys. zł w 2024 r. wynikała z opóźnienia w opłaceniu ww. faktur w związku z przerwą świąteczno-noworoczną w funkcjonowaniu biura Związku. Zdaniem NIK powyższe działanie wynikało z niewłaściwego nadzoru prezesa Zarządu nad realizacją oraz finansowym rozliczeniem zadań.
- w kwocie 5 tys. zł, wynikającej z rozliczonych faktur wystawionych przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z prezesem Zarządu Związku. Było to niezgodne z art. 9 ust. 3 pkt 7 ustawy o sporcie, stanowiącym, że członek zarządu polskiego związku sportowego nie może być osobą najbliższą, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy Kodeks karny dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą polegającą

⁷⁴ Brak płatności za fakturę został potwierdzony przez wystawcę w informacji uzyskanej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

na świadczeniu na rzecz polskiego związku sportowego usług, dostaw lub robót budowlanych, w tym usług sponsoringu finansowego lub rzeczowego. Było to spowodowane zmianą terminu Zgromadzenia członków Związku, na którym miał być odwołany prezes Zarządu. Zdaniem NIK powyższe działanie stanowiło złamanie obowiązującego zakazu określonego w ustawie o sporcie oraz wynikało z braku właściwego nadzoru Komisji Rewizyjnej nad działalnością Związku.

PZ Pływacki nieprawidłowo zakwalifikował i rozliczył w ramach kosztów bezpośrednich zadania w umowie z dnia 11 kwietnia 2023 r. pn. *Śladami Mistrzów – zajęcia edukacyjno-sportowe, eventy, szkolenia*, wydatek w kwocie 6,1 tys. zł dotyczący obsługi technicznej, niezwiązany z realizacją zadania, co było niezgodne z postanowieniami *Programu Sport dla Wszystkich* – edycja 2023. Przyczyną było błędne zaklasyfikowanie do listy płac kwoty wydatku, która powinna być wydatkowana ze środków własnych Związku. Związek w trakcie kontroli NIK dokonał korekty rozliczenia i zwrócił na rachunek MSiT środki w kwocie 6,1 tys. zł wraz z należnymi odsetkami.

PZ Badmintona w kwocie 700,1 tys. zł w ramach:

- umowy dnia 11 lipca 2019 r. na realizację zadania pn. *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona* zawyżył koszty realizacji trzech z dziewięciu obozów wakacyjnych o kwotę 5,6 tys. zł, co wynikało z przekroczenia dopuszczalnej stawki dofinansowania obozów na jednego uczestnika określonej w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2019. Przekroczenie stawki osobodnia wynikało z uwzględnienia w rozliczeniu kosztów pobytu trenerów, którzy towarzyszyli sportowcom w trakcie trwania obozu. NIK zauważa, że zgodnie z postanowieniami programu, środki dofinansowania mogły być przeznaczone na pokrycie kosztów uczestnictwa w obozie sportowym jedynie dzieci lub młodzieży.
- umowy z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania w 2023 r. pn. *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona* wydatkował kwotę 418,9 tys. zł na organizację 150 pikników rodzinnych, które nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego”, w tym nie sporządzał list uczestników zajęć organizowanych podczas pikników, co naruszało postanowienia *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023. Minister zakwestionował ww. kwotę, jako wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem (pismem z 17 kwietnia 2024 r.). Kwota została przeznaczona w całości na realizację ww. pikników (tj. obsługa techniczna – 288 tys. zł; transport uczestników, urządzeń i sprzętu – 97,5 tys. zł; koszty pośrednie – 33,4 tys. zł). Do zakończenia kontroli NIK Związek nie zwrócił ww. środków do Ministerstwa. Zdaniem NIK nieprowadzenie w ramach organizowanych pikników, list uczestniczących w nim osób (dzieci i młodzieży), uniemożliwiało ich identyfikację, wobec czego pikniki te nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego”. Ponadto Związek ze środków dotacji wydatkował na promocję ww. pikników kwotę 275,6 tys. zł, pomimo że nie wypełniał obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 1 umowy w zakresie przestrzegania wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych określonych w art. 35a ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych. NIK zauważa, że dokumentacja zadania nie potwierdzała zrealizowania wymaganych obowiązków informacyjnych, do czego obligowały Związek postanowienia umowy oraz pomimo niezrealizowania tych obowiązków, z dofinansowania sfinansowano i rozliczono koszty promocji pikników.

W **PZ Tenisowym** wypłacono ze środków dofinansowania wynagrodzenia koordynatorowi krajowemu i regionalnemu w 2022 r. i 2023 r. w kwocie o 20 tys. zł wyższej niż stawki wynagrodzenia określone w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2022–2023. W ramach umowy z 16 maja 2022 r. wynagrodzenie koordynatora krajowego od lutego do grudnia 2022 r. ustalono w wysokości 4, 5 tys. zł miesięcznie, tj. o 0,5 tys. zł miesięcznie wyższej od dopuszczalnej stawki wynagrodzenia. Natomiast w ramach umowy z 4 lipca 2023 r. wynagrodzenie koordynatora regionalnego w sierpniu i wrześniu wyniosło 3,8 tys. zł, tj. o 1,3 tys. zł miesięcznie więcej niż stawki wynagrodzenia w *Programie*. Wynagrodzenie koordynatora krajowego w dodatkowej wysokości 0,5 tys. zł dotyczyło prac związanych z czynnościami księgowymi m.in. sprawdzania poprawności przeliczeń rachunkowych na fakturach, zgodności liczby godzin prac trenerów oraz wynajmu obiektów sportowych, natomiast w pozostałych dwóch przypadkach kwoty zawyżenia wynikały z oczywistej pomyłki. NIK wskazuje, że w wykazie kosztów pośrednich programu nie przewidziano możliwości wypłacania wynagrodzenia za obsługę administracyjną zadania.

**Nieprawidłowe
udzielanie zamówień
ze środków dotacji
w jednym Pzs**

Polskie związki sportowe, z wyjątkiem PZ Narciarskiego w ramach realizowanych zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym udzielały zamówień publicznych ze środków dotacji w sposób konkurencyjny, oszczędny i konkurencyjny zgodnie z postanowieniami umów o dofinansowanie, w trybie przetargu na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego lub wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych. W PZ Narciarskim dokonano wydatków w kwocie 1804,1 tys. zł na zakup towarów i usług o charakterze powszechnym bez przeprowadzenia przetargu na podstawie art. 70¹ i 70³ Kodeksu cywilnego, tj. zakupu biletów lotniczych na kwotę 1659,8 tys. zł, suplementów diety na kwotę 107 tys. zł, transportu autokarowego na kwotę 29,8 tys. zł, ubezpieczeń na kwotę 7,5 tys. zł. Ponadto Związek w badanych umowach nie stosował jednolitych zasad wyboru wykonawców zamówień i nie dokumentował ich wyboru, gwarantujących wywiązanie się z obowiązku wydatkowania środków w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny. Skutkowało to brakiem potwierdzenia wydatkowania środków publicznych w sposób określony w pkt 2: § 16 umów z 4 marca 2022 r. i 4 maja 2023 r., § 18 umów z 6 marca 2023 r. i 23 czerwca 2023 r. i 26 lipca 2023 r., § 20 umów z 16 maja 2022 r. i 2 czerwca 2023 r., § 21 z 12 marca 2021 r. i 17 sierpnia 2023 r. oraz § 22 umowy z 31 stycznia 2023 r. Ponadto Minister zalecał w *Kodeksie Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* z 2018 r. Pzs wprowadzenie pisemnych uregulowań w przedmiocie zamawiania towarów i usług.

**Ryzyko
niegospodarnego
wydatkowania
środków publicznych
bez stosowania
procedur zakupu**

Prezes Zarządu PZ Narciarskiego uzasadniając odstąpienie od stosowania przetargu wskazał, że charakter i przedmiot umów, oraz rodzaj, specyfika oraz przeznaczenie nabywanych przez Związek przedmiotów (w szczególności specjalistycznego sprzętu sportowego), czyniły niezasadnym, nieoptymalnym i nieefektywnym, a częstokroć wręcz niemożliwym zastosowanie procedury przetargu, która z założenia jest procedurą czasochłonną i skierowaną do szerokiego grona odbiorców. Stosowanie tej procedury traci na znaczeniu w przypadku, gdy dane zamówienie może zostać zrealizowane np. tylko przez jednego lub bardzo ograniczoną wąską grupę dostawców lub/i gdy konkurencyjność dla danego towaru, ze względu na jego specyfikę jest istotnie ograniczona lub w ogóle nie występuje. Związek w celu wydatkowania środków z dotacji stosował wypracowane praktyki zakupowe, m.in. działania związane z analizą rynku, wyszukiwaniem dostawców (w tym na podstawie baz dostawców). NIK nie podzieliła tego stanowiska. Zdaniem NIK wydatkowanie środków publicznych wymaga zachowania jednolitości i przejrzystości, co obligowało Związek do dokumentowania działań w zakresie wyboru wykonawców oraz zapewnienia niedyskryminacyjnego i transparentnego dostępu do środków publicznych. NIK zauważa, że niestosowanie trybu przetargu z K.c., niedokonywanie pisemnego udokumentowania wyboru wykonawcy, przy równoczesnym niewprowadzeniu własnych regulacji mających na celu dokonywanie zakupów w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny stwarzało ryzyko niegospodarnego wydatkowania przez Związek środków publicznych.

**Nieprawidłowości w Pzs
m.in. w prowadzeniu
ewidencji księgowej
i opisywaniu
dowodów księgowych**

Badane dowody księgowe dotyczące realizacji zadań przez Pzs były w większości były rzetelne, tj. dokumentowały rzeczywisty przebieg operacji gospodarczej, zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz kompletne i zawierały co najmniej dane określone w art. 21 ust. 1 tej ustawy. Skontrolowane dowody księgowe, w większości zawierały potwierdzenie ich sprawdzenia pod względem merytorycznym i rachunkowym oraz zatwierdzenie do wypłaty przez upoważnione osoby. Jednakże w pięciu Pzs (PZ Lekkiej Atletyki, PZ Sportowy Cheerleadingu, PZ Tenisowym, PZ Narciarskim, PZ Piłki Siatkowej) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in. braku prowadzenia odrębnego rachunku bankowego dla dofinansowanych zadań, braku sprawdzenia dowodów pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, nieprawidłowego księgowania zapłat oraz korygowania dowodów – co było niezgodne z przepisami ustawy o rachunkowości, regulacjami wewnętrznymi w zakresie obiegu i kontroli dokumentów oraz postanowieniami umów o dofinansowanie.

Przykłady

W **PZ Lekkiej Atletyki** rozliczono w ramach umowy o dofinansowanie z 23 lutego 2023 r. dokumenty księgowe: trzy faktury, które nie spełniały wymogu kompletności określonego w art. 21 ust. 1 pkt 4 i 6 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj. odpowiednio nie zawierały podpisu osoby odpowiedzialnej za sprawdzenie dowodu księgowego pod względem formalno-rachunkowym, nie zawierały daty sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym, nie zawierały podpisu głównego księgowego pod zatwierdzeniem do wypłaty. Ponadto w ramach umowy z 31 sierpnia 2022 r. rachunek do umowy zlecenia nr 384/12/2022 nie został zatwierdzony przez sekretarza generalnego, a w ramach umowy z 6 lipca 2021 r. rachunki do dwóch umów zlecenia dotyczące obsługi technicznej nie zawierały podpisu głównego księgowego pod zatwierdzeniem do wypłaty. Dowody księgowe stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości powinny być zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 tej ustawy, tj. sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby uprawnione z Pzs.

PZ Sportowy Cheerleadingu:

- nie prowadził odrębnego rachunku bankowego dla realizacji zadań publicznych w latach 2019–2023, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 9 umów o dofinansowanie na lata 2019–2023⁷⁵. NIK wskazuje, że zgodnie z postanowieniem umów o dofinansowanie zawartych na lata 2019–2023, przyznane środki dofinansowania miały być przekazywane na prowadzony odrębny rachunek bankowy. NIK zauważa także, że zgodnie z programami Ministra opłaty bankowe są wykazane w kosztach pośrednich realizacji zadania i mogą być ponoszone ze środków dotacji;
- rozliczył w sprawozdaniu końcowym do umowy z 11 kwietnia 2019 r. dowody księgowe na łączną kwotę 121,1 tys. zł, które nie spełniały wymogów art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. Dowody⁷⁶ nie zawierały stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Wyjaśniono to faktem prowadzenia księgowości przez biuro rachunkowe, w związku z czym zakładano, że dokumentacja prowadzona jest prawidłowo. Zdaniem NIK powierzenie zadań w zakresie księgowania wydatków z dotacji pomiotom zewnętrznym, nie zwalniało Związku z przestrzegania zasad i wymogów dotyczących ewidencjonowania dokumentów księgowych, określonych w przepisach ustawy o rachunkowości;
- zaewidencjonował w ewidencji księgowej 2024 r. zapłaty gotówkowe dokonane w 2022 r. na łączną kwotę 21 tys. zł. za trzy faktury o nr: FBV 12/2022, FV 112/12/2022, FV 1/12/2022 wystawione przez wykonawców i opłacone w 2022 r. Faktury te wykazano w sprawozdaniu końcowym za 2022 r. do umowy z 12 kwietnia 2022 r., w załączniku nr 28 „Zestawienie faktur (rachunków) do zrealizowanego działania”. W ewidencji księgowej Związku za 2024 r. (20 czerwca) ujęto zapłaty za przedmiotowe faktury. Powyższe działanie stanowiło naruszenie art. 24 ust. 1, ust. 3 i ust. 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej, tj. księgi rachunkowe nie były prowadzone bezbłędnie i na bieżąco. Zdaniem NIK zaewidencjonowanie zapłat za ww. faktury w 2024 r. było niezgodne z faktycznym przebiegiem operacji gospodarczej i wynikało z niewłaściwego nadzoru nad prowadzeniem ksiąg rachunkowych przez prezesa Zarządu.

⁷⁵ Przyznane środki finansowe na realizację zadania publicznego miały zostać przekazane na prowadzony przez Związek odrębny rachunek bankowy o nr (...). Ponadto w składanych przez Związek ofertach na wsparcie realizacji zadania publicznego z udziałem środków finansowych z budżetu państwa, w latach 2019–2023 wskazywał ww. rachunek bankowy jako wydzielony do realizacji zadania.

⁷⁶ Faktury/rachunki dokumentujące poniesienie kosztów bezpośrednich i pośrednich ujęte w sprawozdaniu końcowym do umowy z 2019 r. – 17 szt. zawierały jedynie odrębny zapis dekretu, tj. wskazanie kont: 401–1 – zużycie materiałów i energii, artykuły biurowe, 402–2 – opłaty biurowe, 402–3 – usługi obce, usługi taneczne, 404 – wynagrodzenia.

Przypadki realizacji zgrupowań zawodników Kn bez wymaganych opinii i zgód

W **PZ Tenisowym** w 10⁷⁷ z 97 zbadanych dowodów księgowych nie zostało sprawdzonych pod względem merytorycznym przez osobę odpowiedzialną, co było niezgodne z art. 22 ust. 1 w związku z art. 21 ust.1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. NIK wskazuje, że zgodnie z dokumentem *Zasady obiegu dowodów księgowych w PZ Tenisowym* każdy dokument musiał być opatrzony pieczęcią, że sprawdzono go pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, zatwierdzono do wypłaty oraz musiał być podpisany przez osobę sprawdzającą merytorycznie i opatrzony datą z dnia podpisu. W ww. zasadach nie przewidziano sytuacji pominięcia kontroli merytorycznej. Kontroli merytorycznej dowodów księgowych może dokonywać kierownik jednostki jako osoba odpowiedzialna za całość gospodarki finansowej jednostki, jednak w tym wypadku również należałoby to potwierdzić w sposób zgodny z przepisami zasad obiegu dowodów księgowych.

W **PZ Narciarskim** dwie grupy dowodów księgowych, stanowiących podstawę rozliczenia kosztów bezpośrednich i pośrednich z dotacji, nie zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, co było niezgodne z wymogami pkt. 5.2–5.4 *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów Polskiego Związku Narciarskiego* z 14 grudnia 2008 r.⁷⁸. Dotyczyło to: 1) rachunków wystawionych przez zleceniobiorcę (osobę fizyczną) z tytułu z umowy – kontraktu z 1 sierpnia 2020 r. i 1 maja 2022 r., zawartego na prowadzenie powierzonych przez Związek spraw dyscyplin narciarstwa alpejskiego, snowboardu oraz kadr młodzieżowych; 2) wszystkich miesięcznych list płac stanowiących podstawę wypłaty wynagrodzeń i stypendiów sportowych w ramach badanych umów, tj. z 12 marca 2021 r. i 31 stycznia 2023 r. w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycje 2021 i 2023; z 6 marca 2023 r. w *Programie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023. Wynikało to z braku świadomości konieczności potwierdzenia sprawdzenia tych dokumentów. NIK zauważa, że zgodnie z pkt. 1.1 *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów Polskiego Związku Narciarskiego* dotyczy ona wszystkich dokumentów finansowych i księgowych Związku, w tym list płac i rachunków. Zatwierdzenie dokumentów przez osoby wskazane w pkt. 4.2 Instrukcji, w tym (kadrowo-płacowo) przez sekretarza generalnego i prezesa Zarządu, nie znosi ani nie zastępuje wypełnienia obowiązków kontroli pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym wynikających z pkt. 5 tej Instrukcji.

W przypadku dwóch z ośmiu skontrolowanych Pzs w zadaniach sportu wyczynowego stwierdzono nieterminowe uzyskanie zgody lub akceptacji na zgrupowania zagraniczne zawodników Kn.

PZ Piłki Siatkowej przeprowadził w okresie 24–26 sierpnia 2022 r. zgrupowanie zagraniczne (w Kienbaum, Niemcy) dla senierek w piłce siatkowej halowej bez uzyskania pozytywnej opinii Zespołu Metodycznego w Instytucie Sportu – Państwowym Instytucie Badawczym⁷⁹ oraz zgody Ministra lub dyrektora DSW, co było niezgodne z rozdziałem VII. *Zasady realizacji zadań*, pkt 3. *Zasady realizacji procesy szkolenia*, ppkt 5 *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2022. Wynikało to z tego, że Związek przyjął, że uzyskana zgoda od opiekuna dyscypliny sportu w DSW jest wydana w oparciu o zgodę dyrektora DSW i pozytywną opinię Zespołu Metodycznego, ponieważ dział VII *Programu* nie precyzował ścieżki ani trybu uzyskiwania opinii Zespołu Metodycznego.

⁷⁷ W ramach 6 umów o dofinansowanie: (1) Umowa z 8 czerwca 2022 r.: 1) F/71/07/2022 z 28 lipca 2022 r. na kwotę 12,3 tys. zł, w tym 5,8 tys. zł z dotacji, 2) FVAT/1708/2022 z 1 sierpnia 2022 r. na kwotę 6,16 tys. zł, w tym 5 tys. zł z dotacji, 3) Faktura 2022/M07/011 z 26 lipca 2022 r. na kwotę 14,11 tys. zł, w tym 9,33 tys. zł z dotacji, 4) Faktura 2022/M06/004 z 10 czerwca 2022 r. na kwotę 13,12 tys. zł, w tym 10,67 tys. zł z dotacji; (2) Umowa z 28 lipca 2023 r.: 5) FVAT/2/10/2023 z 27 października 2023 r. na kwotę 7,38 tys. zł, w tym 2 tys. zł z dotacji, 6) FVAT/1/10/2023 z 14 października 2023 r. na kwotę 7,38 tys. zł, w tym 6 tys. zł z dotacji; (3) Umowa z 17 czerwca 2021 r.: 7) FV 8/2021 z 19 maja 2021 r. na kwotę 8 tys. zł, w tym 2 tys. zł z dotacji; (4) Umowa z 24 sierpnia 2022 r.: 8) FV 78/11/2022 z 30 listopada 2022 r. na kwotę 8,5 tys. zł, w tym 3,2 tys. zł z dotacji; (5) Umowa z 16 maja 2022 r.: 9) F/1/11/2022 z 21 listopada 2022 r. na kwotę 12,3 tys. zł, w tym 10 tys. zł z dotacji; (6) Umowa z 4 lipca 2023 r.: 10) FV/KON/001/12/2023 z 7 grudnia 2023 r. na kwotę 28 tys. zł.

⁷⁸ Zgodnie z Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów PZ Narciarskiego z 14 grudnia 2008 r. kontroli przyjętych dokumentów pod względem merytorycznym dokonują osoby wskazane w pkt. 5.2 (kierownik biura, szefowie wyszkolenia, pozostali pracownicy dokonujący zakupu), a kontroli formalno-rachunkowej wskazany w pkt. 5.3 Dział księgowy. Dokonanie kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, zgodnie z pkt. 5.4 Instrukcji powinno być potwierdzone podpisem osoby dokonującej kontroli i adnotacją „sprawdzono pod względem formalnym i rachunkowym”.

⁷⁹ Dalej: Instytut Sportu – PIB.

PZ Pływacki wystąpił o akceptację dyrektora DSW na organizację zagranicznego zgrupowania szkoleniowego Kn seniorów pływania w Dallas w okresie od 5 października do 19 listopada 2023 r. dopiero w dniu ich rozpoczęcia w ramach realizacji umowy z 7 kwietnia 2023 r. w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2023, czym naruszono postanowienie działu VII, rozdział III pkt 5 tego *Programu*, zgodnie z którym organizacja zgrupowań i konsultacji zagranicznych jest możliwa wyłącznie po uzyskaniu pozytywnej opinii Zespołu Metodycznego w Instytucie Sportu – PIB i zaakceptowaniu przez dyrektora DSW. Było to spowodowane skróceniem terminu pierwotnie zaplanowanego zgrupowania w Las Vegas w dniach 28 sierpnia – 30 października 2023 r. na 28 sierpnia – 2 października 2023 r. oraz prośbą trenera z dnia 4 października 2023 r. do PZ Pływackiego o akceptację szkolenia dla zawodniczki Kn w Dallas w okresie od 5 października do 19 listopada 2023 r., z która została zaakceptowana przez DSW.

NIK zauważyła, że postanowienia *Programu wspierania sportów olimpijskich* jednoznacznie określały, że Związek powinien posiadać zgodę wydaną przez dyrektora DSW (w 2023 r. akceptację) przed realizacją zgrupowania lub konsultacji zagranicznych.

Nieterminowe
przesyłanie
dokumentacji
założeń i oceny
startów w zawodach
mistrzowskich

W Ministerstwie dokonywano ocen startów zawodników w międzynarodowych zawodach mistrzowskich (MŚ i ME) po ich zakończeniu. Pzs przedkładały wymagane dokumenty, tj. założenia startu, preliminarz finansowy dotyczący kosztów uczestnictwa w zawodach, a Zespół Metodyczny w Instytucie Sportu – PIB przekazywał do DSW opinię do założeń startowych. Po zakończeniu zawodów Pzs przekazywały ocenę startu w zawodach mistrzowskich oraz komunikat końcowy zawodów, Zespół Metodyczny opracowywał opinię do oceny startu oraz na posiedzeniu w MSiT z udziałem członków ww. Zespołu dokonywano oceny startów. Trzy z ośmiu skontrolowanych Pzs nieterminowo przesłały do MSiT dokumenty dotyczące założeń i oceny startów zawodników Kn w zawodach mistrzowskich (MŚ i ME), co stanowiło naruszenie postanowień umów o dofinansowanie zadań oraz warunków programów w sporcie wyczynowym i młodzieżowym.

Przykłady

PZ Pływacki nieterminowo przysyłał do DSW oraz Zespołu Metodycznego w Instytucie Sportu – PIB dokumentację startu zawodników Kn w 12 zawodach, tj.;

- w ramach sportu wyczynowego – umowy z 1 kwietnia 2019 r. – dokumentację dotyczącą udziału w MŚ w skokach do wody z wieży 27 metrów High Diving/Korea przesłano na 6 dni przed wyjazdem na zawody, a sprawozdanie 36 dni po zawodach, co stanowiło naruszenie postanowień działu VII, rozdział II *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2019; umowy z 1 kwietnia 2021 r. – dokumentację dotyczącą udziału w zawodach ME w Budapeszcie w skokach do wody, pływaniu artystycznym i pływaniu oraz w ME w Kazaniu w pływaniu przesłano do DSW odpowiednio na: 8, 12, 9 i 12 dni przed terminem wyjazdu, co stanowiło naruszenie postanowień działu VII rozdział II *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2021; umowy z 7 kwietnia 2023 r. – dokumentację dotyczącą udziału w MŚ Fukuoka 2023 seniorów w skokach do wody oraz w pływaniu przesłano do DSW i Zespołu Metodycznego odpowiednio na 7 dni przed terminem wyjazdu oraz 11 dni przed terminem wyjazdu, co stanowiło naruszenie postanowień działu VII, rozdział II *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2023;
- w ramach sportu młodzieżowego – umowy z 19 maja 2023 r. – zawodnicy uczestniczyli w ośmiu międzynarodowych zawodach mistrzowskich. We wszystkich przypadkach nie dochowano 14-dniowego terminu do przekazania do MSiT oraz Zespołu Metodycznego dokumentacji dotyczącej udziału w zawodach, która była przekazywana od 13 do 4 dni przed wyjazdem na zawody. Nie dochowano także 14-dniowego terminu złożenia sprawozdań, w 3 z 8 ww. przypadkach dokumenty złożono po 15, 26 i 67 dniach od zakończenia zawodów, co stanowiło naruszenie postanowień działu VII, rozdział II lit. b *Programu szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023. Nieterminowe przysyłanie dokumentów założeń i oceny startu wynikało przede wszystkim z nieposiadania przez Związek kompletnych danych do wyliczenia dokładnych kosztów udziału w zawodach (m.in. zakwaterowania i wyżywienia), dokonania mailowych zgłoszeń zmian w zakwaterowaniu w stosunku do zapotrzebowania wskazanego w pierwszym zgłoszeniu do zawodów.

PZ Narciarski nieterminowo przysyłał do DSW i Zespołu Metodycznego dokumentację startu zawodników Kn⁸⁰, co stanowiło naruszenie odpowiednio § 22 umowy z 12 marca 2021 r., § 23 umowy z 31 stycznia 2023 r. oraz § 22 umowy z 6 marca 2023 r. w związku z warunkami pkt 2 ppkt 1 i 3 rozdziałów VII *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2021 i 2023 oraz pkt 2 ppkt 1 i 3 rozdziału VIII *Programu wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023. Powyższe wynikało wg wyjaśnień m.in. z tego że specyfikacja zawodów w sportach zimowych była zależna od zmiennych warunków klimatycznych, co wpływało na zmiany terminów zawodów i zgrupowań.

Wskazane przez ww. Związki przyczyny, zdaniem NIK, nie mogą uzasadniać braku realizacji przez Pzs obowiązków w programach i umowach w zakresie terminowego i kompletnego przysyłania dokumentacji dotyczącej założeń i oceny startów w zawodach.

Niewywiązywanie się
Pzs z obowiązku
publikowania
dokumentów i list
uczestników zadań

Skontrolowane Pzs w ramach sportu wyczynowego i młodzieżowego wywiązywały się wymogów programów Ministra dotyczących obowiązku publikowania na swojej stronie internetowej dokumentów wskazanych w wytycznej 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* oraz list uczestników objętych dofinansowaniem akcji szkoleniowych. Jednakże dwa Pzs nie realizowały tych obowiązków.

Przykłady

PZ Sportowy Cheerleadingu w latach 2021–2023 nie opublikował na swojej stronie internetowej dokumentów wskazanych w wytycznej 3B1 *Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych*, tj. strategii rozwoju cheerleadingu od 2021 r.; sprawozdania z realizacji strategii; regulaminów obowiązujących w latach 2021–2023, w tym regulaminu dyscyplinarnego; protokołów z walnych zgromadzeń członków (opublikowano dwa protokoły tj. z 13 listopada 2020 r. oraz 7 listopada 2022 r.); protokołów z posiedzeń Zarządu oraz grup roboczych lub komisji w latach 2021–2023; uchwał poszczególnych organów Związku. Do kontroli nie okazano także archiwalnych stron internetowych PZSC, które potwierdzałyby publikacje takich danych. Stanowiło to naruszenie postanowień rozdziału VII, pkt 3, ppkt 8 *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2021–2023. Zdaniem NIK działania Związku nie zapewniały pełnej transparentności w zakresie publikacji wymaganych dokumentów dotyczących działalności Związku. W ocenie NIK wynikało to z niewłaściwego nadzoru prezesa Zarządu nad realizacją ww. zadań dofinansowanych ze środków publicznych.

PZ Sportowy Cheerleadingu w latach 2019–2023 nie utworzył na swojej stronie internetowej oddzielnej ogólnodostępnej zakładki dotyczącej publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników oraz nie publikował w niej (zakładce) aktualnych wykazów prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierających te dane, co stanowiło naruszenie postanowień *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* (rozdziału VII, pkt 3, ppkt 9 – w edycji 2019 i 2020, rozdziału VII, pkt 3, ppkt 7 w edycji 2021, rozdziału VII, pkt 3, ppkt 7 w edycji 2022 i 2023). Ponadto w latach 2019–2023 Związek nie realizował obowiązku prowadzenia list uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału w ramach umów na lata 2019–2023. Stanowiło to naruszenie rozdziału VII, pkt 3, ppkt 6 lit. d *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* – edycja 2019–2023. Prezes Zarządu wyjaśnił, że co roku dokonywany był przegląd strony i usuwane nieaktualne dane oraz nie przechowywał wydruków stron internetowych przed dokonaniem na nich zmian. Związek do grudnia 2023 r. nie prowadził list uczestników akcji szkoleniowych, natomiast w 2023 r. organizowane było tylko jedno zgrupowanie, a listy uczestników zgrupowań organizowanych w poprzednich latach zostały utracone w wyniku przeprowadzki Związku. NIK nie podzieliła wyjaśnień, ponieważ z ww. programów wynikają obowiązki dla beneficjentów, w tym utworzenie na swojej stronie internetowej

⁸⁰ Opóźnienia w realizacji ww. obowiązków stwierdzono w przypadku: a) zbadanych siedmiu zawodów mistrzowskich, w których założenia startu z preliminarem kosztów przesyłano w formie elektronicznej do DSW i Zespołu Metodycznego, tj. MŚ Juniorów w Narciarstwie Klasycznym w Whistler, Kanada (dziewięć dni po terminie), MŚ Seniorów w Konkurencjach Klasycznych Oberstdorf, Niemcy (siedem dni po terminie), MŚ Juniorów i U23 Lahti i Vuokatti, Finlandia (dzień po terminie), MŚ w Snowboardzie w konkurencjach alpejskich Rogia, Słowacja (cztery dni po terminie), MŚ w Narciarstwie Klasycznym Planica, Słowenia (trzy dni po terminie), MŚ Juniorów w Narciarstwie Klasycznym Whistler, USA (dziewięć dni po terminie), MŚ Seniorów w Narciarstwie Alpejskim Meribel-Courchevel, Francja (10 dni po terminie); b) jednego z trzech zbadanych sprawozdań przesłanych po zakończeniu zawodów mistrzowskich w formie elektronicznej do DSW i Zespołu Metodycznego, tj. MŚ Juniorów w Narciarstwie Klasycznym w Whistler, Kanada (52 dni po terminie).

zakładki dotyczącej publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych oraz prowadzenia list uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału. Zdaniem NIK brak realizacji tego obowiązku wynikał z niewłaściwego nadzoru prezesa Zarządu nad wykonywaniem zadań dofinansowanych ze środków publicznych.

PZ Badmintona w ramach realizacji umowy z 5 września 2023 r. w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023, nie sporządził list uczestników zajęć organizowanych w 2023 r. podczas 150 pikników rodzinnych, które zgodnie z wymaganiami programu, powinny być sporządzone przez prowadzących zajęcia trenerów. Listy uczestników tych pikników nie były prowadzone, ponieważ zgodnie z wyjaśnieniem osoby te nie chciały podawać danych osobowych i odmawiały udziału w tego rodzaju wydarzeniach. NIK zwraca jednak uwagę, że zgodnie z warunkami *Programu*, prowadzący zajęcia sportowe w ramach zadania, zobowiązani są do sprawdzania i dokumentowania frekwencji uczestników podczas każdych zajęć. Nieprowadzenie, w ramach organizowanych pikników, list uczestniczących w nim osób (dzieci i młodzieży), uniemożliwiało ich identyfikację, a tym samym nie można uznać, że pikniki te miały charakter „systemowego projektu sportowego”.

Zakup suplementów diety i odżywek bez opinii lekarza specjalisty oraz nieprawidłowe przekazanie ich zawodnikom

PZ Narciarski w zadaniach sportu wyczynowego i młodzieżowego dokonał zakupu suplementów diety i odżywek ze środków dotacji w kwocie 110,7 tys. zł w oparciu o wykaz (arkusz zamówienia), który nie został zaopiniowany (potwierdzony) przez lekarza specjalistę medycyny sportowej, czym naruszono § 22 umowy z 12 marca 2021 r. oraz § 23 umowy z 31 stycznia 2023 r. w związku z pkt 3 ppkt. 8a rozdziału VII *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2021 i 2023, § 22 umowy z 6 marca 2023 r. w związku z pkt 7 ppkt. 6a rozdziału VIII *Programu szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023. Ponadto PZ Narciarski nie posiadał potwierdzenia odbioru przez zawodników suplementów diety i odżywek, wydanych trenerowi Kn biegów narciarskich kobiet A (w zbadanych zakupach w 2021 r., sfinansowanych z środków dotacji na kwotę 16,9 tys. zł). Było to niezgodne z § 22 umowy z 12 marca 2021 r. w związku z pkt 3 ppkt 8a rozdziału VII *Programu wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2021. NIK zauważa, że wymogiem realizowanych umów przez Związek warunków programu było to, aby zakup suplementów diety i odżywek był realizowany w oparciu o wykaz zaopiniowany przez lekarza określonej specjalizacji (medycyny sportowej), a prowadzona ewidencja i dystrybucja suplementów i odżywek zawierała m.in. wykaz i listę zawodników potwierdzających ich odbiór.

Niewystarczające monitorowanie wykonania zadań w trzech Pzs

W trzech z ośmiu skontrolowanych Pzs, tj. w PZ Badmintona, PZ Tenisowym i PZ Narciarskim niewystarczająco monitorowano wykonanie zadań w ramach umów w sporcie powszechnym.

Dwa Pzs, nie uzyskały wszystkich wymaganych zgód/oświadczeń na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych uczestników i osób prowadzących zajęcia. PZ Badmintona nie posiadał dowodów potwierdzających uzyskanie przez trenerów od wszystkich uczestników zajęć w 12 grupach ćwiczebnych (po trzy grupy dotyczące realizacji umów w ramach ww. *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2019–2021 i 2023) lub od ich rodziców/opiekunów prawnych zgody/oświadczenia o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych uczestnika, a także na wprowadzanie tych danych do systemów informatycznych przez podmiot realizujący zadanie, w celu dokumentowania, monitorowania oraz ewaluacji realizacji zadania dofinansowanego ze środków publicznych. Zaniechanie uzyskania zgód/oświadczeń wyjaśniono tym, że Związek nie zbierał i nie przetwarzał danych osobowych. Natomiast PZ Narciarski nie uzyskał od osób prowadzących zajęcia zgód/oświadczeń na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie ich danych osobowych w celu dokumentowania, monitorowania oraz ewaluacji realizacji zadania dofinansowanego ze środków publicznych, czym naruszono § 24 umów z 16 maja 2022 r. oraz z 2 czerwca 2023 r. w związku z pkt 5 rozdziału VI *Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2022 i 2023. Jako przyczynę zaniechania uzyskania zgód/oświadczeń wskazano duże obciążenie zadaniami kierownika administracyjnego w realizacji umowy. NIK zwraca uwagę, że wymóg pozyskiwania ww. zgód/oświadczeń wynikał z postanowień programów Ministra, do których przestrzegania Związki zobowiązały się w podpisanych umowach.

W PZ Badmintona i PZ Tenisowym niewystarczająco monitorowano wykonanie zadań w ramach umów w zakresie przeprowadzania wizytacji w grupach ćwiczebnych i zapewnienia wymaganej liczebności grup ćwiczebnych. PZ Badmintona w ramach umów w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycje 2019 i 2021, na zadanie MOB przeprowadził wizytacje tylko w części grup ćwiczebnych – w 2019 r. w 23 z 54 klubów, a w 2020 r. w 13 z 88 klubów. Natomiast w 2021 r. w ramach realizacji umowy z 11 czerwca 2021 r. na zadanie MOB nie przeprowadził wizytacji w żadnym z 88 klubów. Związek uzasadnił to w przedłożonym Ministrowi sprawozdaniu, ograniczeniami związanymi z epidemią COVID-19. NIK zwraca uwagę, że w ww. *Programach* na lata 2019–2021, wśród głównych warunków realizacji zadania określono wymóg przeprowadzenia wizytacji we wszystkich grupach ćwiczebnych objętych dofinansowaniem, a jedynie w programie w 2021 r. dopuszczono zmniejszenie zakresu przeprowadzonych wizytacji, jeśli uniemożliwiała to sytuacja epidemiczna. PZ Tenisowy w ramach umowy z 16 maja 2022 r. w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2022 nie przeprowadził wizytacji zajęć w 49 z 81 klubów, a także nie posiadał raportu z wizytacji w jednym klubie (Park Tenisowy Olimpia Poznań). Było to niezgodne z postanowieniami ww. *Programu*, stanowiącymi, że realizator jest zobowiązany do przeprowadzenia wizytacji we wszystkich grupach ćwiczebnych objętych dofinansowaniem, a wizytacje muszą być szczegółowo dokumentowane, w zakresie terminu, miejsca, przebiegu i wniosków (ust. 3 pkt 8 rozdziału VI). Wyjaśniono to tym, że kluby były kontrolowane w sposób mailowy, telefoniczny oraz frekwencyjny, a z wizytacji w klubie wnioski i krótkie sprawozdanie były przedstawiane w formie telefonicznej. NIK zauważa, że założenia *Programu* określają sposób realizacji i dokumentowania obowiązku przeprowadzania wizytacji we wszystkich grupach ćwiczebnych objętych dofinansowaniem.

PZ Tenisowy w ramach realizacji umowy z 16 maja 2022 r. nie zapewnił także wymaganej liczebności grup ćwiczebnych w klubie, która w dwóch grupach wyniosła po 6 osób. Było to niezgodnie z ust. 3 pkt 6 rozdziału VI ww. *Programu*, w którym określono minimalną liczebność grupy ćwiczebnej na 10 osób. Wyjaśniono to tym, że liczba grupy ćwiczebnej większa niż 6 osób na jeden tenisowy kort pełnowymiarowy, w ocenie metodycznej Związku, ze względu na specyfikę tenisa, nie była prawidłowa. NIK wskazała, że Związek realizując zadanie dofinansowane ze środków publicznych na podstawie programów Ministra był zobowiązany przestrzegać zasad ich realizacji, mając jednocześnie możliwość występowania do Ministra z propozycjami modyfikacji założeń programowych.

Nieterminowy zwrot niewykorzystanych dotacji przez Pzs

W pięciu skontrolowanych Pzs stwierdzono nieterminowy zwrot do MSiT niewykorzystanych środków dotacji w łącznej kwocie 249,8 tys. zł w ramach zadań realizowanych w ramach programów sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego (PZ Lekkiej Atletyki w ośmiu umowach w kwocie 140,8 tys. zł, PZ Pływackim w pięciu umowach – 34,5 tys. zł, PZ Piłki Siatkowej w trzech umowach – 62,3 tys. zł oraz w jednej umowie w PZ Tenisowym – 12,1 tys. zł i jednej w PZ Narciarskim – 0,1 tys. zł). Nieterminowy zwrot dotacji stanowił naruszenie postanowień zawartych umów o dofinansowanie.

Przykłady

PZ Lekkiej Atletyki dokonał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji po terminie określonym w umowach o dofinansowanie w przypadku ośmiu umów w łącznej kwocie 140,8 tys. zł, tj. dwóch w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycje 2022 i 2023 (0,5 tys. zł i 6,9 tys. zł); jednej w *Programie wspieranie kariery dwutorowej członków Kn* – edycja 2022 (0,6 tys. zł); jednej w *Programie wspierania promocji sportu* – edycja 2021 (1 zł); jednej w *Programie Wakacje+* – edycja 2022 (9,2 tys. zł); jednej w *Programie Sport dla Wszystkich* – edycja 2021 (0,9 tys. zł); dwóch w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2020 i 2023 (77,3 tys. zł i 43,7 tys. zł). Opóźnienia wynosiły od 5 do 80 dni. Stanowiło to naruszenie odpowiednio § 6 ust. 2, § 9 ust. 2, § 10 ust. 2, § 11 ust. 2 i § 12 ust. 2 umów o dofinansowanie. Przyczyną zwrotu środków po terminie były przeoczenie zlecenia dyspozycji zwrotu niewykorzystanej dotacji w systemie bankowym, uzgodnienia księgowania trwające po wskazanym terminie wymagalności oraz epidemia COVID-19.

PZ Pływacki dokonał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji po terminie w pięciu umowach w łącznej kwocie 34,5 tys. zł, tj. jednej w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2023 (8,1 tys. zł), jednej w *Programie Super Trener* – edycja 2023 (19,7 tys. zł), jednej w *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* – edycja 2023 (0,4 tys. zł); jednej w *Programie Sport dla Wszystkich* – edycja 2023 (5,8 tys. zł); jednej w *Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe* – edycja 2023 (0,5 tys. zł). Stanowiło to naruszenie odpowiednio § 6 ust. 2, § 8 ust. 2, § 10 ust. 2 i § 12 ust. 2 umów o dofinansowanie. Opóźnienia wynosiły od 11 do 16 dni. Ich przyczynami były m.in. nieterminowe dostarczanie faktur przez kontrahentów, niedostarczenie dokumentów przez koordynatora zadania, nieotrzymanie dokumentów dotyczących przeprowadzonych akcji szkoleniowych za granicą, niepełna weryfikacja dokumentów rozliczeniowych na etapie przygotowania sprawozdania.

PZ Piłki Siatkowej dokonał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji po terminie w trzech umowach w łącznej kwocie 62,3 tys. zł, tj. jednej w *Programie wspierania sportów olimpijskich* – edycja 2022 (17,2 tys. zł); jednej w *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – szkolenie centralne* – edycja 2023 (23 tys. zł); jednej w *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – szkolnie grupowe* – edycja 2023 (22,1 tys. zł). Stanowiło to naruszenie odpowiednio § 6 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 oraz § 8 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 umów o dofinansowanie. Opóźnienia w zwrocie dotacji wynosiły od 15 do 53 dni. Ich przyczynami było m.in. stwierdzenie w wyniku weryfikacji i analizy dokumentacji merytorycznej i dowodów księgowych w Związku na etapie przygotowania ostatecznego rozliczenia dotacji dodatkowych środków finansowych, które powinny zostać zwrócone do Ministerstwa wraz z odsetkami.

Polskie związki sportowe powinny zgodnie z umowami o dofinansowanie zwracać niewykorzystane dotacje w terminie 15 dni od dnia wskazanego jako termin zakończenia realizacji zadania publicznego na rachunek Ministerstwa, powiadamiając o tym jednocześnie Ministra.

**Pzs osiągnęły
w większości
zakładane efekty
dofinansowanych
zadań**

Skontrolowane Pzs w większości osiągnęły zakładane efekty dofinansowanych przez Ministra zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym. W sporcie wyczynowym i młodzieżowym osiągnięto efekty w zakresie: realizacji zgrupowań i konsultacji zawodnikom Kn (krajowych i zagranicznych), przygotowań i udziału w zawodach sportowych (krajowych i zagranicznych, w tym IO, MŚ i ME) i uzyskanych w nich wyników sportowych, organizacji zawodów mistrzowskich w Polsce promujących różne dyscypliny sportu, zapewnienia zawodnikom sprzętu sportowego i suplementów diety, przygotowania młodzieżowych Kn jako zaplecza dla Kn seniorskich. W sporcie powszechnym osiągnięto efekty w zakresie upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w formie zajęć, obozów, imprez i zawodów sportowych (gminnych, powiatowych, wojewódzkich, ogólnokrajowych), a także promocji wśród dzieci i młodzieży zdrowego i aktywnego stylu życia. Nieosiągnięcie w pełni zakładanych efektów zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym, w tym m.in. wyników sportowych było spowodowane przede wszystkim indywidualnymi zdarzeniami i kontuzjami zawodników oraz ograniczeniami wynikającymi z epidemii COVID-19.

**Prawidłowa
realizacja zadań
przez PZ Piłki Nożnej
w Programie
Certyfikacji Szkółek
Piłkarskich**

PZ Piłki Nożnej prawidłowo realizował zadania oraz wykorzystał środki publiczne przekazane mu przez Ministra jako operatorowi krajowemu *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich*. Związek w latach 2020–2023 podpisał łącznie 3 102 umowy ze szkołkami piłkarskimi (557 w 2020 r., 324 w 2021 r., 1 100 w 2022 r., 1 121 w 2023 r.) oraz przekazywał im środki dofinansowania w zależności od liczby stworzonych drużyn piłkarskich i liczby uczestników. W wyniku realizacji przez Związek zadań w programie wzięło udział od 324 do 1121 szkółek z terenu całej Polski na poziomach certyfikacji złotym, srebrnym, brązowym i zielonym. Związek prawidłowo monitorował i nadzorował wykonanie zadań przez szkoły oraz prawidłowo rozliczył dofinansowane zadania. Osiągnięto zakładane efekty zadań poprzez udział dzieci i młodzieży w programie i podniesienie poziomu szkolenia wg takich samych założeń treningowych. W zadaniach dofinansowano udział 354 014 uczestników (56 757 w 2020 r., 90 503 w 2021 r., 93 619 w 2022 r., 113 135 w 2023 r.), a ich liczba wzrosła w 2023 r. w stosunku do roku 2020 o 99,3 %.

Prawidłowa realizacja zadań przez szkoły piłkarskie w Programie Certyfikacji Szkółek Piłkarskich

W latach 2020–2023 skontrolowane szkoły piłkarskie prawidłowo realizowały zadania oraz wykorzystały środki publiczne Ministra przekazane im przez PZ Piłki Nożnej. Szkoły spełniały warunki poziomu certyfikatu określone w *Programie Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* oraz w regulacjach operatora krajowego dotyczących realizacji zadań w kolejnych cyklach programu. Prawidłowo wykonały zadania w umowach zawartych z PZ Piłki Nożnej oraz rozliczyły zadania i dofinansowanie w informatycznym Systemie Zarządzania Szkołą Piłkarską.

W efekcie realizacji dofinansowanych zadań we wszystkich skontrolowanych szkołkach piłkarskich w ramach *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* zapewniono uczestnictwo w szkoleniu sportowym (treningach piłki nożnej) w grupach ćwiczebnych dzieci i młodzieży (w tym dziewcząt), kadre wykwalifikowanych trenerów piłki nożnej, opiekę lekarską, sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia treningów, w tym stroje dla uczestników, wynajem obiektów sportowych do prowadzenia treningów, udział w zawodach sportowych (w gminnych, powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich turniejach piłkarskich).

5.3. Nadzór Ministra Sportu i Turystyki nad polskimi związkami sportowymi

Działania nadzorcze Ministra nad Pzs na podstawie ustawy o sporcie

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad Pzs na podstawie przepisów ustawy o sporcie. W latach 2019–2024 (do 31 marca) realizował wobec Pzs działania nadzorcze wydając decyzje na podstawie przepisów ustawy o sporcie, rozpatrzył łącznie 294 skarg i wniosków dotyczących działalności i realizacji zadań przez Pzs oraz przeprowadził 19 kontroli w Pzs. W realizacji nadzoru Ministra stwierdzono nieprawidłowe załatwianie skarg dotyczących Pzs, tj. z naruszeniem art. 237 § 1 oraz art. 36 § 1 Kpa, tj. po upływie miesięcznego terminu na załatwienie sprawy bez zawiadomienia stron o przyczynach jej niezakończono, bez wskazania nowego terminu załatwienia sprawy i pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia. W Ministerstwie dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w polskich związkach sportowych.

Minister w latach 2019–2024 (do 31 marca) w ramach sprawowanego nadzoru nad Pzs realizował działania nadzorcze wydając decyzje na podstawie przepisów ustawy o sporcie, m.in. art. 7 i art. 11–26 decyzji dotyczących zgody Ministra na utworzenie Pzs lub odmowy zgody Ministra na utworzenie Pzs; art. 9–16 decyzji w sprawach kadencji władz Pzs, zakazu łączenia stanowisk, sprawozdań z działalności Pzs⁸¹; art. 15–8 decyzji dotyczących zgody lub odmowy wyrażenia zgody Ministra na utworzenie przez Pzs ligi zawodowej; art. 21–80 decyzji dotyczących zatwierdzenia statutu oraz zmian statutu Pzs; art. 22 ust. 1 pkt 1–12 decyzji dotyczących udzielenia władzom Pzs upomnienia i zażądania od Pzs podjęcia działań mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z prawem⁸²; art. 22 ust. 1 pkt 2–20 decyzji w sprawach uchylenia decyzji władz Pzs⁸³.

⁸¹ Decyzje dotyczyły m.in. łączenia stanowisk w Pzs, decyzji uchylającej uchwałę w przedmiocie wyboru prezesa Zarządu, decyzji udzielającej władzom Pzs upomnienia za brak sprawozdania finansowego, decyzji uchylających uchwały Walnego Zjazdu Pzs w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Pzs.

⁸² Decyzje dotyczyły m.in. udzielania władzom Pzs upomnienia i zażądania od właściwych władz Związku sporządzenia sprawozdania z działalności oraz sprawozdania finansowego; poddania sprawozdania finansowego badaniu przez biegłego rewidenta oraz rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdań przez Walny Zjazd Delegatów Związku; upomnienia za brak sprawozdania finansowego; uchylenia uchwał Zarządu o dokooptowaniu do Zarządu członków Zarządu; uchylenia uchwały Zarządu dotyczącej przepisów dyscyplinarnych.

⁸³ Decyzje dotyczyły uchylenia decyzji władz Pzs m.in. uchylenia uchwały w przedmiocie wyboru prezesa Zarządu; uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów Związku ws. przyjęcia regulaminu dyscyplinarnego; uchwał Zarządów różnych Pzs; uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów na wybór członka Zarządu; uchwały Walnego Zjazdu

**Działania
w sprawach
mobbingu,
molestowania,
wykorzystania
seksualnego w Pzs**

Minister na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o sporcie złożył do sądu rejestrowego jeden wniosek o zastosowanie środka, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie, tj. o rozwiązanie Pzs (w 2019 r. złożył wniosek o rozwiązanie PZ Curlingu, który został rozwiązany w 2022 r.). Wobec jednego Pzs Minister wystąpił do sądu rejestrowego z wnioskiem o ustanowienie kuratora⁸⁴ na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach⁸⁵.

W Ministerstwie od 26 października 2021 r. nie prowadzono indywidualnych spraw w zakresie mobbingu, molestowania czy wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów występujących w Pzs. Departament Prawny informował Pzs o nowych obowiązkach związanych z ochroną małoletnich wynikających z innych przepisów niż ustawa o sporcie, tj. 29 lutego 2024 r. wystosował pismo informujące, że w dniu 15 lutego 2024 r. weszła w życie nowelizacja przepisów ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Pomimo że Minister opracował i przyjął *Kodeks Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych* (stanowiący narzędzie pozalegislacyjne jako katalog zaleceń i dobrych praktyk) znaczna część Pzs nie wdrożyła zawartych w nim wytycznych odnoszących się do kwestii udziału kobiet w organach decyzyjnych Pzs i podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w sporcie. Z przeprowadzonego w 2023 r. przez Ministerstwo badania ankietowego w Pzs w zakresie procedur przeciwdziałania molestowaniu i dyskryminacji pt. *Przeciwdziałanie molestowaniu, dyskryminacji i innym nadużyciom* (udział wzięło 53 z 69 Pzs, tj. 77 %) wynika, że jedynie 38 % Pzs (20 Pzs) przyjęło regulamin zawierający zasady przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi i innym nadużyciom wobec zawodników i innych osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym; 28 % Pzs (15 Pzs) powołało pełnomocnika ds. przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi i innym nadużyciom, 45 % Pzs (24 Pzs) zadeklarowało wdrożenie polityki w zakresie ochrony nietykalności fizycznej i psychicznej zawodników; 53 % Pzs (28 Pzs) powołało rzecznika dyscyplinarnego. W 2024 r. w Ministerstwie podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w Pzs. W dniu 21 listopada 2024 r. Sejm RP uchwalił ustawę z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz niektórych innych ustaw, której Prezydent RP nie podpisał oraz skierował w dniu 23 grudnia 2024 r. na podstawie art. 122 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania jej zgodności z Konstytucją. Najważniejsze wprowadzone rozwiązania w ww. ustawie dotyczą przeciwdziałania dyskryminacji kobiet w Pzs; zapewnienia udziału przedstawicieli zawodników Kn w Zarządach Pzs; wprowadzenia ochrony kobiet (członków Kn) po urodzeniu dziecka; przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie, w tym powołania przy Ministrze rzecznika ochrony praw zawodników i innych osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym; wyznaczenia pełnomocników do spraw przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie w Pzs.

**Realizacja
19 kontroli w Pzs**

W latach 2019–2023 Ministerstwo zaplanowało i przeprowadziło 19 kontroli Pzs, w tym w 2019 r. kontrole w czterech Pzs, 2020 r. – w czterech, 2021 r. – w trzech, 2022 r. – w dwóch; 2023 r. – w sześciu. Spośród 19 kontroli, w przypadku pięciu wydano ocenę negatywną, 11 pozytywną mimo

Delegatów w sprawie wniosku o odwołanie uchwały Zarządu w sprawie pobierania opłat antydopingowych na zawodach regionalnych; uchwały Zarządu dotyczącej przepisów dyscyplinarnych, decyzji władz Związku o powołaniu członków Zarządu, którzy naruszyli ograniczenia wynikające z art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy o sporcie.

⁸⁴ W styczniu 2023 r. złożył wniosek o ustanowienie kuratora dla PZ Płetwonurkowania z powodu ujawnionego w wyniku przeprowadzonej kontroli braku władz, w szczególności Zarządu zdolnego do działań prawnych (wniosek został uwzględniony przez sąd).

⁸⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2261.

Nieprawidłowe załatwianie skarg dotyczących Pzs

stwierdzonych nieprawidłowości, a w trzech pozytywną. W przypadku 18 kontroli wydano zalecenia i wnioski pokontrolne. Pzs wykonały zalecenia i wnioski lub poinformowały o ich realizacji.

W Ministerstwie rozpatrzono 294 skargi i wnioski dotyczące działalności Pzs, w tym: w 2019 r. – 115; w 2020 r. – 60; w 2021 r. – 13; 2022 r. – 68, w 2023 r. – 38. W Ministerstwie załatwiono 14 skarg w 2022 r. oraz 9 skarg w 2023 r. z naruszeniem art. 237 § 1 oraz art. 36 § 1 Kpa, tj. po upływie miesięcznego terminu na załatwienie skargi oraz nie zawiadomiono stron o przyczynach niezakończona sprawy w terminie, nie wskazano nowego terminu załatwienia sprawy i nie pouczone o prawie do wniesienia ponaglenia. Skargi te dotyczyły spraw w zakresie działalności⁸⁶ różnych Pzs, m.in. PZ Motorowego, PZ Hokeja na Lodzie, PZ Jeździeckiego, PZ Lekkiej Atletyki, PZ Koszykówki, PZ Taekwondo Olimpijskiego, PZ Kolarskiego, PZ Piłki Siatkowej, PZ Żeglarskiego, PZ Baseballu i Softballu.

NIK nie podzieliła wyjaśnień pracownika w zastępstwie Dyrektora Departamentu Prawnego, że w zakresie rozpatrywania ww. skarg termin wynikający z art. 237 § 1 Kpa ma charakter instrukcyjny i odnosi się do samego zawiadomienia o załatwieniu skargi oraz stosowania do skarg i zawiadamiania skarżącego terminów przewidzianych w art. 35 § 3 Kpa (termin sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego, która powinna zostać załatwiona nie później niż w ciągu miesiąca oraz sprawy szczególnie skomplikowanej, tj. sprawy załatwianej w terminie nie późniejszym niż w ciągu dwóch miesięcy). Zgodnie z art. 237 § 1 Kpa Minister jako organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. Zgodnie z art. 237 § 4 Kpa w razie niezakończona skargi w tym terminie stosuje się przepisy art. 36–38 (przepis ten nie daje podstaw do stosowania art. 35 § 3 Kpa)⁸⁷. Art. 36 § 1 Kpa stanowi, że o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, a § 2, że ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

Zaniechanie sporządzenia rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków

W Ministerstwie nie sporządzono rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej za 2021 r., obejmujących m.in. skargi i wnioski dotyczące Pzs. Było to niezgodne z § 9 ust. 1 zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 września 2015 r. w sprawie przyjmowania, ewidencjonowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz petycji, stanowiącym, że Biuro Dyrektora Generalnego opracowuje roczną analizę załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra, którą przedkłada do zatwierdzenia Ministrowi w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za który opracowywana jest analiza. Zdaniem NIK wynikało to z niewystarczającego nadzoru Ministra nad realizacją obowiązków w zakresie sporządzania oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków. Stanowiło to także naruszenie obowiązującego w kontroli zarządczej *Standardu nr 11 – Nadzór*.

⁸⁶ M.in. odmowy zatwierdzenia zmiany statutu Związku przyjętej podczas obrad Walnego Zjazdu Delegatów Związku; nieprawidłowości w zwołaniu i przebiegu Walnego Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów; wprowadzenia przez Związek instrukcji ws. zasad wydawania patentów żeglarskich; zastosowania wobec Związku środków nadzoru; przeprowadzenia kontroli trybu i przeprowadzenia Zarządu Związku oraz uchylenia na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie podjętych uchwał; działalności osób wchodzących w skład Zarządu Związku; łączenia funkcji członka Zarządu i prowadzenia działalności gospodarczej; opóźnień w wypłacie wynagrodzenia.

⁸⁷ W art. 37 Kpa uregulowano prawo do wnoszenia ponaglenia, a w art. 38 Kpa zasady odpowiedzialności pracownika organu administracji publicznej, który nie załatwił sprawy w terminie lub prowadził postępowanie dłużej niż było to niezbędne do załatwienia sprawy.

**Nieterminowe
sporządzenie
oraz zatwierdzenie
oceny przyjmowania
i załatwiania skarg
i wniosków**

Oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. i 2023 r. przez Ministerstwo oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi lub przez niego nadzorowane zostały sporządzone i zatwierdzone odpowiednio 13 lipca 2023 r. (104 dni po terminie) i 14 maja 2024 r. (34 dni po terminie). Ponadto ocena w 2022 r. nie została zaakceptowana przez Dyrektora Generalnego MSiT oraz zamieszczona na stronie intranetowej MSiT dopiero 15 maja 2024 r., tj. po ponad 10 miesiącach od daty jej sporządzenia. Stanowiło to naruszenie § 16 ust. 3 zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg, wniosków i petycji, zgodnie z którym Departament Kontroli, na podstawie informacji, o której mowa w § 16 ust. 1, opracowuje do dnia 31 marca każdego roku – za rok ubiegły, ocenę przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków przez Ministerstwo oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi lub przez niego nadzorowane, która jest akceptowana z upoważnienia Ministra, przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa. Przyczyną nieterminowego opracowania oceny w 2022 r. było spiętrzenie zadań, a nieterminowe opracowanie oceny w 2023 r. wynikało z przygotowywania w terminie do 31 marca szeregu dokumentów podsumowująco-sprawozdawczych o charakterze analitycznym. Zdaniem NIK nieterminowe sporządzanie oceny w 2022 oraz nieterminowe jej zamieszczenie na stronie intranetowej MSiT wynikało z niewystarczającego nadzoru ówczesnego Dyrektora Generalnego Ministerstwa nad realizacją obowiązków w zakresie sporządzania ocen przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków. Stanowiło to także naruszenie obowiązującego w kontroli zarządczej *Standardu nr 11 – Nadzór*.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Czy polskie związki sportowe prawidłowo i rzetelnie realizowały zadania dofinansowane w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki, w tym czy osiągały zakładane efekty?
Cel szczegółowe kontroli	1) Czy Minister Sportu i Turystyki prawidłowo i rzetelnie dofinansowywał realizację zadań przez polskie związki sportowe oraz osiągnął zakładane efekty udzielonego dofinansowania? 2) Czy Minister Sportu i Turystyki prawidłowo i rzetelnie sprawował nadzór nad polskimi związkami sportowymi? 3) Czy polskie związki sportowe prawidłowo zrealizowały i rozliczyły umowy na dofinansowanie zadań zawarte z Ministrem Sportu i Turystyki, w tym wykonały określone w nich zadania oraz osiągnęły zakładane efekty tych zadań? 4) Czy inni beneficjenci, w związku z zadaniami polskich związków sportowych, zrealizowali i rozliczyli umowy na dofinansowanie zadań, w tym wykonali określone w nich zadania oraz osiągnęły zakładane efekty tych zadań?
Zakres podmiotowy	Kontrolą objęto Ministerstwo Sportu i Turystyki, osiem polskich związków sportowych (Polski Związek Lekkiej Atletyki, Polski Związek Narciarski, Polski Związek Piłki Siatkowej, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Badmintonu, Polski Związek Sportowy Cheerleadingu, Polski Związek Piłki Nożnej, Polski Związek Tenisowy) oraz cztery szkoły piłkarskie (Rybnicki Klub Piłkarski – Szkołka Piłkarska ROW w Rybniku, Uczniowski Klub Sportowy RUCH Radzionków w Radzionkowie, Klub Sportowy POLONIA w Środzie Wielkopolskiej, Towarzystwo Młodzieży Sportowej SUCHARY w Suchym Lesie).
Kryteria kontroli	W Ministerstwie Sportu i Turystyki kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. W polskich związkach sportowych i szkołkach piłkarskich kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy, o NIK, z uwzględnieniem kryteriów legalności i gospodarności.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019–2024 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem. Kontrole w jednostkach kontrolowanych przeprowadzono w okresie od dnia 16 kwietnia 2024 r. do dnia 9 września 2024 r.
Stan realizacji wniosków pokontrolnych	Minister Sportu i Turystyki oraz polskie związki sportowe i szkoły piłkarskie, z wyjątkiem jednego polskiego związku sportowego, nie zgłosili zastrzeżeń do wystąpień pokontrolnych. Do wystąpienia pokontrolnego dotyczącego kontroli Polskiego Związku Narciarskiego prezes Zarządu zgłosił siedem zastrzeżeń, dotyczących przyjętej oceny ogólnej działalności Związku w wystąpieniu pokontrolnym oraz nieprawidłowości dotyczących nieprzeprowadzenia przetargów, o których mowa w art. 70 ¹ i 70 ³ K.c. zgodnie z wymogami w umowach dotacyjnych; przekazywania nieprawidłowych danych do Głównego Urzędu Statystycznego na temat liczby udzielonych przez Związek licencji w 2019 i 2021 r.; nieterminowego dokonania zwrotu niewykorzystanej części dotacji; nieterminowego realizowania obowiązku przesyłania dokumentacji z realizacji uczestnictwa zawodników Kn w międzynarodowych zawodach mistrzowskich; niewypłacenia w 2021 r. stypendiów sportowych zawodnikom niezwłocznie po otrzymaniu środków z MSiT; braku opisu dowodów księgowych stanowiących podstawę rozliczenia kosztów bezpośrednich i pośrednich z dotacji o sprawdzeniu ich pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W podjętej w dniu 5 listopada 2024 r. uchwale nr KPK-KPO.441.175.2024 Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej w NIK wszystkie złożone zastrzeżenia oddalił.

W 13 wystąpieniach pokontrolnych sformułowano łącznie 55 wniosków pokontrolnych. Z informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych wynika, że 19 wniosków pokontrolnych zostało zrealizowanych, a 36 jest w trakcie realizacji.

**Finansowe
rezultaty kontroli**

W wyniku przeprowadzonej kontroli finansowe rezultaty kontroli wyniosły 2 840 153,47 zł, w tym finansowe skutki nieprawidłowości (2 839 716,47 zł) i korzyści finansowe (437 zł) w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Polskim Związku Badmintonu, Polskim Związku Sportowym Cheerleadingu, Polskim Związku Narciarskim, Polskim Związku Pływackim i Polskim Związku Tenisowym.

**Działania podjęte
po zakończeniu
kontroli**

W wyniku przeprowadzonej kontroli skierowano zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez byłego Ministra Sportu i Turystyki na podstawie art. 231 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny⁸⁸, tj. przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego w związku z przyznaniem ze środków FRKF, w ramach *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – edycja 2023, Polskiemu Związkowi Piłki Nożnej, dofinansowania na realizację zadania inwestycyjnego pn. *Narodowe Centrum Szkolenia, Badań i Treningu Piłki Nożnej – I etap* w kwocie 186 123,7 tys. zł, pomimo że wniosek inwestycyjny nie spełniał wymogów formalnych w zakresie potwierdzenia prawa Związku do dysponowania nieruchomością na cele budowlane i powinien zostać odrzucony.

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁸⁹ NIK skierowała zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych przez prezesa Zarządu i członka Zarządu Polskiego Związku Pływackiego w związku z naruszeniem art. 9 pkt 1 ustawy w zakresie wydatkowania części dotacji w kwocie 6142,86 zł niezgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie, a także w związku z naruszeniem art. 9 pkt 3 ustawy w zakresie niedokonania w terminie zwrotu części niewykorzystanych dotacji w łącznej kwocie 34 536,41 zł.

**Wykaz jednostek
kontrolowanych**

W kontroli uczestniczył Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego i cztery Delegatury NIK.

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego	Ministerstwo Sportu i Turystyki	Sławomir Nitras
2.		Polski Związek Lekkiej Atletyki	Henryk Olszewski
3.		Polski Związek Piłki Nożnej	Cezary Kulesza
4.		Polski Związek Sportowy Cheerleadingu	Leszek Cichocki
5.	Delegatura NIK w Katowicach	Rybnicki Klub Piłkarski – Szkołka Piłkarska ROW w Rybniku	Jan Janik
6.		Uczniowski Klub Sportowy RUCH Radzionków w Radzionkowie	Henryk Sobala
7.	Delegatura NIK w Krakowie	Polski Związek Narciarski	Adam Małysz

⁸⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 17, ze zm.

⁸⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 104. Dalej: ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
8.	Delegatura NIK w Poznaniu	Klub Sportowy POLONIA w Środzie Wielkopolskiej	Waldemar Grześkowiak
9.		Towarzystwo Młodzieży Sportowej SUCHARY w Suchym Lesie	Mirosława Żmijewska
10.	Delegatura NIK w Warszawie	Polski Związek Piłki Siatkowej	Sebastian Świdorski
11.		Polski Związek Pływacki	Otylia Jędrzejczak
12.		Polski Związek Tenisowy	Dariusz Łukaszewski
13.		Polski Związek Badmintonu	Marek Krajewski

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe:
1.	Ministerstwo Sportu i Turystyki	w formie opisowej	1. Minister prawidłowo udzielał dotacji na zadania realizowane przez Pzs w ramach programów sportu wyczynowego. 2. Minister osiągnął zakładane cele i efekty większości zadań realizowanych przez Pzs w programach dotyczących sportu wyczynowego. 3. Minister prawidłowo rozliczał dotacje na zadania realizowane przez Pzs w ramach programów sportu młodzieżowego oraz osiągnął zakładane cele i efekty w tych programach. 4. Minister osiągnął zakładane efekty zadań realizowanych przez Pzs w ramach umów w programach sportu powszechnego. 5. Minister realizował działania nadzorcze na podstawie przepisów ustawy o sporcie w zakresie sprawowanego nadzoru nad Pzs. 6. Realizacja w ramach nadzoru Ministra nad Pzs kontroli działalności Pzs i kontroli wykorzystania dotacji przez Pzs.	1. Nierzetelne informowanie przez Ministra o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019–2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, poprzez brak informacji o podziale 30 % planowanych środków wg własnej, uznaniowej decyzji Ministra. 2. Udzielenie w 2023 r. dotacji PZ Badmintona – na podstawie umowy na 2023 r. dotyczącej realizacji zadania <i>MOB</i>, w kwocie 418 876,41 zł w ramach <i>Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe</i> na realizację pikników rodzinnych, które nie miały charakteru systemowego projektu sportowego. 3. DS rozliczył dofinansowanie z umowy zawartej z PZ Badmintona, pomimo że Związek przez okres ponad ośmiu z dziewięciu miesięcy, na jaki została zawarta umowa, nie zrealizował obowiązku zamieszczania informacji o realizacji zadania. 4. Nierzetelne monitorowanie i weryfikowanie realizacji wypełniania obowiązków informacyjnych przez PZ Badmintona określonych w ustawie o finansach publicznych oraz w umowie na 2023 r. na realizacji zadania <i>MOB</i>. 5. Niezapewnienie właściwego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, monitorowania realizacji umowy, przygotowywania aneksów do umowy i rozliczenia umowy na 2023 r. z PZ Badmintona na realizację zadania <i>MOB</i>. 6. Niezgodne z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi ocenianie ofert pod względem merytorycznym w ramach <i>Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży</i>. 7. Minister w latach 2019–2024 nie zapewnił narzędzi w celu egzekwowania realizacji wynikającego z programów Ministra obowiązku publikowania przez Pzs aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 <i>Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych</i>. 8. Nierzetelna weryfikacja dowodów księgowych pod względem terminowości zapłaty wymaganej w umowach o dofinansowanie z PZ Sportowym Cheerleadingu za w kwocie 37 tys. zł w zakresie weryfikacji rozliczenia dofinansowania. 9. Były Minister przyznał w 2023 r. dotację w kwocie 186 123,7 tys. zł na zadanie inwestycyjne niezgodnie z <i>Programem inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu</i> – edycja 2023. 10. Minister nie opracował dokumentu strategicznego w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku, obejmującego m.in. obszary sportu wyczynowego, sportu powszechnego, sportu młodzieżowego. 11. W Ministerstwie zaniechano sporządzenia rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra za 2021 r. 12. Nieterminowo sporządzono i zatwierdzono ocenę przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. przez MSiT oraz jednostki nadzorowane przez Ministra (z opóźnieniem o 104 dni), która nie została zaakceptowana przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa.

				13. Nieterminowe sporządzono i zatwierdzono ocenę przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2023 r. przez MSiT oraz jednostki nadzorowane przez Ministra (z opóźnieniem o 34 dni). 14. W Ministerstwie załatwiono 14 skarg za 2022 r. i 9 skarg za 2023 r. dotyczących Pzs po upływie terminu wynikającego z art. 237 § 1 Kpa z bez zawiadomienia strony o przyczynach zwłoki oraz wskazania nowego terminu załatwienia sprawy i pouczenia o prawie do wniesienia pognaglenia.
2.	Polski Związek Lekkiej Atletyki	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Związek dokonał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji z naruszeniem terminów wskazanych w ośmiu umowach o dofinansowanie w ramach programów Ministra. 2. W Związku przy realizacji umowy o dofinansowanie zadania publicznego Lekkoatletyczne Nadzieje Olimpijskie dokonano zmiany zakresu rzeczowo-finansowego umowy bez uprzedniej zgody Ministra. 3. Związek nie zamieścił na liście płac klauzuli o płatności ze środków FRKF, co stanowiło naruszenie postanowień umowy o dofinansowanie. 4. Związek rozliczył w ramach umowy o dofinansowanie dokumenty księgowe (faktury, rachunki do umowy zlecenia) które nie spełniały wymogu kompletności w przepisach ustawy o rachunkowości, nie zostały zatwierdzone lub nie zawierały podpisu głównego księgowego pod zatwierdzeniem do wypłaty. 5. W PZ Lekkiej Atletyki skorygowano dwa objęte badaniem dokumenty księgowe z naruszeniem przepisów ustawy o rachunkowości.
3.	Polski Związek Piłki Nożnej	pozytywna	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	
4.	Polski Związek Sportowy Cheerleadingu	w formie opisowej	Osiągnięto większość efektów skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego nieolimpijskiego.	1. Związek w latach 2019–2024 (I kw.) nie ustanowił reguł dyscyplinarnych w prowadzonym współzawodnictwie sportowym, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie. 2. Związek nie posiadał dokumentacji do zadań realizowanych na podstawie umów na lata 2019–2023, tj. umów, aneksów do umów, załączników do umów oraz załączników do aneksów, sprawozdań końcowych (załączników wchodzących w skład sprawozdania końcowego), wniosków Związku do realizowanych umów. 3. Związek nie prowadził odrębnego rachunku bankowego dla realizacji zadań publicznych w latach 2019–2023. 4. W latach 2019–2023 Związek nie prowadził wyodrębnionej ewidencji księgowej środków przeznaczonych na realizację zadania (tj. środków otrzymanych z dotacji oraz środków własnych Związku) oraz wyodrębnionej ewidencji księgowej wydatków dokonywanych z tych środków w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych w ramach zawartych z Ministrem umów. 5. Związek wykorzystał przyznane środki finansowe w ramach dotacji na 2022 r. w kwocie 7 tys. zł oraz dotacji na 2023 r. w kwocie 30 tys. zł pomimo zapłaty za wydatki w latach następnych, tj. po zakończeniu realizacji zadań lub pomimo braku zapłaty za wydatki.

				6. W sprawozdaniu końcowym do umowy z 2019 r. rozliczono dowody księgowe na łączną kwotę 121,1 tys. zł, które nie spełniały wymogów określonych w przepisach ustawy o rachunkowości. 7. W latach 2021–2023 Związek nie opublikował na swojej stronie internetowej dokumentów wskazanych w wytycznej 3B1 <i>Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych</i>. 8. Związek w latach 2019–2023 nie utworzył na swojej stronie internetowej oddzielnej ogólnodostępnej zakładki dotyczącej publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników i nie publikował w niej aktualnych wykazów prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierających te dane. 9. Związek w latach 2019–2023 nie realizował obowiązku prowadzenia list uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału w ramach umów o dofinansowanie na lata 2019–2023. 10. Związek rozliczył faktury na łączną kwotę 6 tys. zł, wystawione przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z prezesem Zarządu Związku, co stanowiło naruszenie przepisów ustawy o sporcie. 11. Związek zaewidencjonował w ewidencji księgowej 2024 r. zapłaty gotówkowe dokonane w 2022 r. za trzy faktury wystawione i opłacone w 2022 r., co stanowiło naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości, co potwierdza że księgi rachunkowe nie były prowadzone bezbłędnie i na bieżąco.
5.	Polski Związek Narciarski	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Związek nieterminowo dokonał zwrotu niewykorzystanej części dotacji w kwocie 109,25 zł z rozliczenia umowy z 2022 r., na zadanie <i>Młody Narciarz 2022</i>. 2. PZN nie uzyskał od osób prowadzących zajęcia sportowe określonych zgód/oświadczeń na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie ich danych osobowych w celu dokumentowania, monitorowania oraz ewaluacji realizacji zadania dofinansowanego ze środków publicznych, wymaganych w umowach o dofinansowanie i programach Ministra na 2022 i 2023 r. 3. Związek nie opublikował (do 20 maja 2024 r.) wykazów prowadzonych akcji szkoleniowych wraz z terminami i miejscem każdej akcji oraz listą osób w niej uczestniczących w ramach zadań Wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – Szkolenie Centralne w 2023 r. oraz Wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – Szkolenie w SMS w 2023 r. 4. Związek nieterminowo realizował obowiązek przysyłania do DSW i Zespołu Metodycznego dokumentacji realizacji uczestnictwa zawodników Kn w międzynarodowych zawodach mistrzowskich. 5. Związek nie wypłacił niezwłocznie po otrzymaniu środków z Ministerstwa stypendiów sportowych za styczeń i luty 2021 r. dla pięciu sportowców oraz za marzec 2021 r. dla dwóch sportowców. 6. Dowody księgowe, stanowiące podstawę rozliczenia kosztów bezpośrednich i pośrednich z dotacji, nie zawierały opisu, iż zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, co było niezgodne z wymogami Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów PZ Narciarskiego. 7. Związek dokonywał zakupu suplementów diety i odżywek ze środków dotacji w oparciu o wykaz (arkusz zamówienia),

				który nie był zaopiniowany/potwierdzony przez lekarza specjalistę medycyny sportowej. Ponadto nie posiadał potwierdzenia odbioru przez zawodników suplementów diety i odżywek, wydanych trenerowi Kn biegów narciarskich kobiet A. 8. Związek nie spełniał wymogów określonych w dziewięciu zbadanych umowach poprzez nieprzeprowadzanie przetargów zgodnie z art. 70¹ i 70³ Kodeksu cywilnego w stosunku do usług o charakterze powszechnym oraz w przypadkach stwierdzenia wystąpienia przesłanek uzasadniających odstąpienie od trybu przetargowego, nie stosował jednolitych zasad wyboru wykonawców, gwarantujących wydatkowanie środków publicznych w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny.
6.	Polski Związek Badmintonu	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Związek nie wypełniał obowiązków informacyjnych określonych w umowie o dofinansowanie zadania MOB w 2023 r. w <i>Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe</i>. 2. W ramach realizacji umowy o dofinansowanie zadania MOB w 2023 r. w <i>Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe</i> Związek nie sporządził list uczestników zajęć organizowanych w 2023 r. podczas 150 pikników rodzinno-sportowych (w wysokości 418 876,41 zł), które zgodnie z wymaganiami programu, powinny być sporządzone przez prowadzących zajęcia trenerów. Na ich organizację poniesiono z dofinansowania koszty. 3. W ramach realizacji umów dotyczących upowszechniania sportu w latach 2019–2021, Związek przeprowadził wizytacje tylko w części grup ćwiczebnych (w 2019 r. przeprowadzono wizytacje w 23 spośród 54 klubów, w 2020 r. w 13 spośród 88 klubów), a w 2021 r. nie przeprowadził wizytacji w żadnym z 88 ośrodków (klubów). 4. W ramach realizacji umów dotyczących upowszechniania sportu w latach 2019–2021 oraz 2023 r., nie przedstawiono dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie testów sprawnościowych zawodników przez jednego trenera. 5. Związek zawyżył koszty realizacji w 2019 r. trzech, spośród dziewięciu objętych kontrolą obozów wakacyjnych (campów) o kwotę 5 590,50 zł, co wynikało z przekroczenia dopuszczalnej stawki dofinansowania na jednego uczestnika. 6. Związek nie przedstawił dowodów potwierdzających uzyskanie przez trenerów od wszystkich uczestników zajęć w 12 grupach ćwiczebnych (po trzy grupy w ramach realizacji czterech umów) oraz od ich rodziców/opiekunów prawnych zgody/oświadczenia o wyrażeniu zgody na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie danych osobowych uczestnika, a także na wprowadzanie tych danych do systemów informatycznych przez podmiot realizujący zadanie.
7.	Polski Związek Piłki Siatkowej	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Związek przeprowadził w okresie 24–26 sierpnia 2022 r. zgrupowanie zagraniczne (w Kienbaum, Niemcy) dla senierek w piłce siatkowej halowej bez uzyskania pozytywnej opinii Zespołu Metodycznego przy Instytucji Sportu - PIB oraz zgody Ministra lub dyrektora DSW. 2. Związek dokonał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji po 15 stycznia roku następnego, czyli po terminie określonym w umowach o dofinansowanie realizacji zadania publicznego w odniesieniu do trzech umów w ramach sportu wyczynowego i młodzieżowego.

				3. Związek w ramach dwóch umów o dofinansowanie zadań nieterminowo składał do MSiT comiesięczne sprawozdania częściowe z realizacji zadań, a za jeden miesiąc nie złożył sprawozdania częściowego z realizacji zadania.
8.	Polski Związek Pływacki	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Dokonanie zwrotu niewykorzystanych części dotacji po terminie określonym w umowach o dofinansowanie realizacji zadania w ramach zawartych w 2023 r. pięciu umów w programach Ministra dotyczących sport wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Zakwalifikowanie i rozliczenie w ramach kosztów bezpośrednich zadania w ramach sportu powszechnego wydatku w kwocie 6,1 tys. zł dotyczącego obsługi technicznej, nie związanego z realizacją zadania brutto. 3. Wystąpienie o akceptację Dyrektora DSW na organizację zagranicznego zgrupowania szkoleniowego Kn seniorów w pływaniu w dniu ich rozpoczęcia. 4. Nieterminowe przysyłanie do DSW MSiT oraz Zespołu Metodycznego przy Instytucie Sportu – PIB dokumentacji dotyczącej startów w zawodach mistrzowskich w programach Ministra dotyczących sportu wyczynowego i młodzieżowego.
9.	Polski Związek Tenisowy	w formie opisowej	1. Prawidłowo realizowano i rozliczano zadania w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. 2. Osiągnięto efekty skontrolowanych zadań w programach Ministra w zakresie sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.	1. Związek zwrócił niewykorzystaną część dotacji w wysokości 12,1 tys. zł po terminie określonym umowie o dofinansowanie. 2. Związek nieterminowo przysyłał do MSiT założenia i oceny startu w zawodach zagranicznych oraz niekompletną dokumentację dotyczącą czterech zawodów mistrzowskich. 3. Związek złożył sprawozdanie częściowe dotyczące umowy zawartej w ramach Programu Super Trener 2022 r., po terminie określonym w umowie. 4. 10 z 97 zbędnych dowodów księgowych (w 6 umowach o dofinansowanie), nie zostało sprawdzonych pod względem merytorycznym przez osobę odpowiedzialną, co było niezgodne z przepisami ustawy o rachunkowości. 5. W zajęciach realizowanych na podstawie jednej umowy o dofinansowanie, liczebność w dwóch grupach ćwiczebnych wyniosła po 6 osób, co było niezgodnie z założeniami Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe. 6. W ramach umowy w Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe nie przeprowadzono wizytacji zajęć w 49 z 81 klubów, a także nie przedstawiono raportu z wizytacji w klubie sportowym. 7. Osoba, której powierzono wykonywanie czynności koordynatora regionalnego w ramach umowy w ramach Programu Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe nie posiadała wymaganych w programie uprawnień instruktora lub trenera nadanego przez polski związek sportowy. 8. Związek w ramach umowy w Programie Sport Wszystkich Dzieci – projekty związkowe ustalił miesięczne wynagrodzenie koordynatora krajowego na podstawie wyższej od dopuszczalnej stawki wynagrodzenia oraz wynagrodzenie koordynatora regionalnego w wysokości miesięcznie wyższej niż w założeniach programu.
10.	Rybnicki Klub Piłkarski – Szkołka Piłkarska ROW w Rybniku	pozytywna	1. Prawidłowa realizacja zadań i wykorzystanie dofinansowania w zakresie Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich. 2. Osiągnięto efekty zadań w zakresie Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich.	

11.	Uczniowski Klub Sportowy RUCH Radzionków	pozytywna	1. Prawidłowa realizacja zadań i wykorzystanie dofinansowania w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> . 2. Osiągnięto efekty zadań w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> .	
12.	Klub Sportowy POLONIA w Środzie Wielkopolskiej	pozytywna	1. Prawidłowa realizacja zadań i wykorzystanie dofinansowania w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> . 2. Osiągnięto efekty zadań w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> .	
13.	Towarzystwo Młodzieży Sportowej SUCHARY w Suchym Lesie	pozytywna	1. Prawidłowa realizacja zadań i wykorzystanie dofinansowania w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> . 2. Osiągnięto efekty zadań w zakresie <i>Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich</i> .	

* pozytywna/negatywna/w formie opisowej

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych

Ustawa o sporcie

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o sporcie, sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną (art. 2 ust. 2 ww. ustawy). Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o sporcie minister właściwy do spraw kultury fizycznej może dofinansowywać uprawianie lub organizowanie sportu oraz jego promocję. Stosownie do art. 29 ust. 7 ww. ustawy minister właściwy do spraw kultury fizycznej, w zakresie dofinansowania zadań związanych z przygotowywaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paralimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy, może zlecać polskiemu związkowi sportowemu, Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu i Polskiemu Komitetowi Paralimpijskiemu realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Do zlecania ww. zadań zastosowanie mają odpowiednio przepisy art. 47 i art. 151 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 29 ust. 8 ustawy o sporcie wprowadzonym ustawą o zmianie ustawy o sporcie z dnia 1 października 2021 r.⁹⁰ dodano art. 29 ust. 8 stanowiący, że minister właściwy do spraw kultury fizycznej, w zakresie działań związanych z dofinansowaniem sportu, może zlecić podmiotom wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przepisy art. 47 i art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Minister Sportu i Turystyki

W myśl art. 15 pkt 1–3 ustawy o działach administracji rządowej dział administracji rządowej kultura fizyczna obejmuje sprawy sportu, wychowania fizycznego i rehabilitacji ruchowej. Zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki⁹¹, kierował on działem administracji rządowej kultura fizyczna. Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu⁹², utworzono Ministerstwo Sportu w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Sportu i Turystyki. Ministerstwo Sportu zostało zniesione z dniem 1 marca 2021 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie zniesienia Ministerstwa Sportu⁹³. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu zostało utworzone 1 marca 2021 r.⁹⁴. Od dnia 26 października 2021 r. utworzono Ministerstwo Sportu i Turystyki⁹⁵. Do 14 listopada 2019 r. ww. działem administracji rządowej kierował Minister Sportu i Turystyki, od 15 listopada 2019 r. Minister Sportu, zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu⁹⁶, na mocy którego Minister Sportu kierował działem kultura fizyczna od 15 listopada do 5 grudnia 2019 r. (kiedy z mocą wsteczną weszło w życie rozporządzenie

⁹⁰ Dz. U. poz. 2142.

⁹¹ Dz. U. poz. 2318. Rozporządzenie utraciło moc z dniem 18 listopada 2019 r.

⁹² Dz. U. poz. 2292. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 21 listopada 2019 r. z mocą od 15 listopada 2019 r.

⁹³ Dz. U. poz. 359.

⁹⁴ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Dz. U. poz. 360). Rozporządzenie utraciło moc z dniem 26 października 2021 r.

⁹⁵ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 1953). Rozporządzenie weszło w życie z dniem 27 października 2021 r. z mocą od 26 października 2021 r.

⁹⁶ Dz. U. poz. 2253.

**Zadania
departamentów
Ministerstwa Sportu
i Turystyki**

Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu⁹⁷), od 6 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (§ 1 ust. 2 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu⁹⁸), a od dnia 26 października 2021 r. Minister Sportu i Turystyki (zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzeń: rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki⁹⁹, rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki z dnia 28 listopada 2023 r.¹⁰⁰ oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki¹⁰¹).

Zgodnie z § 30 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 6 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki¹⁰², Departament Sportu Wyczynowego MSiT odpowiada za tworzenie warunków dla rozwoju sportu wyczynowego oraz sportu młodzieżowego, a w szczególności przygotowań narodowych reprezentacji do imprez najwyższej rangi. Do jego zadań należy m.in. tworzenie warunków do przygotowania reprezentacji Polski do igrzysk olimpijskich oraz mistrzostw świata i Europy w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich, tworzenie warunków do przygotowania reprezentacji Polski do igrzysk paralimpijskich i igrzysk głuchych oraz wspieranie promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce; tworzenie warunków mających na celu rozwój sportu młodzieżowego, w tym programów identyfikacji talentów i ścieżek ich rozwoju (z § 31 ust. 1 i 2 ww. zarządzenia). Departament Sportu dla Wszystkich odpowiada za całość spraw dotyczących upowszechniania sportu i promowania aktywności fizycznej oraz do jego zakresu należą zadania, m.in.: tworzenie warunków dla rozwoju kultury fizycznej w celu poprawy aktywności i sprawności fizycznej społeczeństwa oraz upowszechnianie i promowanie rozwoju sportu dla wszystkich poprzez upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży, upowszechnianie sportu różnych grup społecznych i środowiskowych, upowszechnianie sportu osób niepełnosprawnych. Zgodnie z § 29 ust. 1 ww. zarządzenia Departament Prawny MSiT odpowiada za działania legislacyjne w Ministerstwie, o których mowa w ust. 2 pkt 1–4, obsługę prawną Ministra i Ministerstwa oraz sprawowanie nadzoru m.in. nad działalnością polskich związków sportowych, w zakresie wynikającym z przepisów prawa i aktów je konstytuujących, niepozostających we właściwości innych komórek organizacyjnych Ministerstwa.

**Polskie związki
sportowe**

W celu organizowania i prowadzenia współzawodnictwa w danym sporcie, na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o sporcie, tworzone są polskie związki sportowe. Utworzenie polskiego związku sportowego przez związek sportowy wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej (art. 7 ust. 2 ww. ustawy).

**Nadzór
nad działalnością
polskich związków
sportowych**

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o sporcie nadzór nad działalnością polskich związków sportowych sprawuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Nadzorem tym nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z organizacją i przebiegiem współzawodnictwa sportowego (art. 16 ust. 2 ww. ustawy). Zgodnie z art. 16 ust. 3, 3a i 4 ustawy o sporcie ma minister właściwy do spraw kultury fizycznej ma prawo żądać udostępnienia odpisów uchwał władz polskiego związku sportowego oraz udzielenia pisemnych wyjaśnień dotyczących działalności polskiego związku sportowego oraz dokonywać kontroli polskiego związku

⁹⁷ Dz. U. poz. 2380.

⁹⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 970.

⁹⁹ Dz. U. poz. 1946. Rozporządzenie obowiązywało do 27 listopada 2023 r.

¹⁰⁰ Dz. U. poz. 2597. Rozporządzenie obowiązywało do 12 grudnia 2023 r.

¹⁰¹ Dz. U. poz. 2722.

¹⁰² Dz. Urz. MSiT, poz. 7, ze zm.

sportowego. Kontrolę, o której mowa w ust. 3 pkt 2, przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej, a jej zakresem jest objęta działalność polskiego związku sportowego pod względem zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz postanowieniami regulaminów tego związku.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o sporcie minister właściwy do spraw kultury fizycznej zatwierdza, w drodze decyzji, statut polskiego związku sportowego oraz jego zmiany, które polski związek sportowy przedstawia niezwłocznie po ich uchwaleniu. Stosownie do przepisów art. 22 ust. 1 pkt 1–3 ustawy o sporcie, jeżeli działalność władz polskiego związku sportowego narusza prawo, postanowienia statutu lub postanowienia regulaminów tego związku, minister, w zależności od stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, jest uprawniony do: 1) udzielenia władzom polskiego związku sportowego upomnienia i zażądania od nich podjęcia działań mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z prawem; 2) uchylenia decyzji władz polskiego związku sportowego; 3) wystąpienia do sądu rejestrowego z wnioskiem o zastosowanie środka, o którym mowa w art. 23 zawieszenie w czynnościach władz polskiego związku sportowego lub rozwiązanie związku ust. 1. Czynności, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2, minister właściwy do spraw kultury fizycznej dokonuje w drodze decyzji (art. 22 ust. 2 ustawy o sporcie). Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 1–2 ww. ustawy, sąd na wniosek ministra właściwego do spraw kultury fizycznej może, w drodze postanowienia: 1) zawiesić w czynnościach władze polskiego związku sportowego; 2) rozwiązać polski związek sportowy, jeżeli jego działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie prawa albo postanowień statutu i nie ma warunków do przywrócenia działalności zgodnej z prawem lub statutem.

Dofinansowanie zadań z budżetu państwa

Wydatki publiczne zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych. Stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 1–3 ww. ustawy o wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Zgodnie z art. 151 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, dysponent części budżetowej może zlecić organizacji pozarządowej realizację swoich zadań na podstawie zawartej z tą organizacją umowy, przyznając jednocześnie dotację celową na realizację tych zadań. Umowa, o której mowa w art. 151 ust. 1, powinna określać: 1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania; 2) wysokość udzielonej dotacji i tryb płatności; 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego; 4) tryb kontroli wykonywania zadania; 5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji; 6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego za granicą – 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania (art. 151 ust. 2 ustawy o finansach publicznych).

Nadzór dysponenta części budżetowych

Na podstawie art. 175 ust. 1 pkt 1–4 ustawy o finansach publicznych dysponent części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę: 1) nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w tym nad dokonywaniem przez te jednostki wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków oraz realizacją właściwych procedur; 2) wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa; 3) realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa; 4) efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów.

Przedmiotem nadzoru i kontroli jest w szczególności: 1) zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem; 2) prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym zakres zrealizowanych zadań; 3) prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, pod względem zgodności

**Odpowiedzialność
za naruszenie
dyscypliny finansów
publicznych**

z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania dotacją z budżetu państwa (art. 175 ust. 2 pkt 2, 3 i 5 ww. ustawy).

Przekazanie lub udzielenie dotacji z naruszeniem zasad lub trybu przekazywania lub udzielania dotacji, niezatwierdzenie w terminie przedstawionego rozliczenia dotacji oraz nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 8 pkt 1–3 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającego dotację, nierozliczenie w terminie otrzymanej dotacji oraz niedokonanie w terminie zwrotu dotacji w należnej wysokości stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 9 pkt 1–3 ww. ustawy). Zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych jednostki, którym została udzielona dotacja, o której mowa w art. 150 i art. 151 ust. 1, są obowiązane do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

**Dofinansowanie
zadań
ze środków FRKF**

Na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy o grach hazardowych utworzono Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, będący państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Stosownie do art. 86 ust. 4 ww. ustawy wydatki z FRKF są przeznaczane m.in. na rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami oraz zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej.

Szczegółowe warunki uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań rozwijania sportu wśród dzieci, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami oraz zadań określonych w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej ze środków FRKF, tryb składania wniosków o dofinansowanie oraz przekazywania środków z Funduszu regulowały przepisy rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. sprawie przekazywania środków z FRKF (uchylonego z dniem 14 września 2019 r.) oraz rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF.

**Dofinansowanie
zadań ze środków
FZSdU**

Na podstawie art. 13³ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości utworzono Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, a jego przychodami są wpływy z tytułu opłat, o których mowa w art. 13² ust. 1 ww. ustawy, tj. z opłaty z reklamy napojów alkoholowych wnoszonych na wyodrębniony rachunek utworzony w tym celu przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, w wysokości 10 % podstawy opodatkowania podatkiem od towarów i usług wynikającej z tej usługi. Warunki i tryb przyznawania oraz rozliczania dofinansowania na prowadzenie i organizowanie zajęć sportowych dla uczniów określają przepisy rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z FZSdU.

**Stosowanie
przepisów
Prawa zamówień
publicznych
oraz zasad
konkurencyjności**

Minister w umowach o dofinansowanie z polskimi związkami sportowymi na realizację zadań w ramach programów Ministra z zakresu sportu wyczynowego, sportu młodzieżowego i sportu powszechnego określił, że wnioskodawca jest zobowiązany stosować przepisy o zamówieniach publicznych w zakresie, w jakim przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych mają zastosowanie do wnioskodawcy i realizowanego zadania. Zasady, tryby udzielania zamówień publicznych oraz obowiązki zamawiającego zostały określone w Prawie zamówień publicznych z 2004 r. dla zamówień udzielanych do 31 grudnia 2020 r. (ustawa została uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.) oraz w Prawie zamówień publicznych z 2019 r. (zamówienia udzielone od 1 stycznia 2021 r.). Zgodnie z postanowieniami zawieranych przez Ministra umów o dofinansowanie z polskimi związkami sportowymi w ramach ww. programów Ministra, w przypadku podmiotów nie zobowiązanych do stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych, wydatkowanie środków z dofinansowania należy dokonywać w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, w trybie przetargu, zgodnie z art. 70¹ i 70³–70⁵ Kodeksu cywilnego, chyba że charakter umowy lub jej przedmiot czyniły niezasadnym

zastosowanie formy przetargu lub przepisy szczególne przewidywały inną formę i tryb zawierania umowy. Ogłoszenie, o którym mowa w art. 70¹ § 2 Kodeksu cywilnego beneficjenci zobowiązani są skierować do możliwie nieograniczonego kręgu adresatów.

**Beneficjenci
dofinansowanych
zadań**

Beneficjentami środków publicznych dofinansowanych zadań w ramach programów Ministra realizowanych na podstawie przepisów ustawy o sporcie, w ramach otwartych konkursów na realizację zadań publicznych na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizacji zadań publicznych z pominięciem konkursu na realizację zadań publicznych na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie były polskie związki sportowe oraz podmioty prowadzące szkoły piłkarskie (stowarzyszenia prowadzące działalność w zakresie kultury fizycznej m.in. kluby sportowe, akademie piłkarskie), którym Polski Związek Piłki Nożnej jako wybrany przez Ministra jako operator krajowy *Programu Certyfikacji Szkółek Piłkarskich* w latach 2020–2023 przekazywał środki dofinansowania na realizację zadań szkolenia sportowego uczestników szkółek piłkarskich.

**Załatwianie skarg,
wniosków i petycji**

Tryb i zasady rozpatrywania skarg, wniosków i petycji w Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz jednostkach podległych Ministrowi oraz zasady i terminy sprawozdawania z ich załatwienia określono w przepisach zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 września 2015 r. w sprawie przyjmowania, ewidencjonowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz petycji i przepisach zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg, wniosków i petycji.

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1488).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 227, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491).
7. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, ze zm.).
8. Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).
9. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.). Ustawa została uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.
10. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320).
11. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902).
12. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. poz. 1801). Rozporządzenie uchylono z dniem 14 września 2019 r.
13. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1169, ze zm.). Rozporządzenie obowiązywało do dnia 29 listopada 2024 r.
14. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów (Dz. U. poz. 2222, ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie stypendiów sportowych (Dz. U. poz. 1298, ze zm.).
16. Zarządzenie nr 38 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych części budżetowych i państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki oraz planów finansowych jednostek nadzorowanych (Dz. Urz. MSiT, poz. 98).
17. Zarządzenie nr 15 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg, wniosków i petycji w Ministerstwie Sportu i Turystyki (Dz. Urz. MSiT, poz. 15).

6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Rzecznik Praw Obywatelskich
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Minister Sportu i Turystyki
8. Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
10. Komisja Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Minister Sportu i Turystyki

Warszawa, dnia 27.02.2025 r.

Szanowny Pan

Piotr Miklis

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do przekazanej przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK) **Informacji nr KNO.430.7.2024** dotyczącej wyników kontroli pn. *Realizacja zadań przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki (P/24/024)*, pragnę podziękować za przeprowadzenie kontroli oraz cenne wnioski i rekomendacje, które będą stanowiły istotny wkład w dalsze doskonalenie funkcjonowania Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Pragnę jednak przedstawić stanowisko do otrzymanej Informacji o wynikach kontroli.

Odnosząc się do przedstawionych w załączniku pn. **Wykaz ocen kontrolowanych (str. 63)** ocen w formie opisowej należy zauważyć, że:

1. **Nierzetelne informowanie przez Ministra o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019–2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, poprzez brak informacji o podziale 30 % planowanych środków wg własnej, uznaniowej decyzji Ministra.**

O zakwestionowanym w ww. kontroli sposobie informowania o zasadach podziału wysokości środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019–2024 Programie dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich oraz Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży, NIK była informowana w trakcie Kontroli pn. Wsparcie wyczynowego uprawiania sportów zimowych (P/17/029) prowadzonej w 2017 r. Przekazano wówczas pisemną informację na temat sposobu podziału dotacji w latach 2014–2016, wskazując m.in. że w 2014 r. i w 2016 r. - wskaźnik wynikający z algorytmu decydował w 40% o wysokości przyznanej kwoty, a w 2015 r. - w 50%. Pozostałe 50–60% dzielono wg proporcji wynikających z wysokości dotacji przyznanej w roku poprzednim, przy czym taka informacja nigdy nie była publikowana w programie. Wówczas NIK do faktu braku publikacji takich informacji nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń. Nie było zatem podstaw sądzić, żeby postępowanie takie było niewłaściwe. Należy także podkreślić, że analiza wysokości przyznawanych corocznie dotacji, wskazuje, że najwyższe środki trafiają do polskich związków sportowych, których zawodnicy zajmują czołowe miejsca w rywalizacji sportowej.

2. Niezgodne z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi ocenianie ofert pod względem merytorycznym w ramach Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży

Wysokość dofinansowania dla poszczególnych polskich związków sportowych w ramach Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży na zadania związane ze szkoleniem centralnym i grupowym w latach 2019-2024 ustalana była na podstawie algorytmu i decyzji ministra właściwego ds. kultury fizycznej oraz publikowana razem z ww. Programem. Wnioskodawca składał zatem wniosek na z góry znaną sobie kwotę, a liczba punktów odnotowywana w Protokole oceny wniosku nie miała wpływu na wysokość przyznanych środków.

Odnosząc się do wniosków przedstawionych przez Najwyższą Izbę Kontroli (str. 26), należy wskazać, że:

1. Stosowanie mierzalnych kryteriów oceny przy podziale środków publicznych w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego z zachowaniem zasady równości oferentów oraz rzetelne informowanie o zasadach podziału tych środków.

W Programie dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2025 roku poinformowano Zleceniobiorców, że: Minister ogłosi wysokość dofinansowania dla poszczególnych sportów, ustaloną z uwzględnieniem algorytmu podziału środków, wysokości dotychczas przyznawanej dotacji, liczby zawodników biorących udział w rywalizacji międzynarodowej, liczby stypendystów oraz sposobu wykorzystania dotacji udzielonych w latach poprzednich, na stronie internetowej urzędu obsługującego Ministra w zakresie kultury fizycznej pod adresem: www.gov.pl/sport. Prezentując kryteria uwzględniane przy wyliczaniu algorytmu związanego z podziałem środków, poinformowano o wagach poszczególnych parametrów.

Podobnie w Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży poinformowano Zleceniobiorców, że: Minister ogłosi wysokość dofinansowania dla poszczególnych sportów, ustaloną z uwzględnieniem algorytmu podziału środków, wysokości dotychczas przyznawanej dotacji, liczby zawodników biorących udział w rywalizacji międzynarodowej oraz sposobu wykorzystania dotacji udzielonych w latach poprzednich, na stronie internetowej urzędu obsługującego Ministra w zakresie kultury fizycznej pod adresem: www.gov.pl/sport. A prezentując kryteria uwzględniane przy wyliczaniu algorytmu związanego z podziałem środków, poinformowano o wagach poszczególnych parametrów.

W obu przypadkach wg. algorytmu dzielono całość dotacji, pozostającą po wydzieleniu rezerwy na środki dodatkowe.

2. Wprowadzenie dla dofinansowanych przez Ministra zadań realizowanych przez polskie związki sportowe celów pozwalających na ocenę potencjału medalowego i punktowego reprezentacji Polski:
– w programach sportu wyczynowego obejmujących zadania przygotowania zawodników kadry narodowej do Igrzysk Olimpijskich, mistrzostw świata i mistrzostw Europy celów dotyczących wzrostu liczby medali oraz liczby punktów (za miejsca 1-8) przez zawodników kadry narodowej w zawodach w stosunku do poprzednich zawodów,

- w programach sportu młodzieżowego obejmujących zadania szkolenia młodzieży i uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym celów dotyczących wzrostu liczby medali oraz liczby punktów (za miejsca 1–8) przez zawodników młodzieżowej kadry narodowej w zawodach w stosunku do poprzednich zawodów.

Należy wskazać, że cele dotyczące wzrostu liczby medali i punktów w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy mają charakter całościowy, jedynie z podziałem na sporty letnie i zimowe (ze względu na odmienne ramy cykli olimpijskich). Trzeba mieć także na względzie, że światowy system współzawodnictwa sportowego zakłada rozgrywanie międzynarodowych imprez mistrzowskich w różnych odstępach czasu, nie zawsze co roku, np. mistrzostwa świata w piłce nożnej czy piłce siatkowej odbywają się co cztery lata, w lekkoatletyce – co dwa lata. Podobnie bywa z mistrzostwami Europy. Są także sporty, które nie rozgrywają imprez mistrzowskich w roku olimpijskim. Stąd porównywanie miejsc w rankingach powinno dotyczyć analogicznych lat w cyklach olimpijskich, ponieważ i to właśnie igrzyska wyznaczają rytm rozgrywania zawodów rangi mistrzostw świata i Europy. Zatem porównywanie miejsc w rankingach rok do roku, może być obarczone błędem, wynikającym ze zróżnicowanej liczby imprez mistrzowskich w poszczególnych latach.

3. Zapewnienie skutecznych mechanizmów monitorowania udzielania dofinansowania i rozliczania umów o dofinansowanie z polskimi związkami sportowymi w zakresie:

- weryfikacji i akceptacji zmian wniosków o dofinansowanie oraz przygotowywania aneksów do umów,
- wprowadzenia narzędzi weryfikacji realizacji przez polskie związki sportowe obowiązków wynikających z programów Ministra, w tym obowiązków informacyjnych oraz publikowania na stronach internetowych związków wymaganych dokumentów,
- wprowadzenia pisemnych zasad doboru umów i prób wydatków w celu weryfikacji ich prawidłowości oraz zapłaty w okresie realizacji zadań w sporcie wyczynowym, młodzieżowym i powszechnym.

Zgodnie z zarządzeniem nr 19 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 24 października 2024 r. w sprawie wytycznych dla komórek organizacyjnych Ministerstwa Sportu i Turystyki przygotowujących programy dotacyjne w zakresie transparentności beneficjentów (Dz. Urz. Min. Spor. i Tur. z 2024 r. poz. 22 i 28 i z 2025 r. poz. 5), warunkiem uzyskania dotacji przez polskie związki sportowe, Akademicki Związek Sportowy, Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, Szkolny Związek Sportowy, Polski Komitet Olimpijski, Polski Komitet Paralimpijski, spółki kapitałowe, w których te podmioty posiadają co najmniej 50% akcji lub udziałów oraz fundacje, dla których podmioty te są fundatorem lub współfundatorem, jest spełnienie wskazanych w zarządzeniu kryteriów odnoszących się do transparentności. Wypełnienie tych kryteriów wnioskodawca/oferent potwierdza złożeniem oświadczenia (w druku wniosku/oferty), w druku sprawozdania jest zobowiązany wykazać linki do wszystkich wymaganych informacji.

Odnosząc się do kwestii ograniczonego nadzoru Ministra Sportu oraz braku indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy wykorzystywania seksualnego zawodników i trenerów poniżej przedstawiam następujące stanowisko.

Teza zawarta na str. 10 oraz na str. 56-57 Informacji, jakoby nadzór nad polskimi związkami sportowymi był sprawowany w sposób ograniczony ze względu na brak w okresie objętym kontrolą rozpoznania indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy

wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów jest zupełnie nieuzasadniona. Należy wskazać, że stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (dalej: ustawa o sporcie), nadzór nad działalnością polskich związków sportowych sprawuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej. W tym samym zakresie, w myśl art. 16 ust. 3 pkt 2 ustawy o sporcie, minister właściwy do spraw kultury fizycznej ma prawo dokonywać kontroli polskiego związku sportowego. Na mocy art. 16 ust. 4 ustawy o sporcie, jej zakresem jest objęta działalność polskiego związku sportowego pod względem zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz regulaminami tego związku. Zarówno czynności zakresu kontroli, jak i nadzoru stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o sporcie, dokonywane są z urzędu, Minister Sportu i Turystyki nie jest przy tym związany składanymi w tym przedmiocie skargami i wnioskami, zarówno co do rodzaju, jak i zakresu stosowanych środków. Zaznaczyć należy, że działania władz polskich związków sportowych nie mogą być ze strony Ministra Sportu i Turystyki jako organu nadzoru badane pod względem zasadności, czy celowości, a jedynie z uwzględnieniem kryterium ich legalności. Minister Sportu i Turystyki będąc organem administracji działa na podstawie i granicach prawa, co oznacza, że może działać wyłącznie w formie przewidzianej w przepisach prawa oraz stosować wyłącznie środki przewidziane przez prawo. Jak wskazywano już składając wyjaśnienia w toku kontroli, nadzór sprawowany przez Ministra Sportu i Turystyki nad działalnością polskich związków sportowych nie oznacza, że może on podejmować działania będące we właściwości innych organów zgodnie z przepisami szczególnymi. W sytuacji w której działania mogące stanowić molestowanie czy wykorzystanie seksualne zawodników i trenerów w tym zakresie rodzą odpowiedzialność karną wskazać trzeba, że minister właściwy do spraw kultury fizycznej nie jest organem uprawnionym do kwalifikacji znamion czynu zabronionego. Stosowne kompetencje posiadają przede wszystkim organy ścigania. W przypadku indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów, a rozstrzyganych uprzednio przez organy dyscyplinarne polskich związków sportowych wskazać trzeba, że stosownie do art. 16 ust. 2 ustawy o sporcie, nadzorem, a zatem także i kontrolą, ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z przebiegiem współzawodnictwa sportowego. Z uwagi na powyższe wyłączenie, Minister nie może także kwestionować indywidualnych rozstrzygnięć organów dyscyplinarnych pzs. Zgodnie z art. 45b ust. 1 ustawy o sporcie odpowiedzialność dyscyplinarna w ramach polskiego związku sportowego jest realizowana na zasadach określonych w regulaminie dyscyplinarnym. Ponadto, przepis art. 45 ust. 2 ustawy o sporcie, zastrzegł rozstrzygnię sporów wynikających z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych do właściwości Trybunał Arbitrażowy do Spraw Sportu działającego przy Polskim Komitecie Olimpijskim. W myśl powołanych przepisów ustawy o sporcie, kontrola prawidłowości indywidualnych rozstrzygnięć zapadających w tego rodzaju sprawach, nie następuje co do zasady w drodze postępowania administracyjnego i środka nadzoru, o którym mowa w art. 22 ustawy o sporcie, stosowanego przez Ministra Sportu i Turystyki, a poprzez działania samych skarżących w danej sprawie, którzy stosownie do etapu i stanu indywidualnej sprawy, przysługuje uprawnienie do wnoszenia odwołania, czy skargi na ewentualną bezczynność do właściwego organu polskiego związku sportowego lub zaskarżenia danej decyzji lub jej braku do Trybunału. Jednocześnie, przywoływana nowelizacja mająca na celu przeciwdziałać przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności wobec kobiet, także nie pozwala Ministrowi na rozstrzyganie spraw

indywidualnych w tym zakresie. Niemniej Minister Sportu i Turystyki także w obecnym stanie nie ma takich kompetencji i fakt, że w okresie objętym kontrolą nie prowadził spraw w tym przedmiocie nie świadczy o ograniczonym sposobie prowadzenia nadzoru nad polskimi związkami sportowymi.

Skargi i wnioski rozpatrywane przez Ministerstwo.

Minister nie kwestionuje ustaleń kontroli dotyczących „nieterminowego załatwiania skarg i wniosków” niemniej nie zgadza się z informacją zawartą w pkt 14 na stronie 64 dotyczącą oceny i skali stwierdzonych nieprawidłowości.

W odniesieniu do wyjaśnień złożonych w toku kontroli uznać należy, że 62 z 68 skarg za 2022 rok oraz 32 z 38 skarg za 2023 zostało załatwione w terminie wynikającym z przepisów Kpa.

Ministerstwo Sportu i Turystyki z najwyższą starannością analizuje uwagi zawarte w przedmiotowej Informacji. Przedstawione wnioski pozwalają na weryfikację dotychczasowej praktyki w zakresie nadzoru nad polskimi związkami sportowymi oraz realizacji programów wsparcia.

Z upoważnienia
Ministra Sportu i Turystyki

Adam Wojtaś
Dyrektor Generalny

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KNO.430.7.2024

Warszawa, 2025-03-10

Opinia
Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do stanowiska Ministra Sportu i Turystyki
w sprawie Informacji o wynikach kontroli – *Realizacja zadań przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki*

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623) przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Sportu i Turystyki zawartego w piśmie z dnia 27 lutego 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli uprzejmie informuje, że przedstawione przez Pana Ministra kwestie odnoszące się do nierzetelnego informowania o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, a także niezgodnego z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi oceniania ofert pod względem merytorycznym w ramach Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży, zostały ujęte w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 9 września 2024 r., do których Pan Minister nie zgłaszał zastrzeżeń. W zakresie oceny sprawowania nadzoru nad polskimi związkami sportowymi należy zwrócić uwagę, że kontrola NIK obejmowała spełnianie przez Ministra elementów nadzoru określonych w ustawie o sporcie, niemniej jednak dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w polskich związkach sportowych. Nie sposób zgodzić się również ze stanowiskiem Pana Ministra odnoszącym się do liczby nieprawidłowo rozpatrzonych skarg dotyczących polskich związków sportowych, ponieważ zaprezentowane w Informacji dane wynikają z ustalonego w toku kontroli stanu faktycznego.

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje sformułowany w Informacji o wynikach kontroli wniosek o stosowanie mierzalnych kryteriów oceny przy podziale środków publicznych w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego z zachowaniem zasady równości oferentów oraz rzetelnego informowania o zasadach podziału tych środków. Wniosek ten jest związany ze stwierdzonym w kontroli nierzetelnym informowaniem o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2021-2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego. Zasadny jest także wniosek o wprowadzenie – dla dofinansowanych przez Ministra zadań – celów pozwalających na ocenę potencjału medalowego i punktowego reprezentacji Polski, dotyczących wzrostu liczby medali oraz liczby punktów (za miejsca 1-8) zdobytych przez zawodników kadry narodowej w zawodach w stosunku do poprzednich zawodów. Wniosek ten nie stoi w sprzeczności ze specyfiką rozgrywania zawodów mistrzowskich,

a przedstawiona w stanowisku Pana Ministra argumentacja została wzięta pod uwagę na etapie kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli przyjmuje do wiadomości informację w zakresie realizacji wniosku dotyczącego zapewnienia skutecznych mechanizmów monitorowania udzielania dofinansowania i rozliczania umów o dofinansowanie z polskimi związkami sportowymi. Wprowadzenie – zarządzeniem nr 19 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 24 października 2024 r. w sprawie wytycznych dla komórek organizacyjnych Ministerstwa Sportu i Turystyki przygotowujących programy dotacyjne w zakresie transparentności beneficjentów – kryteriów transparentności działania związków, jako warunku uzyskania dotacji, powinno przyczynić się do skuteczniejszego monitorowania udzielania oraz rozliczania dofinansowania.

Prezes NIK

Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/